

antiquariaat
FOKAS HOLTHUIS

DE SCHOONE JACHT

catalogus 50
literatuur · brieven · varia
with a section in english

antiquariaat **FOKAS HOLTHUIS**

Fokas Holthuis
Paul Snijders
Nick ter Wal
Postbus 18604
NL - 2502 EP Den Haag

telefoon 070 - 346 6020

www.fokas.nl
fokas@fokas.nl

www.paulbooks.nl
paul@fokas.nl

KvK Haaglanden 10041294
BTW NL 8103.27.910.B01

Illustratie voorzijde: nummer 153 in deze catalogus.
Illustratie achterzijde: nummer 97 in deze catalogus.

LEVERINGSVOORWAARDEN

- * Prijzen zijn in euro's
- * Verzendkosten zijn voor rekening van de koper
- * Betaling binnen 14 dagen op één van onze rekeningen
- * Wij behouden ons het recht voor pas te leveren na betaling

Wij versturen wekelijks een nieuwsbrief met aanwinsten of lijstjes rondom een thema of auteur per e-mail. Abonneert u zich (gratis) onder 'Nieuwsbrieven' op onze website.

1-132	<i>Nederlandse literatuur in handschriften, foto's & bijzondere uitgaven</i>
133-151	<i>Eenmanstijdschriften & zeldzame periodieken</i>
152-162	<i>H.N. Werkman</i>
163-170	<i>De Zilverdistel</i>
171-178	<i>Kunera Pers</i>
179-220	<i>Mooi, mal of meesterlijk: boeken, handschriften & efemeer drukwerk</i>
221-263	<i>Treasures and curiosities: books, autographs & ephemera</i>

oktober 2010

- 1 **AAFJES, Bertus** Handgeschreven brief aan 'Beste Rein [Blijstra]'. 25,4 x 19,2 cm. Gelinieerd blocnotevel. Eén blad. Alleen recto. Gesigneerd 'Bertus Aafjes' en gedateerd 'Den Haag 4 Febr. 46'. 14 regels tekst. Plakbandresten aan bovenzijde (niet storend). € 25
* De schrijver wil zich bij redacteur Blijstra graag abonneren op *Critisch Bulletin*: 'Ik vind dat 1e nr. het lezenswaardigste wat er tot nu toe aan tijdschrift-nrs verscheen. Het abonnementsgeld laat zich dan wel verrekenen met het honorarium voor de bijdragen'. Tevens over een vertaling van het Passiespel van Arnoul Gréban en een bloedvergiftiging: 'die bleef gelukkig halverwege steken bij mijn *nympheklieren*'.
- 2 **ACHTERBERG, Gerrit** Verzamelde gedichten. Amsterdam, Querido, 1985. VERGULD HEELPERKAMENT (privéband). Kop verguld. 1068 p. Dundruk. 9e druk. € 120
* Fraai gebonden in een strakke band van geitenperkament, op de rug voorzien van auteursnaam en titel in goud. De (uitstekende) binder is ons niet bekend.
- 3 **(ALETRINO (vertaling), A). MONIN, E.** Zenuwlijden. Uit het Fransch door Dr. A. Aletrino. Amsterdam, Gebr. Graauw, [1892 of 1898?]. Ingenaaid. (2), IV, 224 p. € 40
* Eerste en enige Nederlandse vertaling van *Misères nerveuses* (1890), die bol staat van verbazingwekkende passages als 'Misdadigers zijn zeer ijdel, maar zelfs onder de kleeren van een gentleman verbergen zij een verregaande morsigheid. Hun ijdelheid openbaart zich voornamelijk in tatouages en letterkundige uitspattingen'. Dit is ofwel een titeluitgave van de eerste, bij Thieme in Nijmegen verschenen druk uit 1892 ofwel een titeluitgave van de tweede, 'goedkope', bij Seyffardt in Amsterdam verschenen druk uit 1898. Joosse verwijst in zijn biografie naar een voorwoord van Aletrino in de eerste druk. Aangezien dat voorwoord in dit exemplaar ontbreekt, neigen wij naar de tweede druk uit 1898.
- 4 **BAAREN, Theo van** Toegang. [Utrecht], eigen beheer, 1937. Typoscript in doorslag. Geniet met omslag. (14) p. Uitgegeven in een oplage van hooguit enkele tientallen exemplaren. 1e druk. € 85
* Onder de adresgegevens op pagina (1) in handschrift van de dichter 'Na 7 Juni: v. Musschenbroekstr. 361'. Handgeschreven toevoeging op pagina (8). Tweede, in eigen beheer uitgegeven dichtbundel van de latere surrealist en godsdiensthistoricus Theo van Baaren (1912-1989). 'Wat ben ik zonder God? Een wind die niet kan waaien,/ een stomgeslagen stem en een onvruchtbaar land,/ een dolgeworden moer, een rad dat niet wil draaien,/ een voet die niet kan gaan en een verdorde hand'.
- 5 **BERG, Arie van den** Hondeleven. (Met illustraties van Rinke Doornekamp). Utrecht, Reflex, 1979. Linnen met stofomslag. 40 p. 1e druk. Rug verschoten. € 30
* Eén van de 30 genummerde en gesigeneerde luxe-exemplaren, gedrukt op 120-grams Florence en gebonden in linnen. H.C.-exemplaar. Bovendien met handgeschreven, gesigeneerde opdracht van de auteur aan uitgever Sontrop: 'voor Theo Sontrop,/ dank zij wie we binnen/ 1½ maand dakloos zijn mogen,/ en natuurlijk omdat volgend/ proza jouw pakkie-an is!/ in vriendschap/ Arie/ A'dam, 7 nov. '80'.
- 6 **BERNARD, L.J.** Firmament. Een bundel verzen. Zonder plaats, 'eigen uitgave', 1944. Halfinnen met gedecoreerde platten. 56 p. In opdracht van de auteur gezet uit de Bodoni en gedrukt door H.A.M. Roelants te Schiedam op wit gehamerd tekstpapier van Van Stolk en Reese in een oplage van 100 genummerde exemplaren. 1e druk. € 75

* Eén van de 'eerste 10 uitzonderlijke exemplaren', gedrukt op Old Colony Text, Romeins genummerd en gesigneerd door de dichter. Bovendien heeft dit exemplaar een handgeschreven, gesigeneerde opdracht van de auteur op het schutblad: 'Ik zing, jij zingt, wij zingen./ Ik kwam, jij bleef,/ wij gingen./ Er in gezet,/ cadeau gedaan,/ aan lieve Jet,/ onze sopraan./ op 14 Aug. '44/ Leo'.

Tamelijk luxe uitgegeven bundel. Kennelijk clandestien, maar niet in De Jong. 1 ex. in de Nederlandse Centrale Catalogus (NCC). Niet in de Koninklijke Bibliotheek (KB).

7 (BERNLEF (vertaling), J.). BISHOP, Elizabeth Een wonder als ontbijt. 9 gedichten vertaald door J. Bernlef. Vianen, Kwadraat, 1980. Linnen met (licht geschaafd) stofomslag. 52 p. 1e druk. € 45

* Eén van de 30 genummerde en door de vertaler gesigeneerde luxe-exemplaren, gedrukt op 120 grs. Florence en gebonden in linnen met stofomslag.

NIETIGE BIESHEUVEL

8 BIESHEUVEL, J.M.A. Heren E. [Amsterdam], (Literaire Loodgieters, 1983). Ingenaaid. (8) p. Met de hand gezet en gedrukt in een oplage van slechts 4 (VIER) exemplaren (waarvan 3 nietig gemaakt). 1e druk. € 1100

* Uitgegeven ter gelegenheid van de verjaardag van de auteur. 'De Literaire Loodgieters' was een drukkersdriemanschap bestaande uit Ruud Broens, Pierre Roth en Ewald Spieker. Zij drukten boekjes in een oplage van slechts 4 exemplaren, waarvan 3 exemplaren 'nietig' werden gemaakt middels een stempel of een perforatie. Dit is zo'n nietig exemplaar, gesigeneerd op pagina (7): 'JMABiesheuvel/ Amsterdam,/ 23-V-1983'. Vanzelfsprekend zeldzaam! Niet in de NCC.

9 BIESHEUVEL, J.M.A. Avonturen van Joachim Müller. (Met tekeningen door Mart Kempers). Utrecht, Stichting De Roos, 1986. Linnen. 64 p. Typografie Mart Kempers. Gezet uit de Bembo en gedrukt door Lecturis op Hahnemühle Büttchen in een oplage van 175 genummerde exemplaren. € 75

* 'Ontwerper Mart Kempers betoont zich in 'Avonturen van Joachim Müller' door J.M.A. Biesheuvel een meester als boektypograaf en als illustrator. In zijn speelse, maar tevens zeer beheerste typografie is hij noch op de 'klassieke', noch op de 'avant-gardistische' toer. Zijn stijl berust op eenvoudige, heldere openheid, zowel in tekstverzorging als illustraties' (Dick Dooijes in *Boekblad*). Leeflang 132.

10 BLOEM, J.C. Na de Bevrijding. [Eigen beheer, 1965]. Vouwblad. 'Gedrukt in 150 exemplaren bij Van Kerkvoorde en Hollander n.v. - Steenwijk'. € 50

* 'Daar ik niet meer in staat ben mondeling of schriftelijk te danken voor alle hartelijkheid die ik heb ondervonden toen ik de Prijs der Nederlandse Letteren 1965 mocht ontvangen, meen ik niet beter te kunnen doen dan u deze kleine druk aan te bieden'. 'Na de Bevrijding' verscheen oorspronkelijk in *Sintels* (1945).

11 (BOEKENWEEK 1958) De muze vertelt. (Met tekeningen van Jan Bons). [Amsterdam], VBBB, 1958. Ingenaaid. 80 p. € 150

* Gesigeneerd door maar liefst 54 (!) auteurs op pagina (1), (2), (4) en (75): Lide Meijer, H.J. Oolbekkink, Bert Voeten, Anton Koolhaas, Jan Hanlo, C.J. Kelk, Adriaan Morriën, Jeanne van Schaik-Willing, Herman van den Bergh, Garnt Stuiveling, Clara Eggink, Hans Martin, Marga Minco, Pierre H. Dubois, Jos Panhuijsen, Clare Lennart, Harry Mulisch, Ellen Warmond, Remco Campert, Maurits Mok, Gabriël Smit, Harriët Freezer, Ed. Hoornik, Ad

den Besten, Raymond Brulez, John O'Mill, K. Jonckheere, A. Marja, Emmy van Lokhorst, J.W. Hofstra, Anna Blaman, Alfred Kossmann, Frits Huël, Kathinka Lannoy, Paul Rodenko, Gerrit Kouwenaar, M. ter Kuile-Scholten, Aar van de Werfhorst, Siegfried E. van Praag, Johan Fabricius, Nol Gregoor, Gerard K. van het Reve, Tjalie Robinson, Henriette van Eyk, Max Dendermonde, Ton van Oudwijk, Ben van Eysselsteijn, Cees Nooteboom, E. Breton de Nijs, Simon Vinkenoog, H.W.J.M. Keuls, Michel van der Plas, Anthonie Donker en Victor van Vriesland.

De vorige eigenaar heeft bij sommige handtekeningen nog eens met pen de namen van de auteurs geschreven.

12 (BOEKENWEEK 1959) De muze en het heeal. [Amsterdam], VBBB, 1959. Ingenaaid. 80 p. Geïllustreerd. 1e druk. € 85

* Met op pagina (1) en (3) maar liefst 22 handtekeningen van 21 auteurs: Bert Voeten, Jan Hanlo, Adriaan Morriën, John O'Mill, Harriët Freezer, Clara Eggink, Remco Campert, Ad den Besten, Pierre H. Dubois, Hans Martin, Siegfried van Praag, Cees Nooteboom, Simon Vinkenoog, Ben van Eysselsteijn, Ton van Oudwijk, Max Dendermonde, Henriëtte van Eyk, Michel van der Plas, Nol Gregoor, Gerard Reve, Bert Voeten (nogmaals) en Anton Koolhaas.

13 (BOEKENWEEK 1964). RÉVÉSZ, Magda Liefdesbezieling. [Den Haag], Trio, 1964. Garenloos. 2,3 x 1,5 x 0,8 cm. In bijbehorend doosje van 8,0 x 5,4 x 2,4 cm. Vlekje op doosje.

€ 125

* Zeer miniem miniboekje, uitgegeven ter gelegenheid van de Boekenweek 1964 'Van Trio aan zijn zakenvrienden'. (ZIE: nummer 123 in deze catalogus voor meer Boekenweek.)

14 (BOEKENWEEK 1975). BUDDINGH' (samenstelling en inleiding), C. Bericht aan de reizigers. [Amsterdam], (CPNB, 1975). Linnen met goudopdruk (oorspronkelijk omslag meegebonden). 98 (= 96) p. Geïllustreerd. € 250

* Eén van de circa 100 exemplaren die werden gebonden in linnen. Is dit het eerste Boekenweekgeschenk waar luxe-exemplaren van verschenen?

15 BOER, Jo Originele zwart-witfoto. 21,0 x 17,2 cm. Met op de achterzijde stempels van de fotograaf ('F. Lemaire') en de uitgever ('A.A.M. Stols'). Plakresten. Circa 1940. € 20

* De schrijfster, uitgedost in wat we nu misschien een *gothic* jurk zouden noemen, zit voor een monumentale marmeren haard en staart in het vuur.

BOONS EXTRA LANGE MEPPEN

16 BOON, Louis Paul 'Een "Zoomlens op Hubert Lampo"'. Origineel handschrift. 27,3 x 21,5 cm. Vier bladen. Alleen recto. Met een enkele doorhaling. € 250

* Aanstekelijk stuk over een nieuwe Lampo-bloemlezing, dat begint met een terugblik op Boons eigen entree in de literatuur. Boon werd tot zijn ergernis altijd in één adem genoemd met Lampo, maar ziet nu 'de dag tegemoet waarin we elkaar als vrienden zullen vinden'.

Bijgevoegd: 'Meppen in Vlaanderen'. P. 17 in: *Hollands Diep*, jrg. 2, afl. 6 (13 maart 1976). Boons recensie is voor het tijdschrift flink ingekort: aan het einde van het stuk zijn enkele zinnen en zelfs een hele alinea gesneuveld. Het stuk kreeg ook een andere titel aangemeten. Alleen de koper van dit handschrift heeft dus het hele artikel!

17 BOUTENS (vertaling), P.C.. SAPFO Oden en fragmenten van Sapfo (...) waaraan is toegevoegd zijn Ode aan Sapfo. (Maastricht, The Halcyon Press/ A.A.M. Stols), 1928.

Ingenaaid. 40 p. Gedrukt door Enschedé op Pannekoek in rood en zwart in een oplage van 150 exemplaren. 1e druk. Minischeurtje in de rand, maar verder een mooi en gaaf exemplaar. € 75

* Bijzonder fraaie, edele typografie!

Bijgevoegd: uitgebreid prospectus (8 pagina's) van deze uitgave, waarin opgenomen Boutens' nawoord bij de uitgave, een gedicht en aandacht voor andere Halcyon-uitgaven. Gedrukt op Pannekoek in rood en zwart. Van Dijk 164.

18 BRAAK, Menno ter De Pantserkrant. Een tragicomedie van wapens, schrijfmachines en idealen. Gevolgd door een Brief aan een Vijandin van het Tooneel. Rotterdam, Nijgh & Van Ditmar, 1935. Ingenaaid. 128 p. 1e druk. Hoekje gevouwen van achterzijde omslag. € 200

* Exemplaar met handgeschreven, gesigeneerde opdracht van de auteur aan Jo Planten-Koch: 'voor Jo/ hartelijk/ Menno/ April '35'.

Jo Planten-Koch (1891-1986), een oudere zus van de kunstenaar Pyke Koch, was een zeer intieme vriendin van Menno ter Braak. Ze hadden een ingewikkelde verhouding met elkaar, volgens Ter Braak-biograaf Léon Hanssen was ze zelfs 'de vrouw van zijn leven' en 'moeder-geliefde'.

19 BRABANDER, Gerard den Curve. Een keuze uit de poëzie van -. Amsterdam, De Bezige Bij, 1950. Ingenaaid. 244 p. Omslag wat verkleurd. P. 195 e.v. beetje gekreukt. € 28

* Exemplaar met handgeschreven, gesigeneerde opdracht van de dichter op het schutblad: 'Voor moedertje/ Popje/ en vriend/ Blommers,/ de blom der boekverkoopers/ van/ Gerard den Brabander./ Amsterdam,/ Mei 1951'.

20 BROUWERS, Jeroen Bezonken rood. Amsterdam, De Arbeiderspers, (1981). Linnen met stofomslag (op één vouw wat beschadigd, als meestal). 132 p. 1e druk. € 50

* Op de titelpagina ferm gesigeneerd door de auteur.

21 BROUWERS, Jeroen De toteltuin. (Brussel/ Den Haag), Manteau, (1968). Garenloos. 160 p. 1e druk. € 150

* Exemplaar met handgeschreven, gesigeneerde opdracht van de auteur op de titelpagina: 'Dag Nico [Wijnen]!/ Vroeg of laat kom ik/ echt eens babbelen voor/ je Volksuniversiteit. Nu/ moet ik echter eerst/ verhuizen./ Wees gelukkig./ jeroen/ Brussel,/ 1 oktober 1968'.

22 BUDDINGH', C. Gedichten 1938-1970. Amsterdam, De Bezige Bij, 1979. Ingenaaid. 312 p. 1e druk. € 35

* Exemplaar met handgeschreven, gesigeneerde opdracht van de auteur: 'voor Willem Mahieu,/ van/ (sign.)/ Breda, 15-11-'82/ *'.

23 BUDDINGH', C. Het houdt op met zachtjes regenen. Amsterdam, De Bezige Bij, 1976. Linnen met stofomslag. Gedrukt in een oplage van 75 genummerde en gesigeneerde exemplaren. 2e druk. € 75

* Merkwaardig, een tweede druk als luxe-editie! De eerste druk verscheen (waarschijnlijk tegelijk met deze bibliofiele) als armzalig paperbackje.

BERICHT UIT EEN VORIG LEVEN

24 BURNIER, Andreas Een tevreden lach. Amsterdam, Querido, 1969. Garenloos. 172 p. 5e druk. Handgedrukt exlibris op de binnenkant van het omslag. Enkele penantekeningen in de marge van het boek. € 35

* Exemplaar met op de titelpagina een uitgebreide, handgeschreven en gesignde opdracht van de auteur: 'Voor Jelle L.S. Pijpers/ van Andreas Burnier/ Amsterdam, 5 mei 1995/ Dertig jaar na dato is dit boek/ dichtbij én veraf. Voor een deel is/ het als het boek van iemand anders,/ maar in sommige opzichten/ passages is het ook nog steeds:/ "me"./ 'De naam die mij verliet' (p. 14) heb/ ik overigens in 1990 (±) teruggevonden./ En juist dat maakt veel in deze/ debuutroman nu tot een bericht uit/ een vorig leven.'

VAN EEN VRIENDSCHAP DIE LIEFDE WERD

25 BÜCH, Boudewijn Collectie van ruim 90 persoonlijke, intieme documenten. € 1600

* Mooi en uiterst intiem dossier van de liefde tussen Boudewijn Büch en Pauline ('Plien') Drost, die van 1987 tot 1997 een relatie met elkaar hadden. Büch leerde Pauline Drost kennen toen ze receptioniste was bij IDTV. Later werd ze zijn persoonlijk assistente en tv-producente. De verhouding begint met twee daadwerkelijk verzonden brieven (beide poststempel 19 oktober 1987): 'Het hele huis ruikt naar jou, en dat is lekker. (...) Ik weet eigenlijk niet zo goed wat ik je moet vertellen: ja, liefde, maar ik begrijp het niet zo goed' Uit de andere brief ('z'éér geheim'): 'Geloof maar dat ik verschrikkelijk verliefd op je ben! Dag lieve, bonk, bonk, bonk...' De rest van de collectie bestaat vooral uit huiselijke uitingen van liefde: memovelletjes en A4-tjes met liefdesrijmpjes, hartjes en droedels ('Ik wou dat ik Plientje heette/ dan zou ik mezelf op willen eten') en opvallend veel briefjes die in schoenen werden achtergelaten ('Een zoen/ in deze schoen/ van een dief/ die is je lief/ [en heet/ Boudewijn*]'). De collectie bestaat uit 59 notitievelletjes (9,8 x 9,8 cm), negen A4-tjes, negen faxen, zeven Post-itvelletjes, twee daadwerkelijk verzonden brieven (in de originele enveloppen) en zeven diversen.

Dit dossier laat zich niet zonder schroom benaderen, zo intiem is het. Meestal verdwijnt dergelijk persoonlijk materiaal in een schoenendoos met een lintje eromheen onder het bed (of in de prullenmand) en niet op de markt. We hebben bewust maar een paar fragmenten geciteerd.

26 CAMPERT, Jan Vijf jaren zomerzegels 1935-1939. Een opwekkend relaas. (Geïllustreerd door F.H.P. Reitmann). Den Haag, (N.V. voorheen Mouton & Co.), [1940]. Geniet. 28 p. 1e druk. Vouwtje in achterzijde omslag. Tipp-Ex op pagina (1). Stempeltje en aantekening op pagina (4). € 35

* Zeldzaam boekje voor bibliofiele filatelisten!

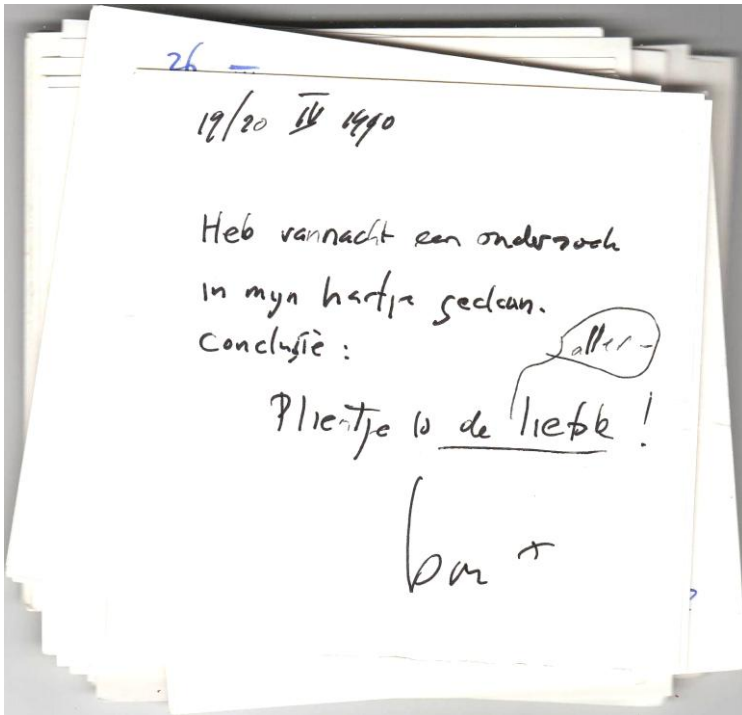
27 (CAMPERT (vertaling), Jan). HALLER, Martin Trouweloos vaderland. Geautoriseerde vertaling Jan Campert. Den Haag, H.P. Leopold, 1937. Halflinnen met stofomslag. (4), 476 p. 1e druk. Stofomslag aan de randen heel licht beschadigd, maar een opmerkelijk fris exemplaar. € 30

* Prachtig stofomslag. Camperts vertaling van *Ein Mann sucht seine Heimat* (1936) 'maakte deel uit van de Duitse strategie om de openbare meningsvorming in Nederland te beïnvloeden'. Zie: Hans Renders, *Wie weet slaag ik in de dood. Biografie van Jan Campert* (2004), p. 306.

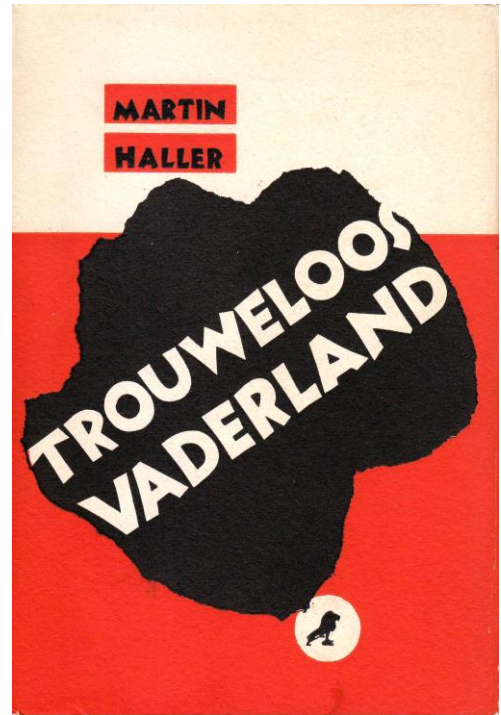
IAN OLD MAN

28 CAPELLEVEEN, Paul van Prototype. (Amsterdam), Phoenix Editions, 1991. Gebonden in twee kleuren zijde met typografische bandstempeling in wit en roomkleur, in paars herhaald op binnenzijde voorplat (Binderij Phoenix). 36 x 19 cm. 16 p. Volgens typografische aanwijzingen van Ton Leenhouts gedrukt door Hein Elferink in paars en zwart in een oplage van slechts 35 genummerde exemplaren. 1e druk. € 135

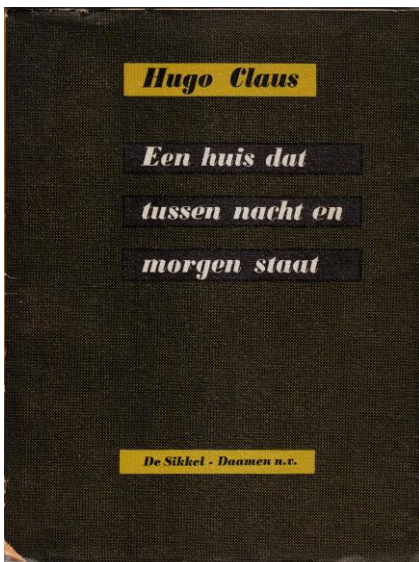

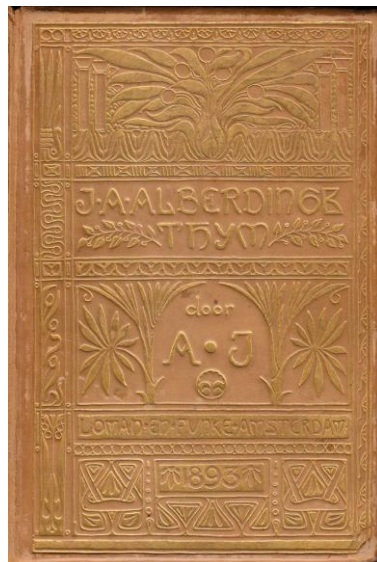
25

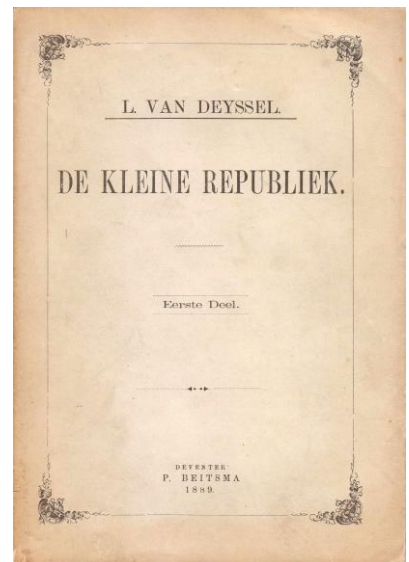
27

34

43

44

E1 *
Cremmer herinnert zich later:
dat moet Florrie zijn geweest.
Een kakmadam die elke avond straatberopen
door een van de obers van de El Quijote de trap
moest worden opgeholpen. Daar heb ik nog het
mee gemaakt met haar toen ze don heer toen.
malige vriend, een Cubaanse ober, met een
revolver werd achteropzeten in de bar.

37

* Eén van de 10 luxe-exemplaren op Gampi (vergelijkbaar met Keizerlijk Japans papier), zeer fraai gebonden in twee kleuren zijde. Een fantastisch, verbazend voorbeeld van de samenwerking tussen David Simaleavich (Binderij Phoenix) en een Nederlandse margedrukker (Hein Elferink). Niet gemakkelijk te beschrijven voor de bibliothecaris: de rugtitel ('Sou o velho Cansado'), voorplattitel ('PROTOTYPE/ I an old man') en de titelpagina ('PROTOTYPE') zijn alle drie verschillend. Een prachtige uitgave, waarvan de schoonheid zich moeilijk in woorden laat vatten.

29 CARMIGGELT, S. Che cos' è un Amsterdammer? (Met illustraties door Christina Sicking). (Amsterdam, Christiaan Heeneman, 1988). Linnen. (24). Met de hand gezet en gedrukt in een oplage van slechts 33 genummerde en door de drukker gesignde exemplaren. Mooi exemplaar. € 75

* Het boekje mocht van de auteur alleen in het Italiaans worden uitgegeven. Met (inliggend) fotokopie van een stukje van de tekst in het Nederlands, in het handschrift van de auteur.

30 CARMIGGELT, S. D'r kan nog meer bij! (Vijf Kronkels). (Samengesteld door Koert Broersma). Zonder plaats, zonder uitgever, (1985). Ingehaaid met omslag. 24 p. Gezet uit de Folio en gedrukt op 120-grams Granada in een oplage van 40 op de pers genummerde en door de auteur gesignde exemplaren. 1e druk. € 75

31 CARMIGGELT, S. Jeugdpuistjes. Raamsdonk, De Roofpers, 1981. Oblong. 18,4 x 20,3 cm. Linnen met stofomslag. (32) p. Gezet uit de Helvetica en gedrukt op 150-grams Van Gelder in een oplage van 40 genummerde en gesignde exemplaren. 1e druk. € 100

* Verzamelde versjes van Carmiggelt en zijn pseudoniemen, waaronder het sterke 'Terug op de Parnassos' (met glansrollen voor Koos Schuur, Rein Blijstra, Van het Reve, Rodenko en Hoornik).

32 CARMIGGELT, S. Een schuldgevoel. (Met illustraties door de tekst door Christiaan Heeneman). (Amsterdam, Christiaan Heeneman, 1982). 22,4 x 22,4 cm. Linnen. (20) p. Met de hand gezet en gedrukt in verschillende kleuren in een oplage van 75 genummerde en door de auteur gesignde exemplaren. € 60

* Dit exemplaar bleef ongenummerd, maar werd wél gesignd.

33 CHARLES, J.B. De dieren. (Zandvoort), Eliance Pers, (1969). Ingehaaid met omslag. (32) p. Gezet uit de Spectrum en gedrukt op de handpers in een oplage van slechts 35 genummerde exemplaren. 1e druk. Bovenzijde omslag verkleurd. € 65

* Eliance-reeks 7.

34 CLAUS, Hugo Een huis dat tussen nacht en morgen staat. (Met een portret van de auteur als frontispice door Jan Cox). Antwerpen/ Den Haag, De Sikkels/ Daamen, 1953. Ingehaaid. 72 p. Gedrukt in een oplage van 400 genummerde exemplaren. 1e druk. Hoekje uit linkeronderhoek omslag, rug gevlekt. Verder een behoorlijk strak exemplaar. € 250

* Wildemeersch 13.1.

35 COUPERUS, Louis Een lent van vaerzen. Amsterdam, Veen, [1893]. Gedecoreerd linnen. 96 p. 2e druk. Eerste en laatste pagina's iets roest. Naam op pagina 1. Goed exemplaar. € 85

* VV 107,4 (auteursnaam in facsimile van de handtekening).

36 (COUPERUS, Louis). HOECKE, Bert van De Haagse heertjes van Couperus. Een confrontatie tussen literatuur, gender en maatschappij in de Haagse romans van Louis Couperus. Leuven, Katholieke Universiteit Leuven, 2000. Garenloos. (2), 145 eenzijdig bedrukte bladen. 1e druk. € 22

* Licentiaatsverhandeling. Exemplaar met handgeschreven, gesigioneerde opdracht van de auteur op de titelpagina.

GEHEEL GEAUTORISEERDE MONOGRAFIE

37 CREMER, Jan Typoscript van *Jan Cremer Documentaire* door Hans Dütting, met honderden eigenhandige correcties van Jan Cremer. Twee ringbanden. Enkelzijdig bedrukt A4. 1-180; 181-273 p. 2004. € 1600

* Volledige computerprint van deze omvangrijke monografie van Jan Cremer uit 2005, tot in elk miniem detail bestudeerd en op honderden plaatsen van correcties en aanvullingen voorzien door Jan Cremer zelf. Deze handgeschreven correcties betreffen niet alleen plaatsnamen, personen, jaartallen, formuleringen en typfouten, maar ook gebeurtenissen, situaties, citaten en hoofdstuktitels. Het namenregister achterin het boek breidt Cremer flink uit: 'namenregister aanvullen zo voluit mogelijk namen, voorletters, titels'.

In het hoofdstuk over Ibiza verlegt Cremer bijvoorbeeld de focus. In de marge noteert hij: 'vóór het verschijnen van zijn romandebuut schreef Cremer veelvuldig in de Haagse Post en voorzag op die manier in zijn karige levensonderhoud. Met vrouw en kind op een armoedige zolderkamer in de Rosmarijnsteeg'. Soms is hij bijna zijn eigen biograaf. Uit de marge: 'Cremer herinnert zich later: dát moet Florrie zijn geweest. Een kakmadam die elke avond straalbezopen door een van de obers van de El Quijote de trap moest worden opgeholpen'.

Ook schrapte Jan Cremer soms flink: in het hoofdstuk over zijn familie zet hij een streep door een passage over de afkomst van zijn Hongaarse moeder. Door een alinea over het kortgeding dat Cremer verloor van wijnboer Ilja Gort staan twee ferme kruizen met de aantekening: 'Niet vermelden. Teveel eer voor kleine oplichter'.

In de drukproef staat op de eerste pagina nog 'Geautoriseerde monografie': uit de vele correcties in de marge blijkt dat Jan Cremer het autoriseren zeer serieus neemt. Dat de correcties in vier of vijf verschillende kleuren viltstift zijn neergeschreven, laat zien dat Cremer zijn monografie minstens een keer of vier van de eerste tot de laatste pagina zeer secuur heeft bestudeerd.

Belcampo introduceerde in 1983 met *De eerste Nederlandse tiftie* een nieuw genre: een biografie van een auteur afgewisseld met commentaar van de auteur zelf. Dit unieke document verdient met recht het predicaat *De tweede Nederlandse tiftie!*

38 CREMER, Jan Drukproef van *Jan Cremer. Portret van een legende* door Hans Dütting, met vele tientallen eigenhandige correcties van Jan Cremer, aangevuld met correspondentie en knipsels. Losbladig. Dubbelzijdig bedrukt A4. 555 p. 2010. € 850

* Computerprint, gedateerd '25-2-2010', van de in 2010 als herziene uitgave van *Jan Cremer Documentatie* (2005) verschenen monografie van Jan Cremer. De schrijver neemt deze drukproef op tientallen plaatsen onder handen: typfouten, namen, Spaanse teksten en jaartallen worden verbeterd. Hier en daar vult Cremer de tekst aan met nuttige informatie. Onderaan p. 51 schrijft hij: 'Naarmate Cremer bekender werd kwamen er ook de meest dwaze verhalen de kop opsteken. Mensen eigenden zich een rol in zijn boeken toe'. Ook verandert hij kleine details, zoals de locatie van een weeshuis: 'Duitsland' wordt 'Heelsum', een Gelders dorpje.

Bijgevoegd worden uit de jaren 2007, 2008 en 2009 zes (soms zeer uitvoerige) brieven en drie ansichtkaarten van Jan Cremer aan Hans Dütting, die een flink pak fotokopieën en knipsels hebben begeleid: Jan Cremers eigen documentatie dus. Hierop noteert Cremer herhaaldelijk zijn commentaar: op een kopie van Willem Oltmans' *Memoires 1968-1970* staat: 'Hans, kreeg gisteren deze memoires in handen waar ik weer veelvuldig in voorkom Hierbij de meest interessante'. Uit een brief van 26 juni 2009: 'Typerend: het verschil tussen de Nederlandse en de Vlaamse kritiek. NL: een en al jaloezie. Vlaanderen: vol lof en respect'. In een andere brief laat Cremer nietsverhullend zijn gedachten gaan over een goede biograaf: 'S. is nogal slordig [...] Ik zie veel meer in Hazeu die vast en zeker een gedegen biografie zou schrijven'.

Dit materiaal illustreert mooi de wisselwerking tussen Cremer en Dütting: hoe een biograaf te werk gaat en hoe de gebiografeerde hem af en toe bijstuurt en souffleert.

39 CREMER, Jan (Geboortekaart voor Cassidy Clinton Cremer). 25,5 x 23,7 cm. In twee kleuren groen en roze in zeefdruk bedrukte vouwkaart met een uitsnede. Met twee stempels op voorzijde: de geboortedatum van Cassidy ('ZATERDAG 9 NOV. 1963') en het adres van Jan Cremer. Op de binnenzijde gesigneerd door Cremer met vilstift: 'Cremer 63'. Rechterraand enkele scheurtjes. Met originele, aan 'willem frederik hermans' geadresseerde envelop, eveneens in groen bedrukt. **€ 160**

* Veelkleurige en vrolijke tijding in zeefdruk: een origineel, gesigneerd kunstwerk van Jan Cremer dus!

40 CREMER, Jan Ik Jan Cremer. Amsterdam, De Bezige Bij, 1964. Garenloos. 344 p. 1e druk. Debuut. Rond rug gevlekt. Ferme leesvouw. **€ 100**

* Exemplaar met contemporaine signatuur van Cremer op de titelpagina: 'jan/ cremer/ aug. 64.'

41 CREMER, Jan Originele zwart-witfoto. 16,5 x 23,2 cm. Met op de achterzijde een copyrightstempel van Gerald Dauphin. Eind jaren zestig. **€ 200**

* *Fan-tas-ti-sche* foto van Jan Cremer met bontkraag, staand achter het portier van een Porsche 356. Met op de beeldzijde een handgeschreven, gesigneerde opdracht van Cremer: 'voor Guus & Annie Marquinie/ met vriendelijke/ groeten van/ Jan/ Cremer'. Op de achterzijde schreef Cremer: 'Beter laat dan nooit! En nog erg bedankt voor/ uw vriendelijke brief/ Sept 1, 69/ Jan Cr.'

Bijgevoegd: deel van de envelop waarin de foto verstuurd is, met adressering in handschrift van Jan Cremer. Datum poststempel: 's Gravenwezel (België), 2 september 1969.

42 DEYSSEL, Lodewijk van Een liefde. Amsterdam, C.L. Brinkman, [1887]. Half marokijn met wolkenmarmere platten (contemporaine privéband met schaafplekjes op de platten en verschoten rug). 2 delen in 1 band. (4), 206, (2), 190 p. [Gedrukt in een oplage van 550 exemplaren]. 1e druk. Twee contemporaine eigendomsstempeltjes. Aantekening op verso schutblad en p. 190, eveneens uit de tijd. **€ 300**

* De eerste druk van *Een liefde* is écht zeldzaam!

43 DEYSSEL, L. van. Als: A.J. J.A. Alberdingk Thijm. (Met een frontispice door Jan Veth; titelversiering en sluitvignet door Antoon Derkinderen). Amsterdam, Loman & Funke, 1893. OORSPRONKELIJK VERGULD KALFSLEER (bandontwerp Antoon Derkinderen). Kop verguld. (8), 374 p. 1e druk. Het uiterst kwetsbare leer is aan de randen her en der geschaafd, de bovenzijde van de rug en de hoeken zijn iets beschadigd. **€ 2500**

* UNIEK LUXE-EXEMPLAAR in heellederen, vergulde uitgeversband, afkomstig van de uitgever, J. Funke (1868-1939). Op de binnenzijde van het voorplat prijkt het in 1901 door L.W.R. Wenkebach ontworpen exlibris van J. Funke (Braches *Nieuwe kunst Documentatie* (2006): 2297). Op dat exlibris is een aantal fondsboeken van Loman en Funke afgebeeld, waaronder, inderdaad, ook onderhavig *J.A.* door A.J.! Braches *Nieuwe kunst Documentatie* (2006), 275:5: 'Gebonden: beige kalfsleer met opdruk in goud. Met ex-libris van uitgever Funke.' Iets verderop schrijft Braches: 'Het exemplaar van Lod. van Deysel, in leer met dezelfde opdruk, werd door Harry Prick verkocht' [= dit exemplaar].

Dat laatste is een misverstand: wij kochten dit Funke-exemplaar eind jaren negentig van Van Deysel-biograaf Harry G.M. Prick, die ons verzekerde dat dit het enige luxe-exemplaar van deze uitgave is en dat ook Van Deysel zelf geen exemplaar bezat. Wij verkochten het boek indertijd vóórdat het een catalogus kon halen aan een verzamelaar. Onlangs mochten we het terugkopen: we bieden het nu voor het eerst publiekelijk aan. Fraai *Gesamtkunstwerk*: prachtige, door Antoon Derkinderen ontworpen band in unieke verschijning met een interessante provenance. Absoluut museaal!

44 DEYSSEL, Lodewijk van De kleine republiek. Deventer, Beitsma, 1889 [= december 1888]. Twee delen. Ingehaaid. (4), 336; (4), 274 p. [Oplage 500 exemplaren]. 1e druk. Enkele leesvrouwen, één leesvrouw dreigt een breuk te worden (eenvoudig te restaureren, zie noot).

€ 650

* Vanwege het kwetsbare karakter van de ingehaide uitgave én omdat het een roman in twee delen betreft komt men de eerste druk van *De kleine republiek* vooral herbonden tegen (vergelijk de eerste druk van *Eline Vere*, eveneens uit 1889: absoluut onvindbaar in drie ingehaide delen). Des te uitzonderlijker is het dat wij een *oorspronkelijk ingehaide* set kunnen aanbieden in opvallend gave en schone staat. De leesvrouwen op de rug, die in één geval een breuk dreigen te worden, zijn eenvoudig te restaureren (wij adviseren Henk Linde boekrestauratie voor een vakkundige, verantwoorde en gedocumenteerde restauratie). In deze vorm wellicht niet nog eens aan te treffen.

FOEI, MEISJES, HET MOET NOG VEEL RADICALER

45 DONNER, J.H. 'Waarom kunnen vrouwen niet schaken?'. Origineel handschrift. 29,7 x 21,0 cm. Vier bladen. Alleen recto. Met een aantal doorhalingen en correcties. € 150

* Ironische column van de grootmeester over deze aloude vraag en het vooruitzicht van een feministische revolutie, die het schaakspel om zeep zal helpen evenals 'veel van wat nu nog als kunst of literatuur wordt beschouwd'. In de ogen van Donner zullen Joyce, Kafka en 'de esoterische Vestdijk' sneuvelen en van Mulisch 'zal minstens tweederde gekapt moeten worden'. Profetisch?

Bijgevoegd: 'Waarom kunnen vrouwen niet schaken?'. P. 49 in: *Hollands Diep*, jrg. 3, afl. 7 (7 april 1977).

CLANDESTIENE KLEUREN

46 DOORN, Tinus van De boer en de vos. Vrij naar een Perzische vertelling. Versjes met in linoleum gesneden prentjes van —. Bilthoven/ Antwerpen, Ad. Donker, [1945]. Halflinnen. 40 p. Gedrukt in een oplage van 100 genummerde exemplaren. Band heeft aan de onderkant heel lichte watervlekken; naam op Franse titel. € 200

* De 18 nagelaten linoleumsneden van Tinus van Doorn (1905-1940) werden met de hand ingekleurd door Bach Schuurmans. De Jong 203. Simoni D 13.

ZELDZAAM DEBUUT

47 [DRS. P = H.H. POLZER]. Als: Een KINDERVRIEND Zang- en leesboekje voor belangstellenden. Rotterdam, Brusse, 1953. Ingehaaid. 64 p. Gedrukt in een oplage van 400 exemplaren. 1e druk. Debuut. Kleine beschadiging bovenzijde rug. Naamstempeltje op schutblad en colofon. € 150

* Gedrukt ter gelegenheid van het achtste lustrum van het Rotterdamsch Studenten Corps. Niet in de handel. Ondanks de relatief hoge oplage van 400 exemplaren is dit debuut van Drs. P écht uiterst zeldzaam. Brusse 998.

48 EEDEN, Frederik van Letterproef Mouton & Co. Den Haag, Mouton & Co., (1960). Ringmap met monogram van de drukkerij. Papierformaat 28 x 22 cm. Circa 150 ongenummerde bladen, eenzijdig bedrukt in grijs, roodbruin, blauwgroen en zwart. Met begeleidende brief aan de redactie van *Intergrafia*, gedateerd 14 oktober 1960, over de produktievertraging van maar liefst 10 maanden. Zwarte vlek op donkerblauwe voorkant van de ringmap. € 60

* Alle teksten in de letterproef zijn ontleend aan de Mouton-edities van *De kleine Johannes*. 'Daar steeds dezelfde tekst is gebruikt kunt U bij vergelijking van verschillende typen met één oogopslag zien of een bepaald type meer of minder woorden per regel bevat.' Alleen een enkel blad met verschillende cyrillische, Griekse en Burmese corpsen bevat zo te zien andere teksten. Bijzonder!

49 EIJKELBOOM, Jan Getypte brief aan 'Zeer geachte heer [Kees] Lekkerkerker'. 20,6 x 14,4 cm. Op briefpapier van Vrij Nederland. Eén blad. Alleen recto. Gesigneerd 'Eijkelboom' en gedateerd 'amsterdam, 14/2/62'. 11 regels tekst. Enkele handgeschreven correcties. € 35

* Aardige afwijzing voor *De Gids*: 'ik heb daar domweg geen tijd voor'. Eijkelboom staat zijn 'langere essays en verhalen' bovendien af aan *Tirade* en *Museumjournaal*. Slot: 'Mocht ik nog eens een wonderpil vinden waardoor ik alles wat ik in mijn hoofd heb snel op papier kan brengen, dan zal ik graag aan uw verzoek voldoen'.

50 ELBURG, Jan G. Serenade voor Lena. [Den Haag, K.C. van Boeschoten en L.J. Zimmerman (= Astra Nigra), 1943]. Geniet. 30 (= 32) p. Gestencild in een oplage van 75 genummerde exemplaren. 1e druk. Debuut. Roest (als altijd). € 90

* Astra Nigra 2. De tweede druk van deze titel, die in 1945 verscheen, werd geantedateerd '1941'. De Jong 239.

MOOIESTE ERRATUM UIT DE NEDERLANDSE LITERATUUR

51 ELSSCHOT, Willem Gedichten. (Antwerpen), In de vier Winden, (1954). 36,5 x 27,5 cm. Oorspronkelijk karton met blinddruk. (64) p. Met de hand gezet uit de Euphorion en gedrukt op Zerkall-Bütten in een oplage van 110 genummerde en door drukker Georges Kelner gesigneerde exemplaren. Met inliggend erratum in versvorm en in facsimile van Elsschots handschrift. Ietsje roest. De kwetsbare rug is professioneel gerestaureerd (restauratierapport bijgevoegd). € 1500

* Deze luxe-uitgave op groot formaat van Elsschots gedichten werd in Bonn gedrukt door zijn schoonzoon Georges Kelner als eerste en enige uitgave van de bibliofielenvereniging 'In de vier Winden' en is in feite de vijfde, vermeerderde druk van *Verzen van vroeger* (1934). Het boek bevat vier niet eerder gepubliceerde gedichten plus de eerste door Elsschot geautoriseerde versie van 'Borms'.

52 ELSSCHOT, Willem Lijmen/ Het been. Amsterdam, Van Kampen, z.j [Brinkman en MDLM: 1950]. Linnen met stofomslag. 228 p. Geïllustreerd door Henri van Straten. 4e druk. Flinkte hap uit voorzijde omslag, dat aan de randen wat rafelig is. € 220

* Exemplaar met handgeschreven, gesigioneerde opdracht van de auteur op de Franse titel: 'Aan René Vercammen/ 10 Juni 1954/ Willem Elsschot'.

53 ELSSCHOT, Willem Pensioen. (Met een omslagillustratie van Eppo Doeve). Amsterdam, Van Kampen, [1937]. Ingenaaid. (4), 120 p. 1e druk. Roest. Portret als frontispice. Rug beschadigd en geplakt, voorflap geplakt. € 270

* Exemplaar met handgeschreven, gesigioneerde opdracht van de auteur (onder zijn eigen naam) op het frontispice: 'Aan Jos Bombeke/ zijn toegenegen/ A.DeRidder/ 29/12/1938'. Ingenaaid, dus met flaptekst en omslagillustratie van Eppo Doeve.

54 EMANTS, Marcellus ZIJN HARDHOUTEN SECRETAIRE! Datering circa 1880. 163 cm hoog, 147 cm breed en 73,5 cm diep. Aan alle kanten (behalve de achterkant), zelfs in de beenruimte zeer rijk bewerkt met florale motieven tegen een gestippelde achtergrond. De afdekplaat van het bovenste deel kan worden opengeklapt en naar binnen geschoven. Dan vertonen zich 20 postvakjes en drie schuifladen.

De klep van het bureau kan in zijn geheel naar voren geklapt worden om een schrijftafel te vormen; men ziet dan zeven vakken en twee uitschuifbare inkthouders. Het schrijfvlak is bedekt met groen vilt (is aan vervanging toe).

De ladenblokken aan de zijkanten bevatten ieder vier laden; daartussen is nog een smalle schuiflade, boven de beenruimte.

Eén lade mist een klein zijstukje, het schrijfvilt is gescheurd. Verder is de secretaire in uitstekende staat en van zeer degelijke makelij. € 2500

* Dit indrukwekkende bureau komt uit de nalatenschap van Marcellus Emants, wiens vrouw het naliet aan de Haagse priester Cor Ruigewaard, die het op zijn beurt naliet aan de musicus-priester Jan de Bruyn uit Arnhem. Diens erfgenaam bracht het naar het Haarlemse veilinghuis Bubb Kuyper, waar het op 24 mei 2000 geveild werd. De richtprijs was 5000 tot 7000 gulden. Voor f 6000 (f 7310 inclusief veilingkosten) werd ons antiquariaat toen eigenaar van dit museumstuk. Geplaagd door ruimtegebrek hebben we nu, tien jaar later, met pijn in het hart moeten besluiten de secretaire te verkopen.

Emants is enkele malen met zijn weelderige bureau vereeuwigd: zie Pierre H. Dubois, *Marcellus Emants. Een schrijversleven* (1980), grote illustratie tegenover pagina 269, en *Marcellus Emants. Schrijversprentenboek* (1984), pagina 45, afbeelding 7 en 8.

Afgezien van deze provenance is deze secretaire ook een bijzonder aantrekkelijk antiek stuk, en bovendien handig in het gebruik door de vele vakjes en gulhartige laden.

55 EMANTS, Marcellus Waan. Amsterdam, Van Holkema & Warendorf, 1905. Gedecoreerd linnen [ontwerp Th.J.J. Neuhuys]. (4), 208 p. 1e druk. Klein scheurtje aan bovenzijde rug, hoeken iets gebutst. Naampje op pagina 1. Goed exemplaar. € 200

* Neuhuys hergebruikte zijn bandontwerp voor *Levenslicht uit den Bijbel. Verzameld en ingeleid door P.H. Hugenholz Jr.* (1904). Braches, Nieuwe Kunst Documentatie, 1362:10.

56 GANS, Jacques Het veege lijf. Amsterdam, Van Oorschot, 1951. Linnen. 312 p. 1e druk. Rug en deel band verbruind. € 28

* Exemplaar met handgeschreven, gesigioneerde opdracht van de auteur: 'Voor A.B. Blommers/ opdat wij menigmaal/ de bloemen buiten zetten/ Jacques Gans./ Juni '51'. (ZIE: nummers 139 en 140 in deze catalogus.)

ZEER VERTROUWELIJK OVER VESTDIJK

57 GREGOOR, Nol Vijf handgeschreven brieven aan Wim J. Simons. Diverse formaten. Zeven bladen. Recto en (deels) verso. Gesigneerd 'Nol Gregoor' en gedateerd 'Doorn, 20 Jan. '55', 'Doorn, 31 Oct. 1955', 'Doorn, 28 Nov. '55', 'Doorn, 5 Jan. 1956' en 'Doorn 1-2-84'. Perforatiegaatjes. € 75

* Uitgebreide, boeiende brieven over de overbuurman van Nol Gregoor: Simon Vestdijk. In de eerste brief probeert Gregoor een afspraak met de jonge uitgever te maken. En: 'Ik ben begonnen met wat ik het beste een "Vestdijk foto documentatie" kan noemen. Deze is reeds zó uitgebreid, dat Pierre Dubois er zeer verrukt van was'.

De tweede, uitvoerige brief opent positief: 'Het lot heeft blijkbaar ook zijn rijpe momenten'. Gregoor meldt verheugd dat Vestdijk eindelijk méér dan enthousiast is over het door hem verzamelde materiaal: 'Zijn depressieve toestand was daartoe een ernstige belemmering en het leek mij in meer dan één opzicht ongewenst, aandacht te forceren'. Ruim twee uur hebben ze nu naar de 'unieke verzameling' gekeken: 'Bij het doorkijken gaf hij mij vele waardevolle inlichtingen en zegde toe, alle vragen die zich bij het samenstellen van mijn boekje zouden voordoen, schriftelijk te beantwoorden'. Over 'dat curieuse manuscript' [= *Kind tussen vier vrouwen*]: 'naast mij ligt nu een stapel dikke cahiers, samen 940 pagina's!!' Tot besluit: 'merk dit schrijven aan als vertrouwelijk; ik wil er, in dit stadium, geen ruchtbaarheid aan geven'.

Gregoor moet Simons in de derde brief teleurstellen: Vestdijk stelde voor om de uitgave van Gregoors boek eens voor te leggen aan Nijgh & Van Ditmar en Bert Bakker: 'Vestdijk's opinie was n.l., dat achter een dergelijk boek een onderneming moet staan met erkende activiteit'. Als Simons niet voor de nodige financiën kan zorgen, voelt Gregoor zich genoodzaakt met een andere uitgever in zee te gaan.

De vierde brief, na een lange periode van stilte, handelt over een positieve bespreking van Simons over *Mijn bange hand* in het Utrechts Nieuwsblad, waarmee Gregoor zeer ingenomen is.

58 GRUNBERG, Arnon Francesca Vongole. "But you are also very attractive when you don't drink". New York, Kunst Editions New York, (1998). Zeven in facsimile van het typoscript gedrukte, gesigneerde brieven in zeven door de auteur geadresseerde enveloppen, voorzien van postzegels en stempels, een zakje met zeven door Rob Scholte ontworpen 'postzegels' en een Cartier-horloge (*real fake*), alles gevat in een magnetische doos. 20,5 x 12 x 3 cm. Het geheel is vervaardigd in een oplage van 49 door kunstenaar Rob Scholte genummerde en gesigneerde exemplaren. 1e druk. € 300

* Waanzinnig bibliofiel project, *over the top!*

Bijgevoegd: Twee aanbiedingsfolders van deze uitgave, een origineel krantenknipsel uit de *Haagsche Courant* van 16 maart 1998 en een fotokopie van een door H.J.A. Hofland in de *NRC* van 6 maart 1998 gepubliceerd artikel over deze uitgave.

DOOR VRIENDENHAND BEZORGD

59 GULIK, Robert van Fantoom in Foe-lai. Rechter Tie's eerste drie strafzaken. Een detectiveverhaal gebaseerd op originele oude Chinese gegevens. (...) Met tien afbeeldingen door de schrijver vervaardigd in Chinese stijl. Den Haag, W. van Hoeve, 1962. Soepel karton. XIV, 174 p. 2e druk. Band geplastificeerd. € 120

* Exemplaar met handgeschreven, gesigneerde opdracht van de auteur op de Franse titel: 'Voor Marthe Koppers/ e manu amica/ v.d.S./ (sign.)/ Den Haag, 1 maart '62'.

60 HAAN, Jacob Israël de Handgeschreven brief aan 'Zeer geachte Heer [Victor] Van Vriesland'. 20,9 x 13,3 cm. Op eigen briefpapier. Eén blad. Alleen recto. Gesigneerd 'Jacob Israël de Haan' en gedateerd 'Amsterdam, 16.12.14'. 11 regels tekst. € 450

* Over een lezing die Van Vriesland zou houden. Tevens over het door Lucien Wolf opgerichte *Darkest Russia* en *The Daily Chronicle*, waarin recensies van De Haans *In Russische gevangenschappen* (1913) waren opgenomen. 'Ik geloof ook in Fransch-Zwitsersche bladen maar ik bezit die niet en kan ze ook niet krijgen'. Brieven van De Haan komen maar zelden op de markt.

61 HART, Maarten 't Getypte brief aan 'Beste Krik [Denekamp]'. 14,5 x 21,0 cm. Eén blad. Alleen recto. Gesigneerd 'Maarten 't Hart' en gedateerd 'Leiden, 17 febr 1977'. 7 regels tekst. Klein hapje uit linkerbovenhoek. € 30

* Begeleidend briefje bij 'het stuk over Simenon' voor *Hollands Diep*: 'Het is nogal lang maar het had nog veel langer gekund'. De schrijver heeft geprobeerd zijn verhandeling 'zo kort mogelijk' te houden.

Bijgevoegd: 'Simenon na ruim 220 boeken'. P. 30-33 in: *Hollands Diep*, jrg. 3, afl. 6 (26 maart 1977).

62 HATTUM, Jac. van Handgeschreven brief aan 'Cher Maître'. 27,0 x 18,8 cm. Gelinieerd blocnotevel. Eén blad. Alleen recto. Gesigneerd en gedateerd 'A'dam 2/12-'41'. 20 regels tekst. € 60

* Decoratieve brief aan een handschriftenverzamelaar over het maken van een afspraak: 'Zeg half zeven. We kunnen dan eerst nog wat "praten" & gaan dan intijds weg'. De brief opent met een zachte vermaning: 'noch een Göring, noch een Pétain zal onder Uw gehoor zijn. Ik dacht, dat U mij wel een beetje zoudt kennen'.

HOTEL LAPPENMAND

63 HEIJDEN, A.F.Th. van der Handgeschreven brief aan 'Beste en lieve Henk [van Dammen]'. 34,8 x 22,9 cm. Op geveergeerd papier met stempeltje. Eén blad. Alleen recto. Gesigneerd 'Adri van der Heijden' en gedateerd 'Amsterdam, 17.II.'97'. 15 regels tekst. Tweemaal gevouwen. € 65

* Sympathieke felicitatie: 'Duizend broederlijke omhelzingen bij je vijftigste verjaardag!' Helaas kan de schrijver het feest door overwerktheid en uitputtingsverschijnselen niet bijwonen. 'Kortom, voorlopig verblijf ik in Hotel Lappenmand'. Aan het slot van de brief worden nog 'materiële felicitaties' aangekondigd.

Bijgevoegd: enkele knipsels en een exemplaar van A.F.Th. van der Heijden, *Gevouwen woorden. Brieven over de grillen van het vak* (Amsterdam 2001), het brievenboek verschenen ter gelegenheid van Van der Heijdens vijftigste verjaardag, waarin onderhavige brief werd aangetroffen. Onno Blom heeft Van der Heijden eens de 'laatste grote brieven-schrijver uit de Nederlandse literatuur' genoemd.

64 HEMKES, F.L. XL gedichten. Leiden, E.J. Brill, 1882. 15,3 x 12,2 cm. Origineel linnen met goud- en blindstempeling. XII, 72 p. 1e druk. Band nogal gevlekt. Eerste katern ligt wat open. € 75

* Exemplaar met handgeschreven opdracht van de dichter: 'van den Schrijver/ aan zijnen vriend/ W. Bloem'. De enige bundel van de op slechts 32-jarige leeftijd in 1887 gestorven auteur, die voornamelijk de dood tot thema nam.

LIEFDESEXEMPLAAR

65 HERMANS, W.F. De tranen der acacia's. Amsterdam, Van Oorschot, 1949. Linnen. 428 p. 1e druk. Scheefgelezen. Rug en band gevlekt. € 750

* Exemplaar met op de Franse titelpagina een veelbetekenende handgeschreven, gesigioneerde opdracht van de auteur: 'Aan J./ Tjoemah saloe saja kepingin [= Ik verlang alleen naar jou]/ W.' J. is niemand minder dan Juus Hartman (1905-1970), Hermans' geliefde vanaf 1946, die in 1948 de omslagtekening van *De tranen* vervaardigde.

De meest intieme opdracht van Hermans, voor zover bekend. Nu gewoon te koop! JS 27.

66 HERMANS, W.F. De tranen der acacia's. Amsterdam, Van Oorschot, 1950. Linnen met groen stofomslag [ontwerp Juus Hartman]. 416 p. 2e druk. Enkele minimale scheurtjes aan en hapjes uit de randen van het omslag. Exlibris (ontwerp R.L. of L.R.) op schutblad. Goed exemplaar. € 450

* Met het bijzonder zeldzame stofomslag! Op de binnenflappen van het stofomslag staan persstemmen afgedrukt, verdeeld in pro (o.a. Pierre H. Dubois, Anton van Duinkerken (geheel uit zijn verband gerukt: 'Een katholiek Nederlands verhaal dat in de vaagte met de overtuigingskracht van Hermans wedijveren kan, is niet te noemen'), H.A. Gomperts, C.J. Kelk, P.H. Ritter jr. en Jan Vermeulen) en contra (De boekverkoper ('Ik vind het verschrikkelijk dat een uitgever een dergelijk boek doet verschijnen'), De Linie ('Geestelijke en morele verwording zonder uitzicht'), De Maasbode en Wending). JS 28.

67 HERMANS, W.F. Handgeschreven brief aan 'Waarde [Gaston] Burssens'. 28,3 x 21,2 cm. Eén blad. Recto en verso. Met de bijbehorende envelop. Gesigioneerd 'Wim Hermans' en gedateerd 'Voorburg, 20 Juli '50'. Met enkele doorhalingen en correcties. 36 regels tekst. € 700

* Belangrijke literair-historische brief, waarin Hermans verslag doet van een onderhoud dat hij had met Adolf Molter (1896-1975), directeur van de Vlaamse uitgeverij Ontwikkeling. Zijn indruk was niet erg positief: 'Hij is niet bepaald iemand die iemand op zijn gemak stelt. Op alles wat ik zei bleef hij zwijgen. Wel verklaarde hij ten slotte categorisch dat er geen sprake van was dat hij de lange novelle (of korte roman) afzonderlijk in boekvorm zou uitgeven'. Molter was wel bereid om Hermans' tekst door te sturen aan de redactie van het *Nieuw Vlaams tijdschrift*, waarvan hij uitgever was. Hermans vraagt aan Burssens of die ervoor kan zorgen dat redacteur Hubert Lampo een snelle beslissing neemt en of hij een voorschot van 8 à 10000 frank op 4 juli kan ophalen, want (prachtige passage!): 'Zeg hem dat mijn levensgeluk ervan afhangt (wie weet, hoeveel een huwelijksreis over het verder verloop van een huwelijk beslist?)'. Op 4 juli 1950 zou Hermans trouwen met Emmy Meurs. Over welke lange novelle Hermans het heeft is ons niet duidelijk. Het *Nieuw Vlaams tijdschrift* plaatste in december 1950 het verhaal 'Natuurbad versus fabriek' (Janssen/Delvigne 166). Wellicht gaat het om *Het behouden huis*, dat in 1951 (Brinkman) of 1952 (JS) zou verschijnen? Verder preludeert Hermans aan het slot al op een samenwerking tussen *Podium* (waarvan hij sinds maart 1950 redacteur was) en het Vlaamse literaire tijdschrift *Tijd en mens*: 't Is wel noodzakelijk dat de literaire plannen dan wat minder mager zijn dan ze deze keer waren. Ik denk zo, jij en Boon, Wauters en Cami zullen wel een trieste indruk van *Podium* gekregen hebben'. Twee jaar later was de fusie tussen deze twee literaire tijdschriften een feit.

68 HERMANS, W.F. Description et genèse des dépôts meubles de surface et du relief de l'Oesling. Luxembourg, Service Géologique de Luxembourg, 1955. Ingenaaid. 100 p. + deels uitklapbaar illustratiekatern. [Gedrukt in een oplage van 250 exemplaren]. Cijfer '1.' in

rechterbovenhoek omslag, Omslag deels verkleurd, maar een opvallend gaaf exemplaar van een zeldzaam boek waarvan het omslag vanwege het onhandige formaat meestal wel beschadigd is. In dit geval dus niet! € 650

* Hermans' proefschrift, in de wetenschappelijke editie, met de los bijgevoegde stellingen en corrigenda. Deze dissertatie wordt maar heel zelden aangeboden. JS 459.

VERS UIT BLIK

69 HERMANS, W.F. Conserve. Amsterdam, W.L. Salm, 1947. INGENAID met flappen. 240 p. 1e druk. Bijzonder fris en gaaf, ongelezen exemplaar, met één onzichtbaar te restaureren scheur van enkele centimeters, precies op de scharnier van de rug. Een absoluut nu-of-nooitexemplaar! € 1350

* Conserve is ingenaaid vrijwel onvindbaar, laat staan in deze fantastische staat. Meer commentaar overbodig. JS 9.

70 HERMANS, W.F. 'De bodemgesteldheid van de Maaskant'. Origineel handschrift. 20,2 x 12,6 cm. Vijf bladen. Alleen recto. Gemonogrammeerd 'WFH' op het laatste blad. Met enkele doorhalingen, correcties en aanvullingen door de auteur. € 450

* Klad van een bespreking van de wetenschapper Hermans voor een tijdschrift, dat nogal wat verschillen vertoont ten opzichte van de gepubliceerde versie.

Bijgevoegd: 'De Bodemgesteldheid van de Maaskant'. P. 155-156 in: Tijdschrift van het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap. Tweede reeks, deel LXXII, afl. 2. Hermans' bewuste recensie.

Tevens: Dr. D. van Diepen, De Bodemgesteldheid van de Maaskant. With a summary Soil conditions in the Maaskant region. Den Haag, Stichting voor Bodemkartering, 1952. Ingenaaid. Twee delen. (12), 212 p. + losse bijlagen in omslag. Hermans' exemplaar van de studie van Van Diepen, met zijn naam- en adresstempel op het omslag van beide delen.

71 (HERMANS, W.F.) BÉRAUD, Henri. Buikje. Geautoriseerde vertaling van Chr. Moresco Brants. Amsterdam, Van Holkema & Warendorf, [1922]. Versierd linnen. 224 p. 1e druk. Rug wat dof, papier verbruind. Naam op titel ('Co Ydo, 1925'). € 40

* De eerste Nederlandse, heden ten dage onvindbare vertaling van *Le martyre de l'obèse*. Dit werk werd later opnieuw vertaald door W.F. Hermans en verscheen in 1981 onder de titel *De martelgang van de dikzak*.

72 (HERMANS, W.F.). WILLINK-QUIËL, Sylvia Bronzen beeld van Willem Frederik Hermans. Kop in brons gegoten, op houten sokkel met naamplaatje. Achterop in het brons gesigneerd 'Syl W Q 81'. 40 cm hoog inclusief sokkel, 29,5 cm zonder sokkel. 1981. Van deze kop zijn slechts zes exemplaren vervaardigd. € 5000

* Zeer levensecht, indrukwekkend beeld, door Sylvia Willink gemaakt in twee of drie sessies aan de Avenue Niel in Parijs. Midden 1981 keurde Hermans zijn gelijkenis goed ('als twee druppels water!'). Sindsdien nam het beeld, zoals Freddy de Vree duidelijk maakt, steeds een prominente plaats in huize Hermans in. Het is dan ook een fantastisch portret! Wij boden dit beeld eerder aan in catalogus 44, geheel gewijd aan Willem Frederik Hermans. Tot nu toe vond het helaas geen nieuw thuis, vandaar dat we de prijs hebben verlaagd.

73 HILLENIIUS, D. 'De hagedis en de fazant'. Origineel handschrift. 19,8 x 13,5 cm. Vier bladen gelinieerd. Alleen recto. Geniet. Met enkele doorhalingen (zo luidde de titel eerst: 'De fazant en de hagedis'). € 100

* Genuanceerde tekst over de jacht op de fazant, tegen het uitzetten waarvan Hillenius ernstig bezwaar maakt.

Bijgevoegd: 'De hagedis en de fazant'. P. 21 in: Hollands Diep, jrg. 3, afl. 1 (15 januari 1977).

74 HOTZ, F.B. Getypte brief aan 'Beste Theo [Sontrop]'. 24,8 x 20,4 cm. Gelinieerd blocnotevel. Eén blad. Alleen recto. Gesigneerd 'Frits' en gedateerd 'Zaterdag'. 12 regels tekst. **€ 150**

* Zakelijke brief waarin Hotz zijn uitgever mededeelt welke wijzigingen hij heeft doorgevoerd: 'Ik heb in totaal zo'n 60 woorden geschraapt, waaronder 22 namen van ontwerpers, architecten, e.d. Ik heb dat in rood gedaan, dan kan je direct die plaatsen terugvinden. Het doorgestreepte heb ik nog enigszins leesbaar gelaten, dan kan je zien of je het er mee eens bent. Zelfs "De Stijl" is tweemaal geschraapt! Wat onzeker besluit hij: 'Zou je me nog willen laten horen wat je er zo van vindt? Als steeds veel dank voor je raad, en de extra tijd die je aan m'n stukken besteedt.' Deze brief begeleidde waarschijnlijk een van Hotz' weinige beschouwingen, 'Mondriaans grammofonplaten', uit de bundel *De vertegenwoordigers* (1996).

75 JANSEN, J.F. Poëtische productie. 1. Titelloze bundel. Typoscript, eenvoudig met touwtje gebonden. 33 p. Met talloze correcties en doorhalingen in potlood en inkt. 2. 52 bladen typoscript. Met enkele correcties in potlood en inkt. 3. 6 bladen handschrift. Met enkele correcties in inkt. 4. Handgeschreven brief van G.H. 's-Gravesande aan 'Zeer geachte Heer'. Alleen recto. Gesigneerd 's-Gravesande' en gedateerd 's-Gravenhage, 15 augustus 1945'. 28 regels tekst. 5. Handgeschreven brief van Paul Haimon aan 'zeer geachte heer'. Op briefpapier van het tijdschrift *Roeping*. Alleen recto. Gesigneerd 'paul haimon' en gedateerd 'ambij 25-6-1952'. 19 regels tekst. Met originele envelop. **€ 100**

* Romantische, somtijds surrealistische verzen van een gedesillusioneerde man. Deze collectie omvat de poëtische productie van J.F. (Marius) Jansen, over wie we niets hebben kunnen vinden. De circa honderd gedichten stammen onzes inziens uit de veertiger en vijftiger jaren, met een enkel gedicht van later datum. De dichter heeft hoogstwaarschijnlijk nooit een voet aan de grond gekregen: *Roeping* wilde bij monde van Paul Haimon geen gedicht plaatsen ('wij hebben 'Harderwijk' aanstonds, zonder de brief te hebben gelezen, uitgekozen als het gaafste uwe verzen. maar waarom hierop niet nog wat meer gewerkt') en 's-Gravesande adviseert op verzoek te letten op zijn beelden ('Als U een beeld hebt gevonden werk dat dan uit, maar spring niet van het eene op het andere over. Dan wordt het voor den lezer een chaos'). Magnifiek materiaal voor een margedrukker!

CRITIEK DOORSTAAN

76 JELLEMA, C.O. Twaalf handgeschreven brieven en vier getypte brieven, alle gesigneerd, aan het literaire tijdschrift *De Gids*. Diverse formaten. Op divers briefpapier. Alleen recto. Gesigneerd 'COJellema' en gedateerd 'Bilthoven, 8 juli 1960', 'Bonn, 4 augustus 1960', 'Bilthoven, 6 december 1960', 'Bilthoven, 24 maart 1961', 'Bilthoven, 11 april 1961', 'Bilthoven, 10 oktober 1961', 'Amersfoort, 10 december 1962', 'Amersfoort, 21 februari 1963', 'Amersfoort, 10 augustus 1963', 'Amersfoort, 23 X '63', 'Utrecht, 13 XI 1964', 'Utrecht, 9 maart 1967', 'Groningen, 12 X 1967', 'Groningen, 2 mei 1968', 'Tull en 't Waal, 1 IX 1969', '28 XI 70' en ongedateerd. Met een originele envelop. **€ 1450**

* Zeer interessante verzameling elegante brieven van de jonge dichter en essayist (1936-2003) aan de redactie van *De Gids*. Jellema biedt herhaaldelijk gedichten aan om in het gevestigde literaire maandblad te plaatsen. In 1960 debuteert hij in het herfstnummer van *De Gids*, volgens de planning: 'graag onder eigen naam publiceren'. Jellema's vriendin

'freule des Tombe' had zijn curriculum vitae al gestuurd: 'Uit de door haar verstrekte gegevens [...] kunt u nemen wat U daar voor geschikt acht'. Tevens over zijn eerste publicatie in boekvorm *Klein Gloria* (1961).

Het aanvankelijke enthousiasme van de redactie voor Jellema's poëzie vermindert al na een jaar. Op de eerste brief van Jellema van 8 juli 1960 schrijft redacteur Hoornik in grote letters: 'vóór', maar Bert Voeten rapporteert op 12 april 1961: 'Tegen - bizonder zwak en 'afgekeken'. Twee van deze beoordelingsrapporten van de redactie zijn bijgevoegd, met vijf doorslagen van brieven van redacteur Lekkerkerker aan Jellema, waarvan de eerste abusievelijk geadresseerd aan 'Zeer geachte Mevrouw'. In een zelfbewuste brief van 21 februari 1963 vraagt Jellema aan Voeten diens afwijzing te motiveren: 'Ik zou U namelijk willen vragen, mij te schrijven waarom deze gedichten de critiek niet konden doorstaan'. Bert Voeten noteert in rode balpen op Jellema's volgende brief: 'Die jongen gaat steeds slechter schrijven!'

77 KELLENDONK, Frans Letter en geest. Een spookverhaal. (Met tekeningen van Jacques Janssen). Utrecht, Stichting De Roos, (1994). Linnen. 96 p. Gezet uit de Bembo en gedrukt op 140 grams Oxford papier in een oplage van 175 genummerde exemplaren. Typografie en bandontwerp Hannie Pijnappels. **€ 50**

* Aardig detail: in de eerste druk van *Letter en geest* eindigt de slotzin met de woorden: 'onbeweeglijk als een punt', dus eindigend met het woord 'punt', *niet* gevolgd door een punt, maar door een leegte. In deze bibliofile uitgave heeft de zetter de zin wél laten eindigen met een punt. Een foutje dus. Leeflang 146.

78 KLOOS, Willem Letterkundige inzichten en vergezichten. Amsterdam, Veen, [1916-1922]. Zeven delen. Linnen. (8), 196; (8), 208; (8), 204; (4), 220; (4), 204; (4), 204; 192 p. 1e druk. **€ 600**

* Collectie van zeven opdrachtexemplaren! Deze set draagt in elk deel een handgeschreven, gesigioneerde opdracht van Willem Kloos aan zijn vriend-bewonderaar-collega Hein Boeken. De dedicaties worden steeds uitvoeriger. Deel I: 'Voor Hein/ van/ Willem/ 28 Juli 1916'. Deel V: 'Voor dien besten Hein/ van/ Willem/ 28 Juli 1920'. Deel VI: 'Voor Hein,/ om eens in te kijken ge/ durende zijn gedwongen/ rust, van/ Willem/ 31 Aug 1921'. Deel VII: 'Aan mijnen broeder-in-de-letterkunde/ Hein/ van/Willem/ 11 Aug. 1922.'

Deze bundel bevat ook opstellen over Leopold (Boutens' privé-uitgave van diens *Verzen*), Couperus' *Korte arabesken* en over Elsschots *Villa des Roses*.

ZONDER MIJZELF LOF TOE TE ZWAAIEN

79 KLOOS, Willem Twee handgeschreven brieven aan 'Geachte Heer'. 1. 20,9 x 13,4 cm. Eén vouwblad. Recto en verso. Gesigioneerd 'Willem Kloos' en gedateerd 'Den Haag/ Regentesselaan 176/ 19 Juli 1907'. 65 regels tekst. 2. 20,9 x 13,4 cm. Eén vouwblad. Recto en verso. Gesigioneerd 'Willem Kloos' en gedateerd 'Den Haag/ Regentesselaan 176./ 10 Maart 1908'. 42 regels tekst. **€ 350**

* Schitterende, uitgebreide brieven aan een onbekende vierdeklasser, die de Tachtiger zijn verzen ter beoordeling had gezonden. In de eerste brief leidt Kloos zijn kritiek bedachtzaam in: 'Gij zijt nog jong, en daar ik u niet ken, maar alleen uit uw brief gewaarword dat gij reeds eenig zelfgevoel bezit, loop ik eenig gevaar, om u door mijn woorden te ontstemmen'. Hij waarschuwt: 'laat u nooit door het rijm verleiden om iets neer te schrijven wat weinig meer dan fraaie woorden is'. De scholier zou John Keats moeten lezen, 'aandachtig woord voor woord'. In de tweede brief herhaalt Kloos de verleiding van het rijm: 'Ik weet wel, gij zult zeggen, dat gij dat nooit doet. Maar zonder mijzelf lof toe te

zwaaien, mag ik, na een dertigjarige bijna dagelijksche oefening in het verzen lezen, toch zeker wel veronderstellen dat ik hier beter oordeel over heb'. Maar het onvermijdelijke slot: 'Uw verzen heb ik de eer U bij deze weer te doen toekomen'.

80 KOMRIJ, Gerrit De ware haai. (Amsterdam, Willem Huijer), [1987]. Ingenaaid. 12 p. Met de hand gezet uit de Romanée en gedrukt door De Regulierenpers in blauw, blauwgrijs en zwart op Zerkall Bütten in een oplage van 75 op de pers genummerde exemplaren. 1e druk in boekvorm. € 55

* Dit exemplaar werd door de auteur gesigneerd onder het colofon. Ongesigneerd leverbaar voor € 45. Een exemplaar met een zeer licht verkleurd omslag en iets gekreukt aan beide linkerhoeken is leverbaar voor € 30. De Regulieren 27/1987.

81 (KOMRIJ, Gerrit). Paul van CAPELLEVEEN Carmina. (Verantwoording bij Komrij's *Mijn minnaars* door Paul van Capelleveen). (Den Haag, Tight End Press, 1994). Ingenaaid. (12) p. Gedrukt in rood en zwart in een oplage van slechts 28 genummerde exemplaren. 1e druk. Paar kreukjes. € 140

* Dit nawoord bij *Mijn minnaars* verscheen separaat in een oplage van slechts zeven Romeins genummerde exemplaren.

82 LANDHEER, Jo Handgeschreven brief aan 'Zeer geachte Heer [Victor] van Vriesland'. 25,9 x 19,7 cm. Eén blad. Alleen recto. Gesigneerd 'Jo Landheer' en gedateerd 'Rotterdam, 19 Januari 1938'. 8 regels tekst. € 40

* Vrij korte brief van de - helaas bijna vergeten - dichteres (1900-1986), die hoopt dat Van Vriesland haar voor diens vertrek 'nog Goedendag komt zeggen!' Laatste zin: 'Kunt U misschien het adres van Darja eens voor mij te weten komen??' Met Slauerhoff en diens echtgenote Darja Collin was Landheer hecht bevriend.

83 LANOYE, Tom Zwarte tranen. Amsterdam, Prometheus, 1999. Gebonden in een witte dweil, overtrokken met vier stroken zwart rubber, die gestanst zijn op schutbladen van geel zeemleer, bijeengehouden door een koordje (Handboekbinderij De Pers). 520 p. Niet opengesneden. 1e druk. € 175

* Eén van de 40 genummerde en gesigneerde luxe-exemplaren in een ingenieuze band van De Pers, die in velerlei opzichten de Belgische vlag in zich draagt.

84 LAST, Jef Handgeschreven briefkaart aan 'Beste Kees [Bantzinger]'. 8,9 x 13,7 cm. Alleen recto. Gesigneerd 'Jef' en niet gedateerd [datum poststempel: '29 X 1945']. 4 regels tekst. € 25

* 'Ik heb mijn alpinopetje bij St Joris laten liggen'. Of Bantzinger het wil meenemen.

85 LUCEBERT (Gedichten tot 1974 in 9 bundels). Amsterdam, De Bezige Bij, 1978-1983. Negen delen in papieren foedraal. Ingenaaid. Sommige ruggen verschoten. € 90

* Fotografische herdrukken van negen afzonderlijke bundels uit *Verzamelde gedichten* (1974), typografisch verzorgd door Willem Sandberg.

86 MAAS (samenstelling), Nop Een Bouquetje Bloomers. (Krommenie, Erik Schots, 1995). 5,4 x 4,2 cm. Ingenaaid met verguld sitspapier (Erik Schots). (24) p. 1e druk. € 65

* Fraai miniboekje met onvervalste *bloomers*, opgediept uit negentiende-eeuwse teksten. Schaars.

DUIZEND HOPEN EN WASSALAM

87 MAHIEU, Vincent (Als:) ROBINSON, Tjalie Twee getypte brieven, een getypte briefkaart en een handgeschreven briefkaart aan Peter Hondius van Herwerden. 29,3 x 20,6 cm, 8,9 x 13,7 cm, 26,3 x 20,1 cm resp. 8,9 x 13,7 cm. Alleen recto. Gesigneerd 'Tjalie' en gedateerd 'Den Haag, 18 Oktober 1958', '[poststempel:] 15-XI-1958', 'Den Haag, 2 December 1958' en 'Haag, 9 Jan. 1959'. 32, resp. 8, 14 en 12 regels tekst. Eerste brief wat gemaltraiteerd.

€ 175

* Interessante brieven van de schrijver en journalist Tjalie Robinson (pseudoniem van Jan Boon, 1911-1974), oprichter van het 'Indisch tijdschrift' *Tong-Tong* en spreekbuis van zijn generatie, aan de vertaler en redacteur Peter Hondius van Herwerden (1915-2000). Geadresseerde had Robinson een lijst met adressen en een bijdrage voor diens tijdschrift *Tong-Tong* gestuurd. In de brief van 18 oktober 1958 is Robinson Dolf [Verspoor] 'erg dankbaar dat ze mij U hebben aangebracht, want de naam Hondius van Herwerden is op loffelijke wijze aan het beste deel van Indië's historie verbonden'. Robinson schrijft dat hij voor een genealogie van Indië gegevens verzamelt en hoopt veel hulp te krijgen. Enthousiast beschrijft hij een aantal voetballers op een 'sublieme foto van een heel oud Vios-elftal': 'Mchtig! Andere machtige figuur op die foto: midvoor Bajetto (later generaal). Andere machtige figuur.... Hondius van Herwerden!! Naaaa! Welke Hondius is dat! Was U-zelf vijftig jaar geleden linksbuiten bij Vios? Of Papa? Of Oom?' Aan het slot spijt het Robinson dat hij het zo druk heeft: 'Jammer dat ik zoveel te doen heb, dat ik niet langer kan ngobrol [= babbelen] in deze brief'. De briefkaart van 15 november 1958 is ernstiger van toon: 'Zit in razende moeilijkheden. Kom er wel uit'. Hij verzoekt geadresseerde 'z.s.m. de foto met al die Herwerdens op een rij' te sturen. 'Hoop dat je dit lezen kunt. Schrijf in trein. Saluut!' In de brief van 2 december 1958 dankt Robinson voor zijn 'opbouwende critiek', maar moet hij Hondius ook teleurstellen: 'de drukker [ziet] geen kans nieuwe copy alsnog te plaatsen (zodat dus de Slauerhoff-bijdrage tot mijn enorme spijt moet vervallen). Bezorgd over zichzelf besluit hij: 'werk me aardig over de graat [...] Hoop het nieuwe jaar nog te beleven en eindig maar met duizend hopen en wassalam!' Robinson schrijft in de briefkaart van 9 januari 1959, ten slotte, 'erg zuinig op goede vrienden' te zijn, en zeker op Hondius. 'Van Slauerhoff spijt het mezelf meer dan ik zeggen kan.'

88 MAHIEU, Vincent Tjies. Vertellingen. Den Haag, Leopold, 1958. Linnen met stofomslag. 176 p. [2e druk]. Stofomslag enkele scheurtjes en vlekjes.

€ 60

* Gesigneerd door de auteur (Tjalie Robinson) èn door 16 anderen op het schutblad: Max Dendermonde, Karel Jonckheere, Ben van Eysselsteijn, Ton van Oudwijk, E. Breton de Nijs, Remco Campert, Clare Lennart, Victor van Vriesland, J.W. Hofstra, Simon Vinkenoog, Siegfried van Praag, Bert Voeten, Johan Fabricius, Harriët Freezer, Henriëtte van Eyk en Michel van der Plas.

89 MAN, Herman de Heilig Pietje de Booy. Roman. Amsterdam, Em. Querido, 1940. Linnen met stofomslag. 404 p. 1e druk. Verbazingwekkend gaaf en fris exemplaar. Exlibris Hijklke van Loghem. Vage afdruk stempeltje op schutblad.

€ 45

* Prachtig stofomslag van Fré Cohen in uitstekende staat. Zo zie je ze zelden!

90 MARSMAN, H. Verspreide Gedichten, zoals tijdens de bezettingsjaren 1940-1945 verzameld door Chris Leeftang. (Met een uitgebreide 'geschiedenis' door Ton Entius en een verantwoording door Chris Leeftang). (Utrecht, Stichting De Roos, 2002). Twee delen (waarvan één 'dubbelboek') in buikbanden. Ingenaaid. 88; (16), 20 p. Gedrukt in een oplage

van 175 genummerde exemplaren. Met illustraties en facsimilé's. Boekverzorging door Tessa van der Waals. 1e druk. € 60

* Deze uitgave bevat de poëzie die *niet* in het *Verzameld werk* is opgenomen.

91 MARSMAN, H. Verzen. (Met een houtsnede van Erich Wichman op het omslag). Zeist, J. Ploegsma, 1923. Ingenaaid. 54 p. Debuut. 1e druk. Vlekje op voorplat, verder opvallend net exemplaar van dit extreem kwetsbare boekje. € 400

* Door Marsmans jeugd vriend Arthur Lehning in Berlijn gezet en voor eigen rekening op een handpers gedrukt in een oplage van 400 exemplaren. Eén van de slechts enkele exemplaren met het omslag van de nooit verschenen luxe-editie!

Arthur Lehning schrijft in *H. Marsman, de vriend van mijn jeugd. Herinneringen*, (Amsterdam, Querido, 1976; 3e druk; p. 73-74): 'Toen hij [Erich Wichman] te Berlijn van mijn handwerk op de drukkerij hoorde was zijn onmiddellijke reactie de bundel te verluchten met litho's (en de omslag met een vignet), die hij meteen zou gaan maken. Ook de auteur zelf leek het een goed idee, hoewel wij van de reactie van de uitgever niet zeker waren en zijn veto vreesden. Het leek ons daarom beter hem er niet van in kennis te stellen, daar wij overtuigd waren dat hij achteraf 'om twee prentjes' de uitgave die hem niets kostte toch niet zou willen ongedaan maken. Een andere kwestie was buitendien, dat de verkoopwaarde door de litho's van Wichman wellicht zou stijgen, maar de verkoopkans evenredig daalde en de uitgave te duur zou worden: *Wie in Holland koopt een boekje van twee malloten als 't buitendien nog eenige rijksdaalders kost?* Er werd besloten tot een compromis: alleen een gedeelte van de oplaag met litho's te doen verschijnen als genummerde en getekende exemplaren. Helaas, bij 't afdrukken bleek dat de stenen òf niet goed geprepareerd waren òf een ander technisch defect hadden: in ieder geval bleek het onmogelijk behoorlijke exemplaren van de litho's af te drukken, ondanks dat Wichman de drukker ervan trachtte te overtuigen 'dat er toch alles in zat'. Aangezien de omslagen reeds waren afgedrukt voor de luxe-exemplaren, besloot ik een enkel exemplaar hiervan pour mon plaisir te vervaardigen.'

MDLM: 'Bij enkele exemplaren van deze uitgave staat op het rode omslag gedrukt: Houtsnee en litho's van E. Wichman. De litho's van Wichman zijn echter ook in deze exemplaren niet opgenomen'. Dit is dus zo'n 'enkel exemplaar'.

Het omslag mét de toevoeging 'Houtsnee en litho's van E. WICHMAN' staat afgebeeld in *H. Marsman. Schrijversprentenboek deel 4*, (Amsterdam, De Bezige Bij, 1960). p. 17.

92 MICHAELIS, Hanny Tegen de wind in. Amsterdam, Van Oorschot, 1973. Verguld karton met lederen kapitaaltjes. 40 p. 3e druk. € 100

* Fraaie privéband met platten overtrokken met met de hand gekleurd papier en speelse, vergulde belettering. Wellicht gemaakt in opdracht van de uitgever, omdat voor het binnenwerk gebruik is gemaakt van ongesneden losse vellen. De band is niet gesigneerd, maar mogelijk in de jaren tachtig of negentig vervaardigd door Pau Groenendijk. Uniek exemplaar uit de bibliotheek van de dichteres.

93 MORRIEN, Adriaan Een slordig mens. (Amsterdam), De Bezige Bij, (1951). Linnen met stofomslag. 176 p. 1e druk. € 35

* Exemplaar met handgeschreven opdracht van de auteur op het voorste schutblad: 'Voor Frans [Schamhardt],/ in plaats van een uitgave der/ verzamelde brieven die ik zo graag/ met je had willen wisselen./ A./ Amsterdam, 22 Juli 1951.' Frans Schamhardt (1920-1984), stuurman van beroep, was een neef van Willem Walraven, die ook werk van zijn oom bezorgde.

94 MULISCH, Harry Handgeschreven correspondentiekaart aan 'Beste Theo [Sontrop]'. 15,1 x 10,5 cm. Alleen recto. Gesigneerd 'Harry M.' en gedateerd 'Amsterdam, 27.1.1986'. 10 regels tekst. € 180

* De schrijver vraagt de directeur van De Arbeiderspers of hij wil kijken naar 'bijgevoegde correspondentie, waarbij ook jij zijdelings bent betrokken, als verspreider van Aarts' Letterkundige Almanak'. Mulisch hoopt dat Sontrop zijn invloed zal aanwenden 'om verdere rampen te voorkomen'.

Bijgevoegd: Fotokopie van een handgeschreven brief van Dick Welsink aan 'Geachte heer [Harry] Mulisch'. 29,6 x 21,0 cm. Alleen recto. Gesigneerd 'Dick Welsink' (in kopie) en gedateerd 's-Gravenhage, 22-1-1986'. 17 regels tekst. De redacteur van *Aarts' Letterkundige Almanak* vraagt de schrijver om toestemming om diens huisadres in de almanak voor 1987 te plaatsen: 'Voor het tweede jaar staat achter uw naam [...] het adres van uitgeverij De Bezige Bij. [...] Van vele zijden heb ik als redacteur gedurende de afgelopen twee jaar echter te horen gekregen: "Maar Mulisch woont toch op de Leidsekade? Waarom staat dat niet meer in die almanak van jou?"'

Voorts: Fotokopie van een getypte brief van Mulisch aan 'Geachte heer [Dick] Welsink'. 29,6 x 21,0 cm. Alleen recto. Gesigneerd 'Harry Mulisch' (in kopie) en gedateerd 'Amsterdam, 27.1.1986'. 18 regels tekst. Mulisch acht het 'volstrekt uitgesloten' dat zijn adres weer in de almanak wordt opgenomen: 'Er is niet eenmaal maar viermaal een steen bij mij door de ruiten gegooid. Ik heb omstreeks twintig dreigbrieven ontvangen [...] Op aanraden van de politie heb ik ook mijn naambordje van de deur moeten halen'. De schrijver stuurt afschriften van deze brief aan zijn advocaat, de officier van justitie in Amsterdam en uitgeverij De Arbeiderspers.

95 MULISCH, Harry De taal is een ei. (Amsterdam, Athenaeum-Polak & Van Gennep/Loeb, 1976). Ingehaaid met omslag. (24) p. Gedrukt in een oplage van 200 exemplaren. 1e druk. € 60

* Jaarwisselingsgeschenk 1976/1977. Niet in de handel.

PSYCHOLOGISCH TRAPEZEWERK

96 (MULISCH, Harry). PRESSER, J. 'Eichmann | Een nabeschouwing'. Doorslag van typoscript. 29,6 x 21,0 cm. Negen genummerde bladen. Alleen recto. Gesigneerd 'J. Presser' en niet gedateerd. Met een aantal correcties, toevoegingen en doorhalingen in het handschrift van de auteur ('De jodenverdelging was zijn hobby, zijn roeping, zijn specialiteit', bijvoorbeeld) en van een redacteur. € 250

* Dubbelbespreking van de bekende historicus van *Eichmann in Jeruzalem* (Abel J. Herzberg) en *De zaak 40/61* (Harry Mulisch). Presser stelt eerst: 'ik vind ze allebei ronduit voortreffelijk', maar somt toch een paar uitglijders op. Hij is niet overtuigd van het 'psychologische trapezewerk dat Mulisch uithaalt met de portretten van Eichmann'. Gepubliceerd in: *De Gids*, jrg. 125, afl. 7 (1962), p. 81-88.

Bijgevoegd: Getypte brief aan de redactie van *De Gids*. 13,7 x 21,4 cm. Eén blad. Alleen recto. Gesigneerd 'J.Presser' en gedateerd 'Amsterdam, 12 februari 1962'. 3 regels tekst. De professor vraagt of hij t.z.t. 'het boek van Harry Mulisch over Eichmann' kan ontvangen, om te zien of hij er een artikel aan kan wijden.

97 (MULISCH, Harry). SAMSON, Lancelot Bronzen beeld van Harry Mulisch. Kop in brons gegoten, op metalen sokkel. Achter in de hals 'gesigneerd' met kunstenaarsstempel, rechts in de hals getiteld 'Harry Mulisch'. Met stempeltje van de gieterij: 'Guss SCHWAB

Münster'. 61 cm hoog inclusief sokkel, 38 cm zonder sokkel. 1992. Van deze kop zijn negen exemplaren vervaardigd. € 3500

* Levensechte, artistieke Mulisch in brons! Kunstenaar Lancelot Samson maakte het hoofd iets meer dan levensgroot waardoor het beeld een extra imponerende uitstraling heeft. De metalen sokkel is zo ontworpen dat hij ruimte biedt aan een stapel boeken: Mulisch' hoofd kan zo op zijn eigen werk rusten. Van de oplage van negen exemplaren heeft één exemplaar een lauwerkrans: dat exemplaar staat in het Letterkundig Museum.

Beeldend kunstenaar Lancelot Samson (1938) werkte eerst abstract, later maakte hij faam met klassieke portretten in brons van o.a. Koningin Beatrix, Luciano Pavarotti en, inderdaad, Mulisch. Ook de bekende Privé-domein boekensteunen zijn van Samsons hand.

ALLES WAT IK VAN HEM WEET

98 NIJLEN, Jan van Twee handgeschreven brieven aan 'Zeer Geachte Heer [= Johan de Molenaar]'. 1. 27,4 x 20,7 cm. Eén blad. Alleen recto. Gesigneerd 'JvanNijlen' en gedateerd 'Brussel, 18 April 1936'. 8 regels tekst. Met originele envelop. 2. 27,4 x 20,7 cm. Eén blad. Recto en verso. Gesigneerd 'JvanNijlen' en gedateerd 'Brussel, 25 Juni 1936'. 20 regels tekst. Met originele envelop. € 600

* Vriendelijke brieven aan de Nederlandse dichter en musicus Johan de Molenaar (1894-1969), over een door Van Nijlen vertaald gedicht van de Pléiade-dichter Fernand Mazade (1861/1863-1939). De dichter verleent zijn collega in de eerste brief toestemming om het bewuste gedicht op te nemen in zijn bloemlezing. 'Andere poëtische vertalingen heb ik niet gemaakt, zoodat u zich met dit "mager beestje" zult moeten tevreden stellen'. In de tweede brief geeft Van Nijlen desgevraagd bio- en bibliografische informatie: 'Ziedaar alles wat ik van hem weet'. Brieven van Van Nijlen komen maar zelden in de handel.

99 (NOOTEBOOM, Cees). SCHUTTE (sst.), O. Repertorium der Nederlandse vertegenwoordigers, residerende in het buitenland. 1584-1810. Samengesteld door Mr. O. Schutte. Den Haag, Martinus Nijhoff, 1976. 24,5 x 16,5 cm. Linnen met stofomslag. XXVI, 520 p. 1e druk. € 50

* Exemplaar met handgeschreven, gesigneerde opdracht van Cees Nooteboom op pagina (1): 'voor Egbert Jacobs,/ Harer Majesteits Ambassadeur/ te Tokio/ die in het volgende deel gaat/ wonen/ van zijn dankbare gasten/ Cees Nooteboom/ en/ Simone Sassen/ 12.11.2004/ Tokio'.

100 OORSCHOT, G.A. van. (Als:) R.J. PESKENS Uitgestelde vragen en andere verhalen. Amsterdam, G.A. van Oorschot, 1964. Karton met stofomslag (omslag: Nicolaas Wijnberg) en Kornak. 236 p. 1e druk. € 30

* Exemplaar met handgeschreven, gesigneerde opdracht van de auteur (en uitgever) op het schutblad: 'voor R./ 't Leven is moeilijk./ Geert'. 'R.' is Reinold Kuipers.

101 OSTAIJEN, Paul van De lotgevallen van de Mercurius, maatschappij tot exploitatie der valse munterij. Amsterdam, (J. Meijer), 1976. Ingenaaid in omslag. (2), 22 p. Met de hand gezet uit de Baskerville en gedrukt in groen en zwart op Zerkall-Bütten in een oplage van slechts 35 genummerde exemplaren. € 180

102 (OSTAIJEN, Paul van) Lege stofmap met kleppen. 35,0 x 24,5 cm. Met voorop in het handschrift van Gerrit Borgers: 'Handschriften PvO/ bezit Gaston Burssens/ (proza en kritisch proza)' en daaronder, in een ander handschrift: '+ 25 lettres de Du Perron à P.v.O.'.

gratis bij een bestelling

103 PAAP, W.A. Vincent Haman. Amsterdam, Versluys, 1898. Linnen. (8), 308 p. 1e druk. Wat schuingelezen, rugetiketje en rugranden wat geschaafd, naam op Franse titel, heel lichte roest in het begin. € 95

* Belangrijke sleutelroman over de Tachtigers.

104 PERRON, E. du (I). De koning en zijn min. Eroties gedicht in veertien zangen. (II). Kloof tegen cylinder (1). In memoriam Agathae. Een sonnettenkrans. (III). Kloof tegen cylinder (2). Het lied van vrouwe Carola. (IV). Kloof tegen cylinder (3). Naar ouden trant. (Bezorgd en van een verantwoording voorzien door K. Lekkerkerker). (Amsterdam), Eliance Pers, (1980). Vier delen in cassette. Ingenaaid met omslagen. (4), 44 p., 32 p., (2), 30 p., (2), 30 p. Gezet uit de Bembo en gedrukt door Hooiberg te Epe in een oplage van 125 genummerde exemplaren. € 175

* Erotisch panopticum 5, 6, 7 en 8.

105 (QUERIDO, Is.) Is. Querido's meesterwerk *De oude waereld*. Amsterdam, Scheltens & Giltay, [1919]. Geniet. 16 p. 1e druk. Boekhandelsstempel op omslag; onopvallende vlekken. Bestelformulier eveneens met stempel. € 35

* Uitgeversprospectus gedrukt in zwart en rood met uitgebreide persstemmen van onder anderen Couperus, Johan de Meester, Frits Lapidot, M.H. van Campen, Henri Dekking, Maurits Wagenvoort, P.H. Ritter jr., Joseph Gompers, G. van Hulzen en J.L. Walch. Niet in de NCC.

VEEL BEZIELING

106 RAWIE, Jean Pierre Het meisje en de dood. Baarn, Erven Thomas Rap, (1979). Garenloos. 40 p. 1e druk. € 22

* *Bijgevoegd*: Handgeschreven ansichtkaart van de auteur, gedateerd 'Groningen, / 14 XII 92' en gesigneerd 'Jean Pierre Rawie'. Zes regels tekst. Geadresseerd aan een mevrouw in Den Haag, die hij bedankt voor de toezending van een bundel, die hij met aandacht heeft gelezen. 'Ik wens u veel bezieling toe in het nieuwe jaar'.

107 RAWIE, Jean Pierre Mijn Heer, voorwaar een dag uit duizenden... (Met een originele, genummerde en gesigneerde tekening van Siep van den Berg). Enkhuizen, Stolphoeve pers, 1979. 34 x 26,5 cm. Plano. Ingelijst achter glas. Met de hand gezet en gedrukt in een oplage van 35 exemplaren. € 180

* Het colofon meldt: 'verspreid onder vrienden van dichter en schilder'. Een mooi kwatrijn van Rawie met een bijzondere illustratie.

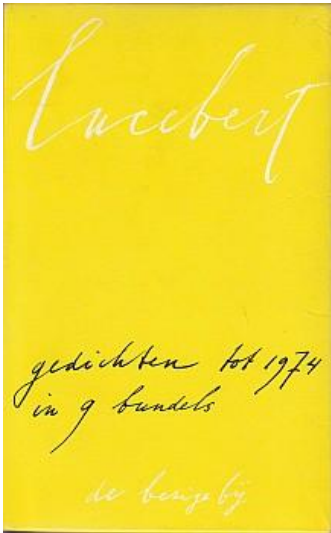
GEWIJD OPDRACHTEXEMPLAAR

108 REVE, Gerard Zelf schrijver worden. (Leiden), Martinus Nijhoff/ OKW, (1986). Ingenaaid. 88 p. 1e druk. Lichte sigarenlucht. € 300

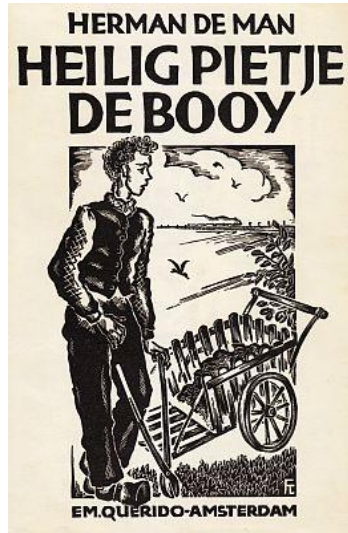
* Exemplaar met *fabelachtige*, handgeschreven en gesigneerde opdracht van de auteur op de titelpagina: 'Voor Zijne Eminentie/ Kardinaal A.J. Simonis,/ met veel goede wensen van/ Gerard Reve./ Schiedam, Advent 1986./ (Hopende van U te mogen/ horen wat U vindt van/ het hoofdstuk De Vrouw/ Van Rome.)'

Simonis heeft dit boek ook daadwerkelijk ontvangen: in de nalatenschap van Reve bevindt zich een weliswaar ongedateerde, maar waarschijnlijk uit 1986 daterende, aan Reve gerichte kerstwens van Simonis met de tekst 'met oprechte dank voor uw boek!'

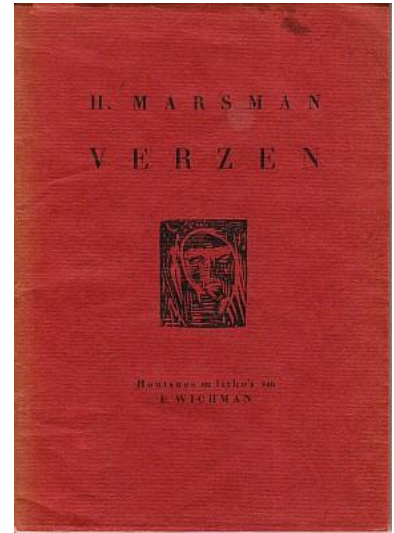

85

89

91

Daarbinnen blijft, eeuwen-
oud geloof in zwang,
En stilte, dezelfde, eeuwen
~~veel~~ Eeuwen lang.

116

ZELF SCHRIJVER WORDEN

Voor R.
't Leven is moeilijk.
Geert

100

Voor Zijne Eminentie
Kardinaal A. J. Simonis,
met veel goede wensen van

Gerard Reve
Schiedam, Advent 1986.

(Hopende van u te mogen
horen wat u vindt van
het hoofdstuk De Vrouw
van Rome.)
AN | OKW 1986

108

Voor Mein,
om eens in te kijken ze
durvende zijn gedvingen
out, van
Willen
31 Aug 1921.

78

109 REVE, Gerard Vier wintervertellingen. Amsterdam, Van Oorschot, 1977. Garenloos. 212 p. [9e of 10e druk]. € 65

* Exemplaar met handgeschreven, gesigeneerde opdracht van de auteur op de titelpagina: 'Voor Jan Henkes,/ met veel goede wensen/ van/ Gerard Reve./ 27 October 1979'.

110 REVE, Gerard 'Liefde zonder naam'. P. 51-62 in: *Soma. Literair magazine*. Jaargang 3, aflevering 20/ 21 (januari/ februari 1972). Garenloos. 84 p. Geïllustreerd. € 45

* Exemplaar met handgeschreven, gesigeneerde opdracht van Woelrat (met kroontjespen) op de eerste pagina van Reve's verhaal: 'voor Jos Wuijts van/ Hendrik Lambertus van Manen./ "Woelrat"/ 1-3-2003'. Bovendien gesigeneerd door Teigetje en Woelrat op de laatste pagina van het verhaal, met de toevoeging: '(de "Geile Jongens van de Boslaan")'.

De tekst is een voorpublicatie uit *De taal der liefde*. In dit fragment staat Woelrat centraal.

AANGERAAKT DOOR INSPIRATOR TOOROP

111 ROLAND HOLST, Henriëtte (Als:) Henriëtte van der SCHALK Sonnetten en verzen in terzinen geschreven. (Amsterdam, Scheltema en Holkema, 1895). Halflinnen. (18), 128 p. Gedrukt in rood en zwart door Joh. Enschedé. Boekversiering door R.N. ROLAND HOLST. 1e druk. Debuut. Beetje los in de band. Randen en hoekjes van platten licht geschaafd. Schutbladen verbruind. Pagina 84-85 verbruind door knipsel. € 400

* Uit de bibliotheek van de schilder Jan Toorop, die zijn naam in inkt op het voorplat schreef en een handgeschreven rugtitel aanbracht. Dit aangeraakte exemplaar heeft op het voorste schutblad een handgeschreven, gesigeneerde opdracht van de dichteres en de boekversierder: 'Aan J. Toorop van zijn/ oude vrienden Jet en Rik./ 1896'. De vorige eigenaar - mogelijk Toorop - las de bundel intensief: hij (onder)streepte veel zinnen en schreef tweemaal een opmerking in de marge ('dan blijft er/ weinig onverwachts/ verrassends/ over').

Toorop speelde een cruciale rol in de ontwikkeling van Henriëtte Roland Holst als dichteres: hij inspireerde haar na een ontmoeting in 1892 tot een zevental hartstochtelijke gedichten, waarvan Toorop er ongevraagd één liet afdrukken in een catalogus van zijn werk. *Sonnetten en verzen* verscheen in een oplage van 500 exemplaren, een week voor het huwelijk van Henriëtte van der Schalk en R.N. Roland Holst. (ZIE: nummer 168.)

Braches 960107. Braches *Nieuwe kunst Documentatie* 1568.

112 ROST, Nico Het troosteloze. Met een woord vooraf van Ellen Forest. Baarn, Hollandia, 1918. Ingenaaid (omslagontwerp 'A.M.'). VIII, 104 p. 1e druk. € 45

* Eerste verhalenbundel van een jonge Nico Rost, die in de inleiding vergeleken wordt met de jonggestorven schrijver Gerard van den Hoek. Nico Rost werd zeventig jaar oud.

113 SCHENDEL, Arthur van De schoone jacht. Amsterdam, W. Versluys, 1908. 13,4 x 9,9 cm. Verguld rood heelleder. (4), 94 p. Kop verguld. 1e druk. Ex libris Firmijn Vander Loo en boekhandelsmerkje op binnenzijde voorplat. Fragiele leren rand aan bovenzijde iets geschaafd. € 120

* Fraai luxe-exemplaar, in heelleren uitgeversband, van deze verhalenbundel. De Brinkman maakt alleen melding van ingenaaide en gebonden exemplaren. Van de openbare instellingen lijkt alleen Stadsbibliotheek Haarlem een 'goudgestempeld' exemplaar in leder te bezitten.

Dit exemplaar kwam op 14 juni 1983 bij veilinghuis Beijers in Utrecht onder de hamer als kavel 264 tijdens de legendarische veiling van een deel van de bibliotheek van Firmijn Vander Loo.

114 SCHIERBEEK, Bert De blinde zwemmers. (Met 57 gravures, waarvan 16 in drie kleuren, door Jean-Paul Vroom). Den Haag, Boucher, [1955]. Karton met transparant stofomslag. Oblong. Zonder paginering. 1e druk. Kwetsbare omslag enkele scheurtjes. € 45
* Exemplaar met handgeschreven, gesigioneerde opdracht van de auteur aan de bevriende kunstenaar Jaap Mooy (1915-1987): 'voor Jaap Mooy/ dit is de gestalte/ der stem die gaat/ de baan van schemer/ de mierengang met/ de schaduw op de verbrande/ huid. Bert Schierbeek'. De opdracht is niet gedateerd, maar aan het handschrift te zien wel contemporain.

Naast het colofon schreef Jaap Mooy in niet mis te verstane bewoordingen over de kwaliteit van de illustraties van onderhavige uitgave: 'Beste Bert./ die meneer/ jean-paul had/ beter z'n handen/ thuis kunnen/ houden/ bah!/ Jaap'. Folemprijs 15.

115 SIEBELINK, Jan Drie verhalen. (Met originele litho's van Geerten Ten Bosch). (Utrecht), Stichting De Roos, 1998. 14,5 x 9,5 cm. Karton. 96 p. Typografie Irma Boom. Gezet uit de Joanna en gedrukt door Jan de Jong in zwart en grijs in een oplage van 175 genummerde exemplaren. € 50

* Leeftijd 152.

DE ENIGE BRON DOOR DU PERRON

116 SLAUERHOFF, J. Zes gedichten op zeven bladen, in handschrift van E. du Perron, met doorhalingen en correcties van de hand van Du Perron en van Slauerhoff. Met een klein streepje lijm verantwoord opgeplakt op geschept Arches (32 bladen) in een blauw halfmarokijnen album met vergulde rugbelettering, gemarmerde platten. In gevoerd foedraal van marmer, aan drie randen afgezet met blauw marokijn; 34,0 x 26,4 cm. (Geert van Daal). € 3500

* Documenten van Slauerhoff behoren tot de meest zeldzame (en ook meest gewilde!) items van de moderne Nederlandse letterkunde. Héél af en toe komt er wel eens een opdrachtexemplaar of een brief(kaartje) op de markt, maar gedichten als de onderhavige zijn zeer zeldzaam: ze 'circuleren' niet. Wij verkochten deze handschriften eerder in 1998, maar konden ze onlangs terugkopen. Nieuwe kansen dus!

Het handschrift van Slauerhoff is berucht onleesbaar. Du Perron en Slauerhoff bespraken regelmatig de poëzie van Slau, waarbij Du Perron de gedichten vaak (in zijn prachtige en zeer leesbare handschrift) overschreef.

Van de zes gedichten die wij hierbij aanbieden, werden de handschriften van Slauerhoff indertijd weggegooid. Het is de *enige bron* van deze gedichten, die na de dood van Slauerhoff naar de onderhavige handschriften werden gepubliceerd. Bijzonder is ook dat enkele gedichten correcties bevatten, zowel van de hand van Du Perron als van de hand van Slauerhoff: wanneer het gedicht was overgeschreven (of tijdens het overschrijven) werd er vaak nog over gediscussieerd, wat regelmatig correcties tot gevolg had.

Op 5 juli 1934 schreef Menno ter Braak in een brief aan Du Perron over (enkele van de) onderhavige gedichten: 'Ik heb de portefeuille van Slau doorgebladerd; het is je reinste chaos. Alleen de door jou overgeschreven gedichten zijn leesbaar. Het zijn, voorzover ik zie: *Strafgevangenis*, [...] *Leukotheia*, [...] *De Poolvulkaan*, [...]. Behalve dat laatste wil ik alles voor *Forum* hebben; maar weet jij zeker, of het ongepubliceerd is? Antwoord daarop spoedig! Ik zend je de portefeuille met de rest, als ik weer geld heb voor aangetekende stukken, want ik ben letterlijk *blut*'.

Het betreft de volgende gedichten:

1. 'Bij een helderen bergstroom kwam ik tot mijzelfen'. Handgeschreven gedicht door E. du Perron. Pen en inkt. Eén blad ruitjespapier. 26,6 x 19,2/4 cm. Alleen recto.

* Boven het gedicht staat 'II', doorgehaald door Slauerhoff. Ook 'ver' in 'vervoerd' (regel 3) is door Slauerhoff doorgehaald.

Gepubliceerd in *Verzamelde gedichten* (6e tot en met 15e druk), p. 867 (met kleine verschillen in interpunctie). Interessant handschrift vanwege de verworpen varianten.

2. 'In het oude park'. Handgeschreven gedicht door E. du Perron. Pen en inkt. Eén blad gelinieerd papier. 8,4/7 x 17,7/8 cm., geplakt op papier met linnenstructuur, 11,1/7 x 18,3/5, waarop (door Du Perron) alleen de titel is geschreven. Alleen recto.

* Gepubliceerd in *Groot Nederland*, april 1937, later in *Verzamelde gedichten*, p. 222 (met 'al 't vroegre' in plaats van 'de vroegre' in de slotregel en kleine verschillen in interpunctie en regelbouw).

3. 'De kathedraal (Manilla)'. Handgeschreven gedicht door E. du Perron. Pen en inkt. Eén blad papier met linnenstructuur. 26,9 x 20,7/9 cm. Alleen recto.

* Gepubliceerd in *Verzamelde gedichten*, p. 434 (onder de titel 'De kathedraal, Manilla' zonder de komma na 'blijft' in regel 9 en met een komma na 'eeuwen' in regel 11).

4. 'Leukotheia'. Handgeschreven gedicht door E. du Perron. Pen en inkt. Twee bladen ruitjespapier. 28,4/6 x 21,2/5. Alleen recto.

* Met vijf correcties door Slauerhoff, verduidelijkt door Du Perron. Gepubliceerd in *Groot Nederland*, april 1937. *Verzamelde gedichten*, p. 316 (met kleine verschillen in spelling en interpunctie).

5. 'De poolvulkaan'. Handgeschreven gedicht door E. du Perron. Pen en inkt. Eén blad papier met linnenstructuur. 26,9 x 20,7/9 cm. Alleen recto.

* Gepubliceerd in *Verzamelde gedichten*, p. 729 (met kleine verschillen in spelling en interpunctie).

6. 'Strafgevangenis'. Handgeschreven gedicht door E. du Perron. Pen en inkt. Eén blad gelinieerd papier. 10,4/5 x 19,5/6 cm. Alleen recto.

* Gepubliceerd in *Verzamelde gedichten*, p. 440 (met kleine verschillen in spelling en interpunctie).

WEDERZIEN MET CLAARTJE IN UTRECHT

117 SLAUERHOFF, J. Het leven op aarde. Rotterdam, Nijgh & Van Ditmar, 1924. Ingenaaid (omslag professioneel gerestaureerd; restauratierapport bijgevoegd). In linnen overslagdoos (Binderij Phoenix). 266 p. 1e druk. Exlibris Clara Eggink, geplakt midden op de binnenzijde van de voorste kneep. Stempeltje 'collectie gert jan hemmink' linksonder op Franse titel. Iets roestig. € 1800

* Exemplaar met handgeschreven, gesigioneerde opdracht van de auteur op de Franse titelpagina: 'Aan Claartje [Eggink]/ ter gelegenheid van/ een blij wederzien/ in een trieste stad/ (en een stichtelijke!)/ Slau/ Jan. 35'. Slauerhoff aan A.A.M. Stols (12 januari 1935): 'Wat Kafka betreft wou ik je vragen: Mag Clara Eggink dat niet vertalen? Jany vertelde mij dat ze er beroerd aan toe was, materieel, en ik zag haar even in Utrecht en t lijkt mij ook'. Clara Eggink (1906-1991) zat in een kleine relationele crisis, tussen J.C. Bloem en Jan Campert.

Van de ingenaaide editie bestaan drie varianten: blauw papieren omslag met het bandontwerp van A.J. van 't Hoff (1893-1939) in goud (dit exemplaar), grijsbruin papieren omslag met hetzelfde bandontwerp in zwart, grijsbruin omslag met dezelfde opmaak maar een schreefloze typografie. Van de linnen editie bestaan ook minstens drie varianten: blauw linnen met het bandontwerp van Van 't Hoff in goud en grijsbruine schutbladen, blauw linnen met het bandontwerp van Van 't Hoff in goud en lichtblauwe schutbladen, grof blauw linnen met het bandontwerp van Van 't Hoff in zwart en blanco schutbladen. Hoogstwaarschijnlijk had de linnen editie oorspronkelijk een blind cellofaan-omslag met papieren flappen.

118 SLAUERHOFF, J. Een bezoek aan Makallah. (Met een verantwoording door K. Lekkerkerker). (Zandvoort), Eliance Pers, (1975). Ingehaaid met omslag. (2), 30 p. Gezet uit de Ehrhardt en gedrukt door Confiance op Hahnemühle in een oplage van 100 genummerde exemplaren. 1e druk. Als nieuw. € 60

* Eliance-reeks 30.

119 (SLAUERHOFF (vertaling), J.). GUZMAN, Martin Luis In de schaduw van den leider. (Met illustraties van Leo Meter). Den Haag, Boucher, [1937]. Halfinnen met stofomslag (ontwerp Co-op 2). 304 p. 1e druk. Minimale hapjes uit het omslag. Laatste pagina's roestig. € 80

* Het zeldzame stofomslag is eveneens ontworpen door Leo Meter, die zijn signatuur (een 'L' met drie verticale strepen) plaatste boven 'ic' uit 'Mexicaansche Roman'. Vertaling door J. Slauerhoff en Dr. G.J. Geers van *La Sombra del Caudillo*. Een exemplaar in linnen zonder stofomslag is leverbaar voor € 12.

120 (SLAUERHOFF (vertaling), J.). RAUCAT, Thomas Twee verhalen. Vertaald door J. Slauerhoff. (Met een verantwoording door K. Lekkerkerker). (Zandvoort), Eliance Pers, (1974). Ingehaaid met omslag. (4), 52 p. Gezet uit de Caslon en gedrukt door Mouton in een oplage van 100 genummerde exemplaren. 1e druk. Als nieuw! € 60

* Eliance-reeks 25.

121 SNIJDERS (inleiding), A.L. Een behouden prullenmand. Catalogus 47. (Den Haag, antiquariaat Fokas Holthuis), 2009. Gebonden in speciaal ribbelkarton (Frans den Breejen). (64) p. 1e druk. € 80

* Eén van de slechts 15 door A.L. Sijnders genummerde en gesignde luxe-exemplaren, genaaid en gebonden in een door Frans den Breejen ontworpen en vervaardigde band van ineengevlochten bruin en zwart ribbelkarton. Het catalogusnummer is met houten biljetletters in reliëfdruk op de voorzijde van de band aangebracht. Deze strakke en ingenieuze band doet enigszins denken aan een 5¼ inch floppydisk.

122 STRATEN, Hans van De omgevallen boekenkast. Utrecht, antiquariaat Quasimodo [= eigen beheer], 1977-1980. Ingehaaid met titeletiket. Zes deeltjes. Gedrukt in een oplage van 60 exemplaren. 1e druk. € 85

* Eerste cahier heeft een handgeschreven opdrachtje van de auteur aan Gerard Stigter, alias K. Schippers. Voorpublicatie van het in 1987 in de Privé-domeinreeks verschenen *De omgevallen boekenkast*. Martin Koomen in *Vrij Nederland*: 'Fascinerende cahiers, vooral voor lotgenoten die evenals Van Straten het leven doorlopend als literatuur zien.'

DE DOORSNEE-TIKJUFFROUW

123 TERSTEEG, J. Handgeschreven brief aan 'Geachte Mevrouw'. 21,7 x 13,8 cm. Op briefpapier van A.W. Sijthoff's Uitgevers-Mij. Eén vouwblad. Recto en verso. Gesignd 'J. Tersteeg' en gedateerd 'Leiden, 14 augs. 1918'. 64 regels tekst. € 80

* Charmante brief van de uitgever Tersteeg (1873-1953), die ook bekendheid geniet als schrijver van de pre-Boekenweekuitgave *De uitgever en zijn bedrijf* (1930), over de zus van de geadresseerde, die naar een baantje bij Sijthoff heeft gesolliciteerd. 'Ik prefereer in veel opzichten de doorsnee-tikjuffrouw: ze is drie-en-twintig, neutraal, dochter van 'n nette weduwe uit 'n stille Leidse straat, heeft kantoorroutine en is overigens zo kleurloos dat ik nauweliks weet of ze er is of er niet is'. Tersteeg schetst de positie van de nieuwe werknemer binnen Sijthoff: 'uw zuster zou rechtstreeks onder de directie staan, en noch

mijn kollega noch ik zouden de tijd hebben haar 't leven onaangenaam te maken'. De uitgever zal na zijn vakantie uitsluitel geven over de invulling van de vacature.

124 VESTDIJK, S. Lier en lancet. Rotterdam, Nijgh & Van Ditmar, 1939. Linnen. 412 p. 1e druk. Rug verschoten. € 150

* Op de Franse titel is een originele, handgeschreven brief van Vestdijk geplakt, gericht aan 'Zeer Geachte Juffrouw [naam weggeradeerd]'. Gedateerd 'Doorn 24-2-'46' en gesigneerd 'S. Vestdijk'. 17,7 x 12,7 cm. 9 regels tekst. Geadresseerde had contact opgenomen met Vestdijk n.a.v. uitspraken van Valéry Larbaud over James Joyce in een artikel van Vestdijk over Joyce. Vestdijk heeft voor dat essay echter geen boek van Larbaud in handen gehad: '(...) de uitspraken van Larbaud had ik geput uit een der boeken over Joyce, die ik in het bewuste essay in een noot noem.' Essays over o.a. James Joyce, Franz Kafka, J. Slauerhoff en Paul Valéry. (ZIE: nummer 57 in deze catalogus.)

125 VETERMAN, Eduard, en Jan van EES De hoornen van de maan. (Met illustraties door Eduard Veterman). Den Haag, Vant Ryckste, 1924. Halfleer met gemarmerde platten. 212 (= 210) p. Gedrukt in een oplage van 500 genummerde exemplaren. 1e druk. Leer geschaafd. € 75

* Eén van de eerste 15 exemplaren, die niet in de handel kwamen en die werden gesigneerd door beide auteurs. De in het colofon beloofde portretten ontbreken. Decadente roman met Beardsley-achtige illustraties van Veterman zelf.

126 VIJF PONDEN PERS, De De complete clandestiene productie van deze prachtige serie bibliothele werken, in het geheim gedrukt in een klein aantal exemplaren onder de bezetting door de Nazi's. (22 titels). 'De naam van de pers was een sardonische verwijzing naar het maximale gewicht van papier voor onofficieel drukwerk, dat door de bezetter was toegestaan' (Purvis). Het fonds van de Vijf Ponden Pers, gesticht door A.A. Balkema, W. Hellinga en J. van Krimpen in 1942, vormt een verzameling van zeer diverse, verfijnd ontworpen boeken, sommige heel groot, andere heel klein. De typografie is vaak van J. van Krimpen, soms van Dick Elffers, Susanne Heynemann, S.H. de Roos en anderen. Volgens H.N. Werkman in een brief aan August Henkels waren de boeken van de Vijf Ponden Pers bijna té mooi: 'Het was me of ik de producten van lettergieterijen in handen had. Wat is dat allemaal onberispelijk van uitvoering en wat is dat van uiterlijk en innerlijk weergaloos select. Je slaat je handen van verbazing ineem als je zoiets ziet in deze tijd. In déze tijd waarin je haast geen vel goed papier machtig kunt worden'.

De staat is in het algemeen prima. € 5500

* 1. **Charles BAUDELAIRE** Le vin. Cinq poèmes choisis dans Les Fleurs du Mal. Met zes originele, gesigioneerde etsen door Jeanne Bieruma Oosting. Typografie door J. van Krimpen. 55 exemplaren. De Jong 72. In potlood onder het colofon door de kunstenaar gesigioneerd.

2. **Edgar DEGAS** Huit sonnets. Typografie door Dick Elffers. 50 exemplaren. De Jong 172.

3. **Emily DICKINSON** Ten poems. Tweetalige uitgave met Duitse vertalingen door Rosey E. Pool. Gedrukt naar calligrafie door Susanne Heynemann. 55 exemplaren. De Jong 189. Omslag langs randen licht verbruind.

* Aantekening van Fred Batten in rood potlood op voorste schutblad: 'Amsterdam, 10.VII.44/ van Balkema/ Fred Batten.'

4. **Dick ELFFERS** [Kalender. Januari-juni] 1944. Illustraties en typografie door Dick Elffers. 55 exemplaren. De Jong 442.

5. [**W.G. HELLINGA**] Dies noctesque. Geïllustreerd door Fred. Carasso. 50 exemplaren. De Jong 191. Bovenzijde overstekend omslag licht gerafeld.

6. **Franz KAFKA** Ein Landarzt. Illustraties en typografie door Jan Bons. 55 exemplaren. De Jong 440. Omslag iets verbruind. Deukje.

* Met op het schutblad een dubbele opdracht van Jan Bons: 'voor Jaap, augustus '44./ "Erst kommt das Fressen/ dann erst die Moral." ' Daaronder de latere aantekening 'Exported by Jaap (onleesbaar)/ to the USA in the fifties/ and returned in 1986 -/ pleased to see it/ still in quite an/ acceptable condition/ Jan Bons.'

7. [**H.W.J.M. KEULS**] Doortocht. Gedichten. Typografie door Dick Elffers. 70 exemplaren. De Jong 207. Naaisel los.

8. **Valery LARBAUD** Portrait d'Eliane à quatorze ans. Met handgeaquarelleerde illustraties door Salim. 55 exemplaren. De Jong 484. In nieuwstaat.

9. **Livinus** (= **L. van de BUNDT**). Six gravures. 55 exemplaren. De Jong 516.

10. **Jac. van LOOY** De pendule. Met een illustratie door Titia Wiegman. Typografie door J. van Krimpen. 50 exemplaren. De Jong 519. Exlibris C.J. Asselbergs tegenover de titelpagina.

11. **Stéphane MALLARMÉ** L'après-midi d'un faune. Eglogue. Met een illustratie door Melle. Typografie door J. van Krimpen. 50 exemplaren. De Jong 531.

12. **Thomas NASHE** In time of plague. Typografie door J. van Krimpen. 55 exemplaren. De Jong 591.

13. [**Martinus NIJHOFF (vertaling)**] Eenige romantische gedichten. Naar het Fransch. Met vijf originele litho's van Titia Wiegman. 55 exemplaren. De Jong 232.

14. **Jan van der NOOT** Ode teghen d'onwetende vyanden der poëterien van Marcvs van Wonsel. Typografie door J. van Krimpen. 55 exemplaren. De Jong 606.

15. **Jacques PERK** Eene helle- en hemelvaart. Sonnettenkrans. Typografie door S.H. de Roos. 55 exemplaren. De Jong 653.

16. **Quem Queritis** Typografie door J. van Krimpen. 50 exemplaren. De Jong 683. Rug aan onderzijde 3 cm ingescheurd.

17. **Arthur RIMBAUD**. Le bateau ivre. Typografie door J. van Krimpen. 50 exemplaren. De Jong 697.

18. [**A. ROLAND HOLST**] Helena's inkeer. Een fragment. Typografie door J. van Krimpen. 50 exemplaren. De Jong 370.

19. [**W. SANDBERG**] als: **Servus fidei** Experimenta typografica. [1]. Lectura sub aqua. Typografie door W. Sandberg. 200 exemplaren. De Jong 258.

* Dit is een van de 23 geletterde exemplaren 'voorzien van de valsche handteekeningen van samensteller en drukker'.

20. [**W. SANDBERG**] Experimenta typografica. 3. Gnothi se auton. Typografie door W. Sandberg. 55 exemplaren. De Jong 259.

* Ongenummerd exemplaar.

Bijgevoegd: Stanley Morison. First principles of typography. Amsterdam, (Vijf Ponden Pers), 1946. Typografie door J. van Krimpen. Gedrukt in een kleine oplage.

En: Catalogus van vijftig boeken en boekjes zonder toestemming uitgegeven in de jaren 1942-1945 door A.A. Balkema te Amsterdam. [Amsterdam, A.A. Balkema], 1945. Typografie door J. van Krimpen. Gedrukt in een kleine oplage.

We hadden al eerder een complete Vijf Ponden Pers, in 2006. We zijn blij opnieuw een complete collectie van deze zeldzame, clandestiene uitgaven aan te kunnen bieden.

127 (VIJFTIGERS). KOUWENAAR (inleiding), Gerrit Vijf 5tigers. Een bloemlezing uit het werk van Remco Campert, Jan Elburg, Gerrit Kouwenaar, Lucebert, Bert Schierbeek. Met een inleiding van Gerrit Kouwenaar. Amsterdam, De Bezige Bij, [Brinkman: 1954; MDLM: 1955]. Linnen met stofomslag. 88 p. 1e druk. Weinig storend scheurtje van 1,5 cm in

voorzijde omslag. Met - als vrijwel altijd - de horizontale roeststrepen, maar het kon erger. Ondanks deze aanmerkingen: echt een heel mooi exemplaar! € 220

* Exemplaar met handgeschreven, gesigioneerde opdracht van Vijftiger Bert Schierbeek op het schutblad: 'voor Jaap [Mooy] en Tineke./ vriendschap & hoge bommen./ met een richel v/d hond'. Hoewel de opdracht niet is gedateerd, is deze duidelijk contemporain (vroeg dus).

128 VIRULY, A. en Jo SPIER "The green hat". Boekversiering van Jo Spier. Amsterdam, Andries Blitz, 1935. Halfperkament. (2), 62 p. Gezet uit de Lutetia en gedrukt door Stols op Pannekoek in een oplage van 50 op naam gedrukte, genummerde en door auteur en kunstenaar gesigioneerde exemparen. 1e druk. Deukje bovenaan rug, platten licht vuil. € 60

* Verslag van een ontmoeting op de luchtlijn Amsterdam-Batavia. Alle exemplaren van dit mooie boekje werden op naam gedrukt en het colofon vermeldt bovendien alle vijftig namen van degenen die een exemplaar ontvingen. De twee tekeningen van Jo Spier werden gedrukt op zilvergekleurd papier en werden los ingeplakt. In hetzelfde jaar verscheen er een tweede, gewone druk voor de handel.

Bijgevoegd: voorzijde van door Viruly beschreven envelop, waarin dit boek zich bevond. Poststempel 1935.

129 VISSER, Ab Lenore. Naar de ballade van Gottfried August Bürger. Assen, Van Gorcum, [1936]. Geniet. 12 p. Illustratie op omslag. 1e druk. € 35

* Het échte debuut van Ab Visser, verschenen vóór diens zeldzame *Meubelmaken II. Vertellingen uit de ambachtsschool* (1937), dat hij later verwierp. Van Gorcum's Toneelfonds 46.

AAN ALLEN, DIE WILLEN OORDEELEN

130 VRIES, Hendrik de Het Gat in Mars en het Milagrat. Een strijd van de verste toekomst en twee lofzangen. (Met een inleiding van de auteur). [Groningen, eigen beheer, 1917]. Geniet. 12 p. 1e druk. Op het omslag zijn de woorden 'Het Gat in' en 'het' netjes met zwarte inkt onleesbaar gemaakt. Minimale roestvlekjes. Met twee handgeschreven correcties van de auteur op pagina 6 en 7. € 175

* Het uiterst zeldzame debuut van Hendrik de Vries: vijf lange verzen en twee lofzangen, ingeleid onder de noemer 'Aan allen, die willen oordeelen', waarin De Vries toelicht: 'Het Milagrat moet men zich denken als een uit cosmische stoffen opgetrokken, *vrijzwevende stad*, wier torens, de hemellichamen in grootte overtreffend, naar alle zijden wijzen'.

131 WISSEN, Driek van 'Dolle donderdag'. P. (13-14) in: *de Esserberg*. [1960]. Geniet. 16 p. € 50

* Zeer vroeg verhaal in het schoolkrantje van het Sint Maartenscollege te Haren, ondertekend door 'Driek van Wissen VI', over een dropping met de paters in Drenthe. De latere Dichter des Vaderlands, hier nog maar 17, beleefde een 'meesterlijke dag'. Onvindbaar!

132 WOLKERS, Jan Zwarte bevrijding. Amsterdam, Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek, 1995. Garenloos. 56 p. 1e druk. Enkele vouwtjes in karton. € 75

* Gesigioneerd op de Franse titel door de auteur, die hieronder - met dezelfde, wat matige balpen - een kip tekende.

EENMANSTIJDSCRIFTEN & ZELDZAME PERIODIEKEN

133 AAFJES e.a., Bertus Klondyke. (Tilburg, zonder uitgever). Jrg. 1, afl. 1-2 (februari-maart 1937). Geniet. Omslagen iets gekreukt. € 75

* Dit 'militant-roomse' tijdschrift stond onder redactie van Bertus Aafjes, Leo Boekraad en Pierre H. Dubois. Bevat behalve bijdragen van de redactie ook teksten van Gerard Bruning, Rob Franquinet en Paul Haimon. Aafjes schreef mooie liefdespoëzie in het eerste nummer: 'O lief, doe zoetjes en zonder getier/ want mijn moeder slaapt niet ver van hier'. Na drie afleveringen stierf *Klondyke* een vroege dood.

134 AUGUSTIN, Niels de dualist. Amsterdam, decipi [= eigen beheer]. Jrg. 1, afl. 1-2 (1947-1948). Geniet. (Oplage 100 exemplaren (afl. 1).) Compleet. Omslag deels verkleurd. Met gedrukt briefje, waarin dank wordt gezegd voor abonnementsopgave. € 180

* Ondergronds periodiekje van Augustin, die wel meer tijdschriften zou bemannen. Quasi-advertenties ('uitgever zoekt contact met jury van letterkundige prijsvraag i.v.m. lopende rekeningen van eventueel winnaar') tussen prozaïsche en poëtische bijdragen van Augustin zelf, maar ook van Simon Vinkenoog, alias Victor Simonsz, met een vroege recensie van *De Avonden* en erotische gedichten.

Bijgevoegd: Getypte brief aan 'Beste Kees [Lekkerkerker]'. 29,3 x 22,1 cm. Eén blad. Alleen recto. Gesigneerd 'N. Augustin' en gedateerd 'Amsterdam, 23 Febr. 1947'. 5 regels tekst. Met envelop. Augustin schrijft in haast: 'De belangstelling voor de dualist stijgt, al kan ik er zelf voorlopig weinig aan doen'.

Voorts: Handgeschreven brief aan 'Beste Kees [Lekkerkerker]'. 14,7 x 20,7 cm. Eén blad. Alleen recto. Gesigneerd 'Niels' en gedateerd [door ontvanger] '3-3-'48'. 17 regels tekst. Met envelop. Interessante brief van een zieke Augustin ('schrijf dit in bed') over literatuur: 'Ik werk op het ogenblik aan een roman in briefvorm, waarin ook jij en enige anderen een rol spelen'. Over zijn eigen tijdschrift: 'De dualist zal ik misschien om financiële redenen moeten opgeven. Van Jef Last ontving ik een gedichtje over de avonden'.

Een set van *de dualist* zonder brieven is leverbaar voor € 60.

OBSCURE VERZEN VAN EEN 22-JARIGE CAMPERT

135 AUGUSTIN, Niels Sense and Sentences. (Amsterdam, eigen beheer). Afl. 1-4 (oktober 1951-februari 1952). Gevouwen plano's. Gestencild. Compleet. Omslag deels verkleurd. Eerste drie afleveringen met adressering. € 400

* Razend zeldzame set van dit obscure poëzietijdschrift van Augustin, waarin jonge Vijftigers zich manifesteren. De mooiste regels komen van Remco Campert (volgens het colofon 23 jaar, maar in werkelijkheid 22), die drie gedichten bijdraagt: 'Gontrand', 'Pepita', 'Jane'. Dit drietal werd pas in 1984 aan de vergetelheid ontrukkt als bibliotheek uitgave van Ser Prop. Eugène Brands, Galerie Le Canard en Leins Janema worden tevens genoemd. De vierde (en laatste) aflevering van *Sense and Sentences* is een bloemlezing uit het 'voornaamste' van de eerste drie afleveringen.

DE GEBOORTE VAN PIETER BAS

136 BOMANS e.a., Godfried De Dijk. Nederlandsch blad voor Katholieke studenten. (Leiden, Unie van Katholieke Studentenverenigingen in Nederland). Jrg. 1, afl. 1-8 (september 1932-juni 1933). Jrg. 2, afl. 1-9 (oktober 1933-juni 1934). Jrg. 3, afl. 1-2, 4-10 (september 1934-juni 1935). Jrg. 4, 1-10 (september 1935-juni 1936). Jrg. 5, afl. 1-10 (september 1936-juni 1937). Jrg. 6, afl. 1-3, 5-10 (september 1937-juni 1938). Geniet. Enkele afleveringen met beschaafd stempeltje. € 200

* Zakelijk vormgegeven, soms fraai geïllustreerd studentenblad, met aandacht voor geloof, studie, kunst en karikaturen. De bekendste student in deze katholieke kolommen is wel Godfried Bomans, die niet minder dan vijftientig bijdragen leverde. Zeer veelzijdige stukken: opmerkingen omtrent het hiernamaals, verhalen over meikevers en oprechte moordenaars, zelfs bladmuziek. Samen met Harry Prenen publiceert Bomans enkele 'fraaye teekeningen ende seer konstige vaerzen'. Pieter Bas wordt hier tot leven gewekt!

Alle kopij dient naar het secretariaat te worden verstuurd, behalve 'Proza en poëzie'. Het adres daarvoor is Godfried Bomans, Berkenrode, Heerenweg 133, Heemstede.

IRONISCHE SALONSMART

137 BOMANS e.a., Godfried Het Groen Hout. Maandschrift van de Unie van Katholieke Studentenverenigingen in Nederland. (Leiden, Unie van katholieke Studentenverenigingen in Nederland). Jrg. 1, afl. 1-4, 7-10 (september 1938-juni 1939). Jrg. 2, afl. 1-5, 8-10 (september 1939-mei/ juni 1940). Jrg. 3, afl. 1-4, 6-8 (september 1940-mei/ juni 1941). Geniet. Geïllustreerd. € 75

* In het eerste nummer van de eerste jaargang komt Godfried Bomans meteen langs in woord en beeld. In het stuk 'Bij de tweede oplage van Bomans' wordt hij omschreven als 'de eenige man uit de moderne studentenpers, die in deze mixture van haarsträubende slijmerigheid en ironische salonsmart zijn pen heeft kunnen doopen'. Op de volgende pagina staat een aardige tekening van Bomans door redacteur Anthony Mertens. Latere afleveringen van *Het Groen Hout* bevatten twee bijdragen van Bomans 'cand. jur.' zelf, waaronder het humoristische 'Brief uit het bad'. Redacteur Hans Grond schrijft in 1941 over *Erik of het klein Insectenboek* en een ontmoeting met een sombere Bomans.

138 BOOMSLUITER, Jan & Jan NOORDZIJ Dwars. Tijdschrift voor literatuur en andere zaken waartoe de redacteurs zich aangetrokken voelen. Rotterdam, eigen beheer. Afl. 1-10 (1959?-1961). Geniet. Compleet. € 120

* Leuk literair-cultureel tijdschrift, door de redacteurs Jan Boomsluiters en Jan Noordzij gestencild en deels voorzien van kleurrijk gestempelde omslagen ('handdruk' door Rudolf Engers). In het ten geleide van het eerste nummer verklaart de redactie tegen zo'n beetje alles te zijn: 'wij hebben pertinente bezwaren tegen de poëzie en het proza der 50-gers (als voornaamste exponenten der hedendaagse hollandse cultuuraanstellerij), tegen elk poëtisch en ander kunstjargon en tegen elk aetheticisme'. In het derde nummer wordt Mulisch' *Het stenen bruidsbed* gekraakt. Paul Rodenko wordt ook herhaaldelijk bestreden. De in het zesde nummer aangekondigde fusie met *Draakje* ging niet door.

DE KRACHT VAN DEN OUTSIDER

139 GANS, Jacques Het pamflet. Weekblad tegen het publiek. [Amsterdam, Van Oorschot], 1950. Jrg. 1, afl. 1-9 (6 januari 1950-17 maart 1950). Geniet. Compleet. Sommige omslagen iets gevlekt. € 60

* De persoonlijke voorkeuren en antipathieën van deze geëngageerde schrijver uit het Interbellum. Artikelen over (of tégen): Willem Walraven, Alain-Fournier, Léautaud, Gide, de PvdA, de Vara, ministers, etc. In het tijdschrift staat ook veel anti-reclame voor Elsevier, Shell en Unilever. De eerste drie deeltjes zijn gedrukt in het (zeer leesbare) handschrift van Gans.

Zie hierover het themanummer 'Literaire eenmanstijdschriften' van *De Parelduiker*, jrg. 1, afl. 4 (november 1996), p. 36-43.

140 GANS, Jacques Het pamflet. Weekblad tegen het publiek. [Amsterdam, Van Oorschot], 1950. Jrg. 1, afl. 1-9 (6 januari 1950-17 maart 1950). Geniet. Compleet. € 150
* Min of meer luxe set: afl. 1, 2, 7 en 8-9 zijn deels of in het geheel gedrukt op zwaar papier. De oplage van deze set zal beperkt zijn geweest. In het handgeschreven colofon in afl. 1 staat: 'Dit is exemplaar no. 9 van de uitgave op oud-Hollandsch papier van "Het Pamflet"/voor/ Jan Laan/ Jacques Gans'.

VOOR NIET-INTEKENAARS VOORHEEN ONVERKRIJGBAAR

141 HENNEMAN, Jeroen News. [Amsterdam, De Harmonie]. Jrg. 1, afl. 1-6 (1975-1977?). Losbladig (als uitgegeven). Rijk geïllustreerd. Gedrukt in een oplage van 200 exemplaren? Compleet. € 100

* Zeldzaam tijdschrift van de kunstenaar Jeroen Henneman, met prozaïsche bijdragen, dagboekachtige aantekeningen, facturen in kopie, maar bovenal: veel tekeningen van de hoofdredacteur. Het periodiek heeft inhoudsopgave noch colofon, dus over mogelijke medewerkers durven we geen uitspraak te doen.

Bijgevoegd: knipsel uit NRC van 22 oktober 1976, waarin de vierde aflevering wordt besproken: 'het losbladige, voor niet-intekenaars onverkrijgbare tijdschrift News'.

142 KUNZ, Ludwig & L.P.J. BRAAT De KIM. Litterair pamflet. (Amsterdam, C.P. Hafkamp). Afl. 1-5 (1950-1955). Geniet. Sommige omslagen iets gevlekt. Hapje uit omslag afl. 3. € 350

* Zo goed als complete set (alleen de laatste aflevering ontbreekt) van dit internationale vlugschrift. Het eerste nummer, met een reproductie van H.N. Werkman voorop, bevat antwoorden op een enquête van o.a. Max Brod, Thomas Mann, Henry Miller, A. Roland Holst, Tristan Tzara en S. Vestdijk. Het vijfde, befaamde nummer publiceerde 'Dutch poetry - Niederländische Lyrik' van o.a. Gerrit Achterberg, Remco Campert, Herman Gorter, Jan Hanlo, Hans Lodeizen, Lucebert en H. Marsman. Twee themanummers over negerpoetry en 'Indian poetry'. Appel en Corneille illustreerden no. 5. Vordemberge Gildewart verluchtte het derde nummer.

ZONDER PARDON

143 LANKESTER, Erik Westman's Wereld. (Amsterdam, eigen beheer). Jrg. 1, afl. 1-2, 6-10 (1982). Gevouwen plano's. Geïllustreerd. Compleet. € 50

* Vermakelijk eenmanstijdschrift van deze *angry young man*, gevuld met polemische en anderszins pruttelende verhalen van Lankester, die het blaadje zelf opmaakte met de schaar. Carmiggelt, Nescio, Gerard Reve en Martin Ros komen langs.

Bijgevoegd: Gedrukte 'Mededeling aan de abonné's', die worden uitgenodigd om de lopende jaargang te voldoen: 'Wie niet heeft betaald op 1 februari wordt zonder pardon uit het abonnébestand gelicht en komt er nooit meer in. E.L.'.

'Literaire eenmanstijdschriften', p. 49-54.

144 LOEB, Wilhelm Mijn eigen tijdschrift. Amsterdam/ Castricum, eigen beheer. Jrg. 1, afl. 1-3 (1936). Geniet. Compleet. Kwetsbare papieren omslagen op rug gescheurd. € 90

* In dit sober uitgevoerde eenmanstijdschrift plaatste Loeb zijn geëngageerde proza, poëzie, essays, aforismen en andere opmerkingen. Dit bespaarde de auteur, in zijn eigen woorden, 'beslommeringen met uitgevers en redacties'. Op de achterzijde van de omslagen staat stevast reclame voor de (heden moeilijk te vinden) literaire uitgaven van Loeb. Zeldzaam.

'Literaire eenmanstijdschriften', p. 27-33.

TWEE CASTRATIES VAN JAN ARENDS

145 LÓPEZ, Esteban Van proefschrift tot communiqué. Amsterdam, zonder uitgever. Jrg. 2, afl. 1-7, 10-12 (december 1956-oktober 1957). Geniet. Gestencild. Ruggen verstevigd met tape. Eerste driedubbelnummer deels verkeerd ingebonden. Vijfde nummer is dubbelnummer. € 175

* Tweede jaargang van López' maandblad dat een jaar lang *Proefschrift* heette, maar die naam beviel niet meer. Vanaf de vijfde aflevering getiteld: *Vertoning*. Met bijdragen van Gerard den Brabander, Heere Heeresma, Cees Nooteboom, Nico Scheepmaker, Paul Snoek, Simon Vinkenoog, Cor B. Vaandrager. In aflevering 4 publiceert Jan Arends zijn verhaal 'De castratie', maar omdat hij dat als mislukt beschouwt, draagt hij aan de volgende aflevering een geheel herziene versie van het verhaal (als 'De kastratie') bij. López zelf schrijft o.a. over 'het antikwariaat'. Drie (negatieve) knipsels over dit tijdschrift worden bijgevoegd.

146 PLASSCHAERT, A.C.A. De Pinegel. (Met een lino'snede van Jozef Cantré op het omslag). (Helmond, 'Imprimatur Lib. Cens. C. & A.' [= eigen beheer]). Jrg. 1, afl. 1 (juli 1930). Geniet. 32 p. Compleet. Achterzijde omslag gevlekt. € 100

* Eerste doch tevens laatste 'maandelijksche nummer' van dit schotschrift. Bij wijze van beginselverklaring stelt *De Pinegel* zich op de eerste pagina's voor: 'Wij publiceren nu elke maand een lijst van insecten die we gaan opeten. Dan kunnen ze eerst hun testament maken en afscheid nemen'. Volgt een niets en niemand ontziende lijst van 'op te vreten insecten', van kunstenaars als Molkenboer en R. Roland Holst tot 'Krishnamurti. Alle Filmsterren. Paul Poiret schilder en cuistot. Sigm. Freud. A. Hittler (Christus van Duitsland). Verder de H. Hertbeelden, Nonnenkaters, groot chantageplegers, en uit de stam van Jesse 20000 flesschen'. Surrealisten moeten het ook ontgelden: Man Ray is een 'poenig fotograaf', die met zijn viezigheid 'meer dollars verdient als een turfgraver halve centen [...] Geef zoo'n vent cyaankali'.

147 PLUIJM, Frank van der De Binnenkrant. Rotterdam, eigen beheer. Jrg. 2, afl. 1-2 (februari 1988) + extra aflevering. Gevouwen plano's. Gestencild. Drie afleveringen met handgeschreven adressering: 'De Wel.Ed.Gel.Heer H. Polzer' [= Drs. P]. € 20

* Tekeningen van Rotterdamse kunstenaars, omgord door klassieke verzen, waaronder een hommage aan Gerrit Komrij.

Met bijdragen van Jantien Guigelheil, Niels Hansson, Van der Pluijm, A.F. Schuw en anderen.

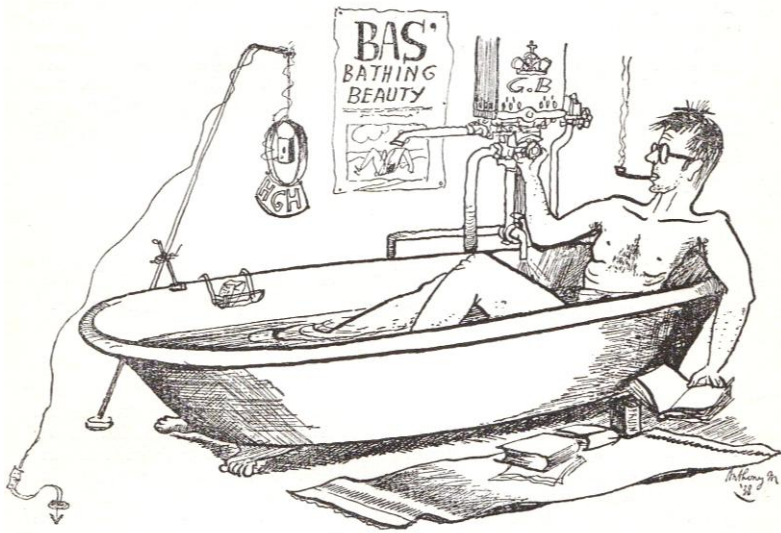
148 REIDA, Dop Spaak. Schoolkrant voor wie onderwijs heeft genoten. Moordrecht, 'uitgave bobvandenbergh'. Afl. 1-4 (1964). Geniet. Compleet. € 100

* Eigenzinnig literair tijdschrift, dat 'verschijnt onregelmatig in te kleine oplagen', samengesteld door Dop Reida. Vooral veel poëzie over poëzie: Vijftigers, Tachtigers, Gard Sivik, Campert, Frenkel Frank, Hazeu, Kouwenaar, Lehmann en Nooteboom passeren al dan niet in een kwaad daglicht gesteld de revue. De ondertitel wisselt overigens per nummer.

149 ROEGHOLT, Richter Spiegel van Sem. (Amsterdam, eigen beheer). Afl. I-VI, X (maart 1967-maart 1970). Geniet. € 60

* Eenmanstijdschriftje met uitsluitend poëzie, veel over de actualiteit van toen, maar ook erotisch. Alle afleveringen (behalve VI) gesigineerd door Roegholt, aflevering X met een handgeschreven opdrachtje. Losse nummers eveneens leverbaar!

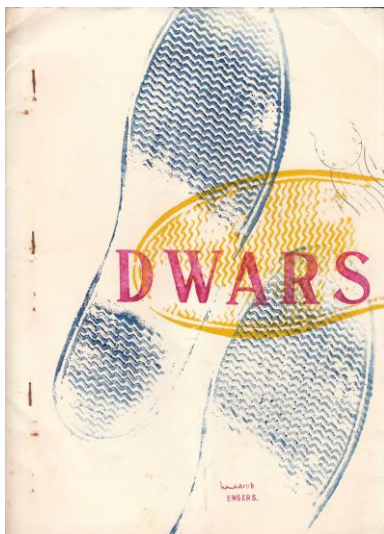
'Literaire eenmanstijdschriften', p. 44-46.

137

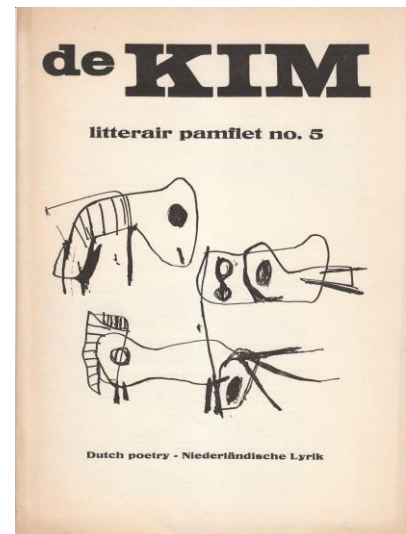
144

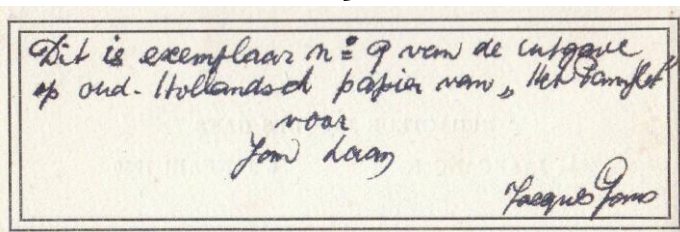
138

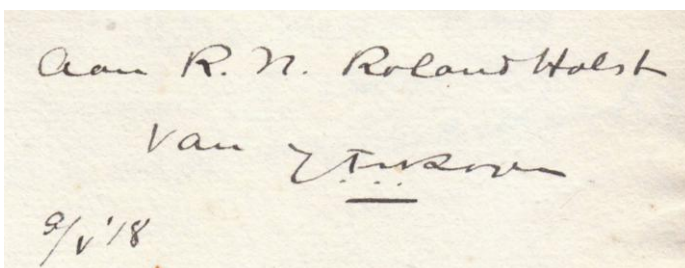
146

142

140

168

170

150 ROLAND HOLST e.a., A. Carte blanche. Zonder plaats, zonder uitgever, zonder jaar [Utrecht, Halbo C. Kool]. Jrg. 1, afl. 1-2 (handgeschreven aantekening: 'nov. 36'-'nov. 37'). Losse plano's in omslag (als uitgegeven). Compleet. € 175

* Uiterst zeldzaam tijdschrift, waar wij verder niets over konden vinden. Bevat (nieuwe) gedichten van o.a. Binnendijk, Braat, Den Brabander, Jan Campert, Debrot, Donker, Van Duinkerken, Eggink, Engelman, Van Hattum, Halbo C. Kool, A. Roland Holst en Vestdijk. Van Marsman staat hierin het malle vers 'Style Gressjoff'.

151 STRATEN, Hans van Vlagtwedder Grensbode. (Utrecht), eigen beheer. Jrg. 1, afl. 1-7 (8 september 1990-31 augustus 1991). Geniet. Geïllustreerd. 1e druk. € 50

* Complete set van dit bijzonder gemakkelijke eenmanstijdschriftje van Hans van Straten. Artikelen over o.a. Du Perron, K. van het Reve en W.F. Hermans. 'Literaire eenmanstijdschriften', p. 62-66.

H.N. WERKMAN

152 ACHTERBERG, Gerrit Meisje. [Groningen], In agris occupatis, 1944. 25,0 x 17,1 cm Ingenaaid. 12 p. Gedrukt door en met een druksel van H.N. Werkman in een oplage van 110 exemplaren. 1e druk. Enkele lichte roestvlekjes op omslag. € 1200

* Eén van de tien Romeins genummerde exemplaren, echter ongesigneerd. Dekkers G-242. De Jong 25. Hot printing 44-g6. Simoni A 14. Volière-reeks 2.

153 LUTHER, Martin Das Windlicht Gottes. [Groningen], (De Blauwe Schuit, 1942). 28,0 x 19,8 cm. Ingenaaid. Gedrukt door en met 2 druksels van H.N. Werkman in een oplage van 100 exemplaren. 1e druk. Bovenrand omslag wat verbruind. € 850

* De Blauwe Schuit 11. Dekkers BS-11. De Jong 947. Hot printing 42-g4. Simoni L 28.

154 MILLER, Henry Het heelal van de dood. Een studie over Lawrence, Proust en Joyce. (Vertaald door J[acques] d[en] H[aan]). [Groningen], In agris occupatis, [1944]. Ingenaaid. 36 p. Omslag in rood en wit ontworpen en gedrukt door H.N. Werkman. Gedrukt in een oplage van 200 genummerde exemplaren. Omslag aan bovenzijde miniem verbruind. Exlibris op Franse titel. € 60

* Betekenisvolle tekst. De Groninger boekverkoper Jacques den Haan (1908-1982) was een onvermoeibaar pleitbezorger van Henry Miler. De drukinkt van dit boek is niet geheel zwart, maar een beetje paarsig, waarschijnlijk vanwege de oorlogsomstandigheden. Volière-reeks 9/10. Dekkers G-254. Hot printing 44-g21. De Jong 568. Simoni M 23.

155 [NAGEL, W.H., alias J.B. CHARLES] Terzinen van de mei. [Utrecht, De Bezige Bij, 1944]. 30,7 x 21,2 cm. Vouwblad. Gedrukt door en met een druksel van H.N. Werkman in een oplage van 200 exemplaren. 1e druk. Mooi exemplaar. € 500

* Dekkers G-251. De Jong 808. Hot printing 44-g18. Simoni N 2.

156 [NIJHOFF, M.] Bij het graf van den Nederlandschen onbekenden soldaat gevallen in de Meidagen 1940. [Groningen], (De Blauwe Schuit, 1942). Ingenaaid. 24,3 x 19,0 cm. 4 p. Gedrukt door en met een druksel van H.N. Werkman in een oplage van 100 [De Jong: 150; Dekkers: 200] exemplaren. 1e druk. Zeer fris exemplaar. € 1400

* Met een druksel in vijf kleuren van Werkman op de voorkant en met de rol gekleurde binnenzijden omslag, lichtgeel en lichtblauw. De Blauwe Schuit 10. Dekkers BS-10 en p. 340-347. De Jong 135. Simoni N 12. Hot printing 42-g3. Logboek p. 31. Zuithoff p. 41.

TRARA, TRARA (HOORNSIGNALEN)

157 NOORDSTAR, J.C. De zwanen en andere gedichten. Groningen, Ebenhaëzer [= H.J. Scheltema en A.J.P. Tammes], 1930. Ingehaaid met gemarmerd omslag. (2), 22 p. Gedrukt door H.N. Werkman in een kleine oplage. 1e druk. Debuut. Het marmer is op de rug iets geschaafd, maar een keurig exemplaar. € 250

* Uit de bibliotheek van Victor van Vriesland, met zijn plaatsnummer in potlood op de titelpagina. Schitterende *camp*-poëzie, eerst in 1962 door een groot publiek omarmd. Buddingh' over Noordstar: 'een groot dichter'. Hot printing 30-g5. Dekkers G-145.

158 [SCHUUR, Koos] De 7 vloeken. Poëtisch pamflet. [Groningen], In agris occupatis, 1944. 24,2 x 15,7 cm. Geniet. (12) p. + omslag. Gedrukt door H.N. Werkman in een oplage van 110 genummerde exemplaren. Met een druksel in drie kleuren op het omslag. 1e druk. Omslag deels *zeer* licht verkleurd. € 400

* Volière-reeks 4. De Jong 976. Simoni S 15. Hot Printing 44-g11. Dekkers G-248.

159 [SCHUUR, Koos] De 7 vloeken. Poëtisch pamflet. [Groningen], In agris occupatis, 1944. 25,0 x 16,3 cm. Ingehaaid (naaigaren ontbreekt). (12) p. + omslag. Gedrukt door H.N. Werkman in een oplage van 110 genummerde exemplaren. Met een druksel in drie kleuren op het omslag. 1e druk. Omslag deels *zeer* licht verkleurd, enkele vlekjes op voorzijde omslag. € 825

* Eén van de 15 Romeins genummerde luxe-exemplaren (dit is nummer XV), gedrukt op Dührer-text en gesigineerd door de dichter (met het kenmerkende bloemetje). De kleuren van het druksel op het omslag van dit luxe-exemplaar verschillen van de kleuren op het omslag van het gewone exemplaar: het effect van de irisdruk is hier sterker. We hebben andere luxe-exemplaren gezien met dezelfde kleuren: zou Werkman opzettelijk andere kleuren inkt hebben gebruikt bij het sjabloneren van de luxe-exemplaren (die immers ook op ander papier werden gedrukt)? Volière-reeks 4. De Jong 976. Simoni S 15. Hot printing 44-g11. Dekkers G-248.

160 SOLOVJEFF, Wladimir Een moscovitische legende. [Heerenveen], De Blauwe Schuit, 1941. 29 x 20,7 cm. 12 p. Gedrukt door en met vijf druksels van H.N. Werkman in een oplage van 120 exemplaren. 1e druk. Enkele waterspatjes op voorzijde omslag. € 1000

* Bewerkt en van een aantekening voorzien door F.R.A. Henkels. De Blauwe Schuit 7. Dekkers BS-7. De Jong 578. Hot printing 41-g7. Simoni H 35.

LUXE LEESDRAMA

161 VERKADE, Eduard Shakespeare's Hamlet als leesdrama. [Groningen], In agris occupatis, 1944. 24,0 x 15,8 cm. Genaaid met koordje. 16 p. Gedrukt door H.N. Werkman [in een oplage van 200 exemplaren]. € 275

* Eén van de tien door de auteur genummerde en gesigineerde exemplaren. Volière-reeks 7. De Jong 850. Simoni V 10. Dekkers .

Bijgevoegd: Handgeschreven brief van de auteur aan 'Beste Jany [= A. Roland Holst]'. 20,0 x 12,8 cm. Eén blad. Recto en verso. Gesigineerd 'Eduard' en gedateerd 'Breukelen/ 19/6/44'. 46 regels tekst. Begeleidende brief bij 'mijn essay over Hamlet dat juist vanmorgen arriveerde. Sedert je het vroeger eens inkeek is er erg veel in veranderd'. De acteur is gelukkig met de 'loop der gebeurtenissen': 'you get what you prepare for!'

Roland Holst zat vanaf augustus 1942 een jaar ondergedoken bij het echtpaar Verkade in Breukelen.

162 WERKMAN, H.N. Teksten. (Met foto's van Esther Kokmeijer). Utrecht, Stichting De Roos, 2003. Halffinnen met vilten belettering. 108 p. Typografie Esther Kokmeijer. Gezet uit verschillende letters en gedrukt door Flevodruk op Confetti Yellow en Butterfly Aquarel in een oplage van 175 genummerde exemplaren. € 95

* Leeftang 161.

DE ZILVERDISTEL

163 BAUDELAIRE, Charles Les fleurs du mal. (Den Haag, De Zilverdistel, 1913). Ingenaaid met omslag en rugetiket, los in kartonnen omslag en foedraal. (4), 308 p. Gedrukt onder leiding van P.N. van Eyck en J.F. van Royen bij G.W. van der Wiel in rood en zwart op Batchelor in een oplage van 310 genummerde exemplaren. € 700

* De Zilverdistel 5. Van Royen 1964, 1.

164 LANSELOET VAN DENEMERKEN Een abel spel van Lanseloet van Denemerken hoe hi wert minnende ene joncfrou die met sijnder moeder diende. (Den Haag, De Zilverdistel, 1913). Oorspronkelijk perkament met vergulde rugbelettering en verguld Zilverdistelvignet op voorplat. (4), 54 p. Met de hand gezet en gedrukt door J.F. van Royen op de handpers van Enschedé in een oplage van 100 exemplaren. Met, los bijgevoegd, de 'verklaringen bij Lanseloet van Denemerken'. € 650

* Eerste boek van De Zilverdistel met het Zilverdistel-vignet, ontworpen door K.P.C. de Bazel. De Zilverdistel 9. Van Royen 1964, 5.

165 NOVALIS Die Gedichte von Friedrich von Hardenberg genannt Novalis. [Den Haag], (De Zilverdistel, 1915). Oorspronkelijk soepel perkament met vergulde rugbelettering en zilverdistel-vignet in goud op het voorplat. (6), 132 p. Met de hand gezet uit een letter van Peter Schoeffer van Gernsheim en gedrukt door J.F. van Royen op de handpers van Enschedé in rood en zwart in een oplage van 200 exemplaren. Boekblok aan randen licht verkleurd. Schutbladen bobbelig geplakt. € 350

* De Zilverdistel 11. Van Royen 1964, 7.

166 SHELLEY, P.B. (Prospectus voor *Prometheus unbound*). (Den Haag), De Zilverdistel, 1917. 4 p. Met de hand gezet en gedrukt door J.F. van Royen op zijn eigen pers. Gevlekt. € 50

* De tekst is van de hand van P.N. van Eyck en J.F. van Royen. Met een lijst van 'vroegere uitgaven' en verkoopprijzen, waarvan sommige al zijn uitverkocht.

167 SHELLEY, P.B. Prometheus unbound. A lyrical Drama in four Acts. [Den Haag], (De Zilverdistel), 1917. Oorspronkelijk soepel perkament met vergulde rugbelettering en zilverdistel-vignet in goud op het voorplat. (4), 148 p. Met de hand gezet en gedrukt door J.F. van Royen op de eigen pers met de Zilvertype in rood en zwart in een oplage van 125 exemplaren. € 650

* De Zilverdistel 15. Van Royen 1964, 11.

DUBBELE DEDICATIE

168 SHELLEY, P.B. Prometheus unbound. A lyrical Drama in four Acts. [Den Haag], (De Zilverdistel), 1917. Oorspronkelijk soepel perkament met vergulde rugbelettering en zilverdistel-vignet in goud op het voorplat. (4), 148 p. Met de hand gezet uit de Zilvertype en gedrukt door J.F. van Royen op de eigen pers in rood en zwart in een oplage van 125 exemplaren. € 1000

* Exemplaar met handgeschreven, gesigioneerde opdracht van uitgever J.F. van Royen aan de kunstenaar en bandontwerper R.N. Roland Holst op pagina (1): 'Aan R.N. Roland Holst/ van J.F.v.Royen/ 9/V '18'. Bovendien staat op pagina (3) een handgeschreven, gesigioneerde opdracht van Henriëtte Roland Holst aan Garnt Stuiveling: 'Voor Garnt Stuiveling/ met gevoelens van/ erkentelijkheid en vriendschap/ van/ Tante Jet./ 14/3/ 1951'.

Interessant exemplaar: Van Royen schonk het kort na verschijnen aan zijn vriend Roland Holst (zij wisselden over tientallen jaren meer dan honderd brieven), diens echtgenote Henriëtte deed hetzelfde boek met bibberende hand 33 jaar later cadeau aan hoogleraar Stuiveling. Niet vaak heeft een bibliofiel boek zo'n mooie provenance. (ZIE: nummer 111.)

De Zilverdistel 15. Van Royen 1964, 11.

169 SUSTER BERTKEN Een boecxken gemaket van suster bertken die lvii jaren besloten heeft gheseten tot Utrecht in dye buerkercke. [Den Haag], (De Zilverdistel, 1918). Oorspronkelijk verguld heelperkament. In papieren foedraal met daarop, in goud, het Zilverdistelvignet (Binderij Phoenix). (40) p. Met de hand gezet uit de Disteltype en gedrukt door J.F. van Royen in rood en zwart in een oplage van 70 op de pers genummerde exemplaren. € 2200

* Misschien wel de mooiste Zilverdistel. Eerste toepassing van de Disteltype van L. Pissarro. De Zilverdistel 16. Van Royen 1964, 12.

170 (ZILVERDISTEL) Zilverdistelboeken uitgegeven en in bewerking MCMX-MCMXIV. (Den Haag, De Zilverdistel), januari 1915. Ingenaaid. (8) p. Met de hand gedrukt in een zeer beperkte oplage. € 650

* Zeer zeldzame catalogus van De Zilverdistel, met de hand gezet en gedrukt door J.F. van Royen met S.H. de Roos' Hollandsche Mediaeval. Twaalfde uitgave van De Zilverdistel en het EERSTE WERK dat J.F. van Royen op zijn EIGEN PERS drukte! Aangezien de eerdere uitgaven van De Zilverdistel allemaal werden gedrukt door of bij officiële drukkerijen, kan deze catalogus worden beschouwd als de EERSTE PRIVATE PRESS-UITGAVE in Nederland. De Zilverdistel 12 (hierin opgenomen als een volwaardige uitgave binnen de reeks). Van Royen 1964, 8.

KUNERA PERS

171 BOUTENS, P.C. In den keerkring. Zeven gedichten. (Den Haag, Nederlandsche Vereeniging voor Druk- en Boekkunst/ Kunera Pers), 1941 (= 1942). Oorspronkelijk halfperkament met vergulde rugbelettering. 28 p. Gezet uit de Disteltype van L. Pissarro en gedrukt in rood, blauw en zwart door J.F. van Royen op de handpers in een oplage van 210 genummerde exemplaren. 1e druk. Band aan bovenzijde (als meestal) verkleurd en aan onderzijde rug een miniem gaatje. Licht roestvlekkig (als meestal). € 125

* De laatste door J.F. van Royen voltooide uitgave. Thomassen 3. Van Royen 1964, 18. Hammacher p. 173 e.v. Rijkse 2.127.

172 LEOPOLD, J.H. (Prospectus voor *Oostersch*). Den Haag, Kunera Pers, 1923. Planodruk. Alleen recto. Met de hand gezet en gedrukt door J.F. van Royen op zijn eigen pers. € 50

* Met een lijstje 'vroegere nog beschikbare boeken'.

173 PÉGUY, Charles (Prospectus voor *La Tapisserie de Notre Dame*). Den Haag, Kunera Pers, 1929. Planodruk. Alleen recto. Met de hand gezet en gedrukt door J.F. van Royen op

zijn eigen pers. Met op de achterzijde een stempeltje van Museum-Boekhandel Robert & Co (Van Baerlestraat, Amsterdam). Gevouwen. € 38

* Met een lijstje van eerdere uitgaven, gevolgd door de onvermijdelijke zin: 'De la plupart des éditions citées il ne reste qu'un seul exemplaire'.

174 ROYEN, J.F. van De Kunera Pers. Aankondiging van hare uitgave Oostersch. Verzen naar Perzische & Arabische dichters door J.H. Leopold. Den Haag, [De Kunera Pers], 1923. Ingenaaid. 8 p. Met de hand gezet uit de Disteltype en gedrukt door J.F. van Royen. € 200

* Zeldzaam prospectus voor misschien wel de mooiste Kunera Pers, tevens verklaring van de naam van Van Royens *private press*.

UITZICHT OP HET EEUWIGE

175 SCHENDEL, Arthur van (Prospectus voor *Maneschyn*). (Den Haag), Kunera Pers, 1927. Planodruk. Recto en verso. Met de hand gezet en gedrukt door J.F. van Royen op zijn eigen pers op Japans papier. € 50

* 'De drukker heeft met sobere middelen getracht, alleen door zuiverheid en echtheid, den kostbaren inhoud haar uiterlijken vorm te geven, wetende, dat deze weinige bladen een eeuwige waarheid verbergend, nochtans schroomvol vermijden moesten eenigerwijze het uitzicht op het eeuwige te belemmeren'.

176 VILLON, François (Prospectus voor *Oeuvres*). (Den Haag, Kunera Pers, 1926). Vouwblad. Met de hand gezet en gedrukt door J.F. van Royen op zijn eigen pers. Gevouwen. Enkele vlekjes op achterzijde. Gevouwen. € 50

* De Franstalige tekst is van de hand van J.F. van Royen.

177 VILLON, François (Prospectus voor *Oeuvres*). (Den Haag, Kunera Pers, 1926). Vouwblad. Met de hand gezet en gedrukt door J.F. van Royen op zijn eigen pers. Aan de randen wat verkleurd. Met drie stempeltjes van Internationaal Antiquariaat Menno Hertzberger. € 50

* De Nederlandstalige tekst is van de hand van J.F. van Royen.

178 VILLON, François *Oeuvres de François Villon. Le lais, Le testament et ses ballades.* (Den Haag, Kunera Pers, 1926). Oorspronkelijk soepel perkament met vergulde rugbelettering. (4), 142 p. Met de hand gezet en gedrukt door J.F. van Royen in zwart, rood en blauw in een oplage van 110 exemplaren. € 750

* Van Royen 1964, 15.

MOOI, MAL OF MEESTERLIJK

179 ALTINK, J., & J. BOER. Zwart-wit. 16 tekenvoorbeelden voor de lagere school. Toelichting. Groningen/ Den Haag/ Batavia, J.B. Wolters, 1934. Map met 16 losse prenten. 1e druk. Omslag licht verkleurd en rugje wat beschadigd. € 45

* Vervolg op de aquarelserie *De drie kleuren* ter bevordering van het kunstonderwijs aan lagere-scholieren. Met tekst van Jan Altink (kunstenaar) en Jan Boer (onderwijzer) op een flap van de map. Slechts éénmaal in de NCC: Groningen.

180 ALTINK, J., & J. BOER De drie kleuren. Tekenvoorbeelden voor de lagere school. Toelichting. Groningen/ Den Haag/ Batavia, J.B. Wolters, 1931. Geniet. 12 p. Geïllustreerd. 1e druk. Nietjesroest. Enkele potloodkrabbeltjes. € 25

* Reclameboekje voor de serie *De drie kleuren*, die bestond uit drie voorbeeldmappen en twee oefenmappen met blanco-papier. Met enthousiasmerende tekst van Jan Altink (kunstschilder) en Jan Boer (onderwijzer) en twee ingeplakte plaatjes. Ongewoon, zo'n uitvoerig uitgeversreclameboekje. Niet in de NCC (daarin alleen een naoorlogse derde druk van één van de mapjes).

181 ANKER LARSEN, Johannes Koning Lear op klompen. Uit het Deensch vertaald door G.J. Risselada-Garrer. Amsterdam, Uitgeversmaatschappij Elsevier, 1933. Linnen met stofomslag. (4), 304 p. 1e druk. Wonderbaarlijk mooi exemplaar met fraaie bandtekening en stofomslag in rood en zwart op wit met portret van auteur (hoekje licht beschadigd). € 30

* Roman over toneel en toneelspelers (Anker Larsen, in zijn tijd een immens populaire, naar het mystieke neigende auteur, was zelf ook acteur en regisseur). Vertaling van *Kong Lear fra Svendborg* (1932).

182 BUCKLAND-WRIGHT, John Negen houtsneden van J. Buckland Wright voor de N.V. Houtindustrie Picus te Eindhoven. Eindhoven, N.V. Houtindustrie Picus, [1940]. Cahiersteek. (24) p. Gedrukt in 400 genummerde exemplaren. 1e druk. Omslag wat verbruind. € 120

* 9 houtgravures met toelichting. 7 ervan werden in de jaren 1934-1940 door het bedrijf als nieuwjaarskaart gebruikt, de andere twee zijn hier voor het eerst afgedrukt.

183 (COHEN, Fré). SCHÖNLANK, Bruno Aan de aarde. Spreekkoor. Vertaling van Marie W. Vos. Amsterdam, Uitgevers Jeugd-centrale, 1927. Origineel omslag (ontwerp Fré Cohen). 20 p. 1e druk. € 25

* Vertaling van *An die Erde* (1920). Expressionistische poëzie. Opvallend omslag en mooie typografie van het binnenwerk: alle bladzijden in dubbel kader, bekroond met art-deco-monogram 'AJC' (Arbeiders Jeugd Centrale).

LEERDAM

184 (COPIER, A.D.). MAETERLINCK, Maurice Het leven der ruimte. De vierde afmeting, ontwikkeling van het droomleven, 's menschen eenzaamheid, het spel van ruimte en tijd, God. Nederlandsche bewerking van Karel Wasch. Amsterdam, Kosmos, [1928]. Ingenaaid. 208 p. 1e druk. Omslag met wat scheurtjes en voet van de rug versleten. Fraai exlibris. Twee naamstempeltjes en een inscriptie in potlood. € 40

* Prachtig modernistisch omslag ontworpen door A.D. Copier. Vast niet toevallig dat zowel Copier als Wasch werkzaam waren voor de Glasfabriek Leerdam.

GELE BLOKKEN

185 (DEHÉ, Emile). ZANTEN (voorwoord), J.H. van De uitgaven van 114 ambtenaars- en arbeidersgezinnen. Les dépenses de 114 ménages de fonctionnaires et d'ouvriers. Amsterdam, J.M. Meulenhoff/ J.H. & G. van Heteren, 1924. Statistische Mededeelingen van het Bureau van Statistiek der gemeente Amsterdam No. 73. Ingenaaid. VIII, 80, 108 p. Tweekalige uitgave. Talrijke gedetailleerde tabellen. 1e druk. Rug licht vergeeld, maar een fraai en fris exemplaar. € 50

* Fantastisch omslag van Emile Dehé in gele blokken en donkergrijze letters en balken op lichtgrijs papier, vervaardigd door de Amsterdamse Stadsdrukkerij, over voorkant, rug en achterzijde.

186 DERKINDEREN, Antoon Het Ambacht III. Over kunst en ambachtsonderwijs. Lezing. Voor het eerst gedrukt in *De Gids* van juni 1902. Thans herdrukt door de zorgen van de Vereeniging ter Vereedeling van het Ambacht. Den Haag, Martinus Nijhoff, (1903). Ingehaaid. 60 p. Met vignetten, letrines en typografie van Derkinderen. Op Van Gelder. 1e druk. Rugje verbleekt, maar een prima exemplaar. € 40

* Anders dan het 'III' doet vermoeden zijn er geen soortgelijke lezingen in boekvorm uitgegeven. Braches, *Nieuwe kunst Documentatie* 298.

HOE ZALIG IS DE ZONDE

187 (EROTICA). OLYMPIA PRESS NEDERLAND Aquarius Olympia Press. (Prospectus). [Groenekan], Aquarius Olympia Press, [1971 of 1972]. Vouwblad. 4 p. Oranje papier. Met fotografische illustratie. Rand wat verbleekt. € 25

* Folder uit de periode dat Gerrit Komrij de scepter zwaaide over de Nederlandse tak van de roemruchte seks-uitgeverij van Maurice Girodias. Met beschrijvingen van vijf boeken, *Moskouse nachten* van Vlas Tenin, *Wat moeder me leerde* van Tor Kung, *Zonde bij het ontbijt* van Mason Hoffenberg, *De engelen van het vlees* van Marco Vassi en *Zeven erotische minuten* van J.J. Jadway.

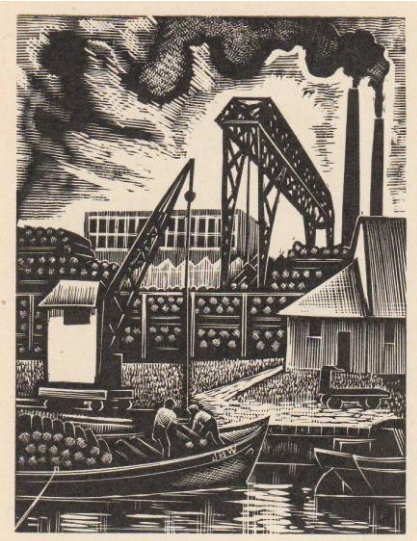
188 (EROTICA). SIGNAALREEKS Collectie van 25 titels uit de erotische Signaal-reeks. Rotterdam, Algemene Nederlandse Uitgeverij, (circa 1963-1970). Kunstleer met stofomslag. 200-250 p. per deel. De meeste titels geïllustreerd met foto's van blote dames. 1e drukken. Bijna alle boeken zijn in uitstekende staat. Bijgevoegd: 9 reclameflyers van de uitgeverij en een los fotokatern. € 650

* De aantrekkingskracht van deze boeken bestaat, behalve in het opmerkelijke tijdsbeeld van de ontbottende seksuele revolutie, in de opvallende fotomontage-stofomslagen met doorgaans een groot vrouwenportret in zwartwit met kleine belettering.

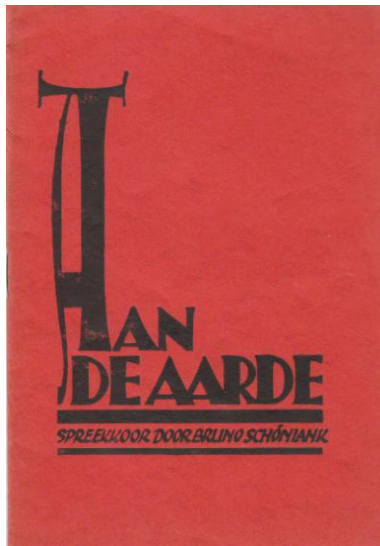
Een verzameling uiteenlopende titels, met een paar pittig geschreven, goed gecomponeerde boeken (onder meer *Amalia Boterbies* van Willem van Ipendaal), een paar suggestieve, vaak onhandige of benepen seksromans, daarnaast een sleutelroman over de geruchtmakende moord op de Haagse prostituee Blonde Dolly, een aantal sterk door de actualiteit geïnspireerde boeken over bijvoorbeeld het seksleven der provo's en over LSD, maar er is ook een in typische Karl May-stijl geschreven boek bij met een oriëntaals-erotische saus, en enkele vehikels voor het opkloppen van zoveel mogelijk puberale sappen. Veel boeken zijn geïllustreerd met een vier- of achtal kitscherige naaktfoto's, die vaak niets met het boek te maken hebben.

Naar het eind van de jaren zestig worden niet alleen de fotokaternen explicieter, maar ook de beschrijvingen steeds minder verhullend. Sommige boeken zijn voorzien van een inleiding of nawoord door een deskundige, zoals de psychiater Dr. C.J. Schuurman en de zelfbedachte 'Dr. Vassilits'. Ook 'Dr Dinah Dylor, een van de bekendste Amerikaanse sexologen', die figureert op de bijgevoegde flyers, is een verzinsel van de Algemene Nederlandse Uitgeverij. Hoogstwaarschijnlijk zijn alle schrijversnamen eveneens verzonnen. Veel van deze boeken zijn zeldzaam, zeker met het opvallende stofomslag, en niet te vinden in de Nederlandse Centrale Catalogus van Bibliotheken of de Brinkman. Alleen in morsige winkeltjes kom je er af en toe eentje tegen. Dit is geen complete collectie, maar wel een omvangrijke verzameling veelal onbeduimelde exemplaren met daarbij enkele onthullende reclamefolders.

1. ANDERS, Iwan De bandelozen. Omslagontwerp Hille Werff. Circa 1967. Niet geïllustreerd. Over de belevenissen van enkele jongeren in café 'Leeflang' in Amsterdam, 'waar de jeugd op merkwaardige manier zijn rijpingsprocessen uitleeft'.

182

183

185

193

HET WONDER IS GESCHIED
 wij brengen 2 SEKS-FOTOBOEKEN

waarvan wij zelf versteld stonden toen wij die aanschouwden. Foto's van mannen en vrouwen met elkaar, door elkaar en voor elkaar. Seksuele orgie's enz. enz. Het is ongelooflijk. In elk boek bijna 70 grote foto's waarvan ongeveer 20 in vierkleurendruk, niets verbloemend, niets verhullend. Alles open en bloot. We zijn er van geschrokken. Wilt u het wonder zelf aanschouwen? Deze 2 fotoboeken voor

slechts f 27.50

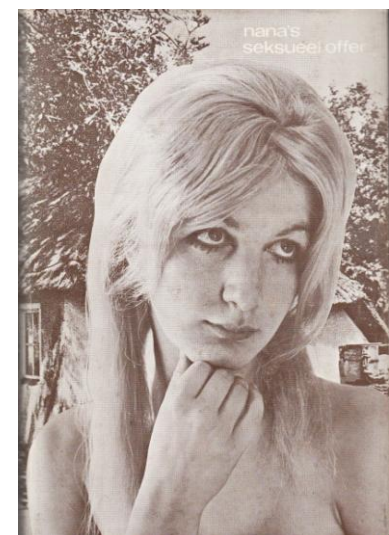
ZELFS DE MINST SCHOKKENDE FOTO DURFDEN WIJ HIER NIET TE PLAATSEN

188

199/244

Le plus sensationnel document sur la prostitution.

2. **ANDERS, Iwan** Geheime machten. Circa 1968. 4 p. illustraties. Met inliggend erratum. Omslag als enige van de hele serie in kleur. Erotische thriller. Met kwasi-geleerd naschrift van 'Dr. Vassilits', onder meer over Albert Moll en Aleister Crowley. 'Zou u het ook durven?' Naakt poseren! Het kon 10 tot 15 gulden per uur opleveren, afhankelijk van de 'prestaties'.
3. **ANDERS, Iwan** Lisa en het leven. Een roman over L.S.D. 1968. Met een nawoord van Noud van den Eerenbeemt en een van de psychiater C.J. Schuurman, die ervoor pleit om LSD onder strenge condities in de psychiatrische praktijk toe te passen; hijzelf heeft ervaren dat het een zeer nuttig hulpmiddel is. Schuurman (1898-1981) was onder meer de psychiater van Gerard Reve. Met 8 foto's van een naakte vrouw.
4. **ANDERS, Iwan** Vreemde hartstocht. Circa 1965. Garenloos. Over meisjes die door Arabieren ontvoerd zijn. Het is voor de kenner duidelijk te zien dat de schrijver beïnvloed is door de in de Ottomaanse wereld spelende avonturenromans van Karl May. Gebruikssporen.
5. **ASSEN, Jan van** Duistere driften in deftige dorpen. [1963]. Met inleiding door F. Van O. 4 foto's van naakte vrouwen. Roman over het seksuele leven in de Bible Belt. In het uitgebreide voorwoord worden zowel Werumeus Buning als Havelock Ellis en prof. Carp aangehaald, naast statistieken uit *Sexuele Criminaliteit* van Drukker.
6. **BARDOT, Michail** Vrouwen van de revolutie. (Op het omslag staat: *Slavinnen van de revolutie*). Circa 1965. Met 8 foto's van een naakte vrouw. Meisjes in gevaar tijdens de Franse revolutie.
7. **DUMOURIER, Charles** Hoe zalig is de zonde... (La Dame aux Fleur!) [sic]. Nawoord gedateerd 1965. 'Vertaald uit het Frans' (maar niet heus!). Met 4 foto's van een naakte vrouw.
8. **GENT, Guido van** Blonde Bianca. Circa 1965. 2 foto's van een naakte vrouw en enkele illustraties betreffende prostitutie. Sleutelroman over de moord op Blonde Dolly.
9. **GENT, Guido van** 't Was maar een hoer. Roman naar het volle leven. 1965. 8 p. foto's van een naakte vrouw. Met plaatjes van krantenknipsels en facsimiles van brieven. Achterop reclame voor het door dezelfde uitgever gepubliceerde *Zij Ans Bremer*. Sonja weet zich uit het Leven te bevrijden.
10. **IEPENDAAL, Willem van** Amalia Boterbies. Circa 1965. Niet geïllustreerd. Een lichte vrouw uit Rotterdam werft verse hoeren in Amsterdam. Goed geschreven verhaal met opvallend veel dialogen.
11. **JURGENS, Johan** Een kind van Katendrecht. Circa 1967. 8 foto's van een naakte vrouw. Het uitzichtloze leven van een Rotterdams jochie.
12. **JURGENS, Johan** Vrouwen, mannen en de zee. Circa 1968. 8 foto's. Tamelijk expliciet.
13. **RYKER, Richmond** De moerasmoorden. Circa 1968. 8 foto's van blote dames. Over een lustmoordenaarsechtpaar.
14. **RYKER, Richmond** Nana's seksuele offer. (Op het omslag staat: *Nana's seksueel offer*). Circa 1966. 8 p. foto's van een naakte vrouw. Het tragische erotische leven van een dorpsmeisje.
15. **SERRANO, Garcia** De verleiders. (1962 of 1963). 8 foto's. 'Ontluikende liefde wordt snel vergeten in slecht gezelschap'.
16. **VERMEER, Fred** De bezetene. Circa 1968. 8 foto's. Nare lustmoordenaar wordt gevat door sexy rechercheur. Nogal expliciet omslag. Met achterin een verzoek om naakt te poseren (hier verdiende het 15 tot 40 gulden per uur, afhankelijk van de prestaties).
17. **VICHY, Valentin de** De vrouwenjager. Circa 1965-68. 4 foto's van een wulpse dame. Het leven van een James Bond avant la lettre (onder meer actief in Vietnam) loopt niet goed af...

- 18. WERNER, Wendy** Provo's liefdeleven. Circa 1968. 8 foto's van een naakte vrouw. Losgeslagen jeugd zet zich af tegen ouders en Oom Agent.
- 19. WERTERBACH, Sigmund** Vader en dochter. (Met inleiding van de auteur). Circa 1965. 8 p. foto's van een naakte vrouw. Meisje zoekt incest met haar welwillende vader.
- 20. WYNDHAM, Leslie** Jezebel, de verdorvene. Roman uit het oude Israël. (1965?). Met 8 campy foto's op los inliggend katerntje. Een 'schokkende doch sublieme roman', bewerkt naar het Engelse origineel (dat echter niet in Worldcat te vinden is, evenmin als Leslie Wyndham zelf) door F. van Ouddorp. Achterin een paginagrote verwijzing naar *Zij, Ans Bremer* (1965).
- 21. YUEN CHANG, Dr.** Erotische obsessie! (een Chinese liefde). Circa 1965. 8 p. illustraties, de meeste vrij kuis. Erotiek in Hongkong met een snufje 'oosterse filosofie'.
- 22. ZACHMANN, Helmut** Chantage van de duivel. Circa 1965. 8 p. naaktfoto's. Plat seksverhaal. Wat scheurtjes in het omslag.
Bijgevoegd: Drie iets latere, expliciete romans van dezelfde uitgever in slappe kaft, rond 1970, met elk 8 expliciete foto's:
HEERINGS, Wim Hippies; **JURGENS, Johan** Naakt voor een meier; **LAMARTINI, Enrico** (= **Wim HEERINGS**) Schandknaap van Napels.

189 (EROTICA). Boudoir-Kalender 1899. 35 Gravures. Amsterdam, Uitgevers-Maatschappij Publicitas, [1898]. Ingenaaid. 56 p. Omslag wat gevlekt en aan de randen beschadigd. € 75

* Met reclame voor zeep, inkt, voor de *Champagne-Kalender*, de Boudoir-Bibliotheek en Zola's Novellen! Ook met reclame voor uitgeverij Publicitas, die zowel J. Winkler Prins' gedichten aanbood als werken van Kropotkin en Zola, en daarnaast seksuele voorlichtingsboekjes, o.a. over Nieuw-Malthusianisme, en meteen ook de daad bij het woord voegde: 'Vraag onze Prijscourant van Caoutchouc-Artikelen' ofwel voorbehoedmiddelen. Ook op p. 30 en 35 staat uitgeversreclame, en op 25 de complete lijst van de Boudoir-Bibliotheek met de inhoud per nummer. De inhoud bestaat uit ondeugende grappen en karikaturen, die zo te zien uit Franse oh-la-la!-lectuur zijn overgenomen.

Nederlandse vroege ondeugende lectuur is uiterst zeldzaam. Dit boekje is ook bibliografisch van belang. Geen Boudoir-Kalender in de NCC.

190 ESCHER, M.C. (ROLAND HOLST-van der SCHALK, Henriëtte) Paarden en vogels. Houtgravure van M.C. Escher voorop *Verlangend gaan de ogen naar het morgen*, een vrouwblad ten bate van de Henriëtte Roland Holst-Stichting. Bladgrootte 15,5 x 11,5 cm. Houtgravure meet 9,8 x 7,2 cm. [Amsterdam], Henriëtte Roland Holst-Stichting, [1959]. 4 p. 1e druk. Bruine vlekjes, ook op de houtgravure. € 150

191 ESCHER, M.C. Origineel exlibris voor A.M.E. van Dishoeck. Houtgravure van M.C. Escher. [1943]. Bladgrootte 9,5 x 7,6 cm. Houtgravure meet 8,1 x 6,0 cm. Met dun reepje lijm aan bovenkant op schutblad van *Aanvaarding* van Herman Koolhoven. Bussum, C.A.J. van Dishoeck, 1946. Linnen met stofomslag. 68 p. 1e druk. Iets verbruind. € 250

* A.M.E. (Guus) van Dishoeck (1892-1973) was de zoon en opvolger van de uitgever C.A.J. van Dishoeck. Op een gesloten foliant staat een vuurkorf met een heraldisch schild erop, waaromheen in een ovaal 'A.M.E. van Dishoeck/ Ex libris'. Guus van Dishoeck was mede-auteur van verschillende Boekenweekgeschenken. Bool 329.

192 **ESCHER, M.C.** Origineel exlibris voor G.H. 's-Gravesande. Houtgravure van M.C. Escher. [1940]. Bladgrootte 17,4 x 11,0 cm. Houtgravure meet 6,0 x 6,0 cm. Op de achterzijde een (later?) stempeltje 'Eenhoorn Pers A'. Mooi exemplaar op groot papier. € 400

* Opengeslagen boek met 'Ex libris G.H. 's-Gravesande' met daaromheen de stralende spreuk 'Van dichten comt mi cleine bate/ Die liede raden mi dat ict late'. In de hoeken een zangvogel, een uil, een inktpot en een lier. Het exlibris was bedoeld voor 's-Gravesande's poëziesamling, blijktens het bij dit exlibris toegevoegde tijdschrift *Boekcier. Mededeelingen van de Stichting Nederlandsche Exlibris-Kring*, jaargang 1 nr. 4, augustus 1946, waarin het artikel 'De graphicus M.C. Escher' door G.H. 's-Gravesande (met 3 afgebeelde exlibris). *Boekcier* 322.

193 **ESCHER, M.C.** Origineel exlibris voor mevrouw [Anthonette F.C.] Roodhuyzen de Vries-Van Dishoeck. Houtgravure van M.C. Escher. [1942]. Bladgrootte 9,0 x 7,1 cm. Houtgravure meet 8,1 x 6,1 cm. Opgeplakt op een iets groter stukje papier. € 350

* Een tevreden monnik leest een boek bij het open raam, waarachter een molen te zien is. Erboven staat 'Legentes expellimus curas' (*Als we lezen, verdrijven wij de zorgen*) en in het raam staat 'Labore et constantia' (*Door werk en gelijkmatigheid*). *Boekcier* 325.

194 (**GOUDDRUK**). **HOOP Jr., A. van der** Het verjaarseest. Rotterdam, H. Nijgh, 1838. Ingenaaid. (4), 22 p. in omslag. Sneden verguld. Geheel in goud gedrukt. 2e druk. In uitstekende staat. € 120

* Hooggestemd toneelstuk. De tekst en het omslag zijn geheel in goud gedrukt! De tekst wijkt enigszins af van de 1e druk (die gewoon met zwart gedrukt is): er is één pagina tekst aan het einde toegevoegd en het zetsel van de titelpagina en het omslag zijn iets verschillend. Gedrukt op vrij zwaar velijnpapier van J. Honig & Comp. Deze opmerkelijke uitgave niet in de NCC.

195 (**GOUDDRUK**). **TOLLENS, Hendrik** 's Konings verjaardag (24 augustus 1831). Volksgezang. (Rotterdam), M. Wijt & Zonen, 1838. Ingenaaid. 8 p. in omslag (aan de randen wat verbruind). Geheel in goud gedrukt. Met toelichtend inlegvel. € 90

* 'Na onderscheidene pogingen is het ons gelukt nevensgaande Gouddruk te vervaardigen ... eene poging, om het Vaderland der Drukkunst met deszelfs naburen gelijken tred te doen houden.' Het gedicht 's Konings verjaardag' werd geschreven door Tollens om de 59ste verjaardag van koning Willem I te vieren, vlak na de Tiendaagse Veldtocht tegen de opstandige Belgen. Een bijzonder staaltje drukkunst. Ook het omslag is geheel in goud bedrukt.

ANNA BLAMANS ANONIEME BEKENTENIS

196 (**HOMOSEKSUALITEIT**). **STOKVIS, Benno J.** De Homosexueelen. 35 autobiografieën. Verzameld en ingeleid door -. Lochem, De Tijdstroom, [1939]. Halffinnen met stofomslag. 198 p. Net exemplaar van dit baanbrekende boek. € 60

* Uit de serie 'Menschenleed, een reeks van autobiographieën', deel 1. Stokvis verzamelde 35 autobiografieën van 26 mannen en 9 vrouwen, allemaal anoniem gepubliceerd. Onder hen auteurs als Anna Blaman (autobiografie nummer 34) en J.H. François (11) en twee voormannen van de naoorlogse homobeweging in Nederland, Niek Engelschman (3) en Jaap van Leeuwen (1). Men leze uitgebreid over Stokvis: Maurice van Lieshout, 'Benno Julius Stokvis (1901-1977). Een buitenstaander getroffen door schrijnend mensenwee', p. 185-192 in: *Pijlen van naamloze liefde. Pioniers van de homo-emancipatie*, (Amsterdam, SUA, 1988).

197 (HOMOSEKSUALITEIT). WIRZ, Caspar De uraniër voor Kerk en H. Schrift. Uit het Duitsch vertaald naar de in handschrift omgewerkte brochure met een naschrift van den vertaler. Amsterdam, G.P. Tierie, 1904. Ingenaaid. (4), 68 p. 1e druk. Net exemplaar. € 75
* Caspar Wirz was een Zwitserse predikant die in Italië werkzaam was. Deze zeer vroege, positief gestemde brochure over homoseksualiteit is vertaald door ex-dominee H.J. Schouten (alias Mr. G. Helpman), die er een geleerd nawoord en een flinke hoeveelheid noten aan toevoegde. Daarin citeerde hij op p. 3 uitgebreid uit een brief aan hem van jhr. J.A. Schorer, die in 1903 zijn toevlucht had gezocht bij Magnus Hirschfeld in Berlijn. De oorspronkelijke Duitse tekst van deze brochure is opgenomen in de zesde jaargang van het *Jahrbuch für sexuelle Zwischenstufen* (1904): nummer 232 in deze catalogus.

198 JONGERT, Jac. ORDE. Handboek voor den zakenman Rotterdam, W.L. & J. Brusse, 1937. 15 x 11 cm. Ingenaaid. 80 p. 1e druk. Fris exemplaar met kreukje in achterzijde omslag. € 28

* Opvallende typografie. Filosofische aforismen voor zakenlieden, arbeiders en andere werkers. Laatste woorden: 'Ook het hennepen venster ziet uit op de eeuwige rust.' Brusse 852.

199 (JONGERT, Jac.). BERGH VAN EYSINGA, H.W.Ph.E. van den Tot het eeuwige zelf. Een boek van godsdienstige opvoeding. Zeist, J. Ploegsma, 1918. Gedecoreerd linnen. (8), 176 p. 1e druk. Zeer gaaf en fris. € 50

* Fantastisch bandontwerp (inclusief rug en achterplat) van Jac. Jongert; ook de schutbladen zijn van Jongert. In het boek ook een mooi monogram van de uitgever (van Jongert?) en een initiaal.

200 KUIK, e.a., Dirkje Petit. Nummer 1 tot en met 6. Compleet op nummer 4 na. Amsterdam, Galerie Petit, 1979-1980. Vier delen (nummer 5-6 is een dubbelnummer. Ingenaaid. Folio. 40; 56; 32; 64 p. Gedrukt in een oplage van 200 genummerde exemplaren. Geïllustreerd. € 350

* Buitengewoon luxueus bibliofiel 'tijdschrift', met originele grafiek als bijlage. Een abonnement kostte indertijd f 250,- per jaargang (drie nummers).

1. J.H. Moesman-nummer. Bijdragen van J.H. Moesman, Gerrit van 't Net, Hans Redeker en Nicolaas Wijnberg. Met, los bijgevoegd, een originele, genummerde en gesigioneerde litho van J.H. MOESMAN, gedrukt door Dirkje Kuik, en een begeleidend schrijven van Ton en Dobs van Dijk.

2. Bevat bijdragen van Hermanus Berserik, Gèr Boosten, Jan Kooistra, Dirkje Kuik, Theun de Vries en Nicolaas Wijnberg. Met, los bijgevoegd, een originele genummerde en gesigioneerde klerenlito van Nicolaas WIJNBERG, een genummerd vouwblad, geschreven, ontworpen, gezet en gedrukt door Frans de JONG en een begeleidend schrijven van Ton en Dobs van Dijk.

3. Dirkje Kuik-nummer, geheel door haar samengesteld en door haar gesigioneerd onder het colofon. Bevat tekst en illustraties van Dirkje Kuik. Met, los bijgevoegd, twee originele, genummerde en gesigioneerde litho's van Dirkje KUIK en een begeleidend schrijven van Ton en Dobs van Dijk.

4. ONTBREEKT.

5-6. Nicolaas Wijnberg-nummer, geheel door hem samengesteld. Met, los bijgevoegd, twee originele, genummerde en gesigioneerde kleurenlitho's van Nicolaas Wijnberg en een begeleidend schrijven van Ton en Dobs van Dijk.

201 KUIK, e.a., Dirkje Petit. Nummer 2. Amsterdam, Galerie Petit, 1979. Ingenaaid. Folio. 56 p. Gedrukt in een oplage van 200 genummerde exemplaren. Geïllustreerd. € 90
* Buitengewoon luxueus bibliofiel 'tijdschrift', met originele grafiek als bijlage. In dit nummer werden los bijgevoegd een originele genummerde en gesigioneerde kleurenlitho van Nicolaas WIJNBERG en een genummerd vouwblad, geschreven, ontworpen, gezet en gedrukt door Frans de JONG. De begeleidende brief van Ton en Dobs van Dijk is in fotokopie bijgevoegd. In dit nummer verscheen ook een 'Vlugschrift over de steendruk' van Dirkje Kuik.

202 (LION CACHET, C.A.) MARIS, Thijs Album Thijs Maris. [Haarlem, Kleinmann, 1900]. Oorspronkelijk verguld en gebatikt perkament.(8) p. + 18 bladen met opgeplakte heliogravures naar werk van Thijs Maris. [Gedrukt in een oplage van 75 exemplaren]. Enkele minieme schaaftplekjes aan de onder- en bovenzijde van de rug, verder in verbluffend goede staat. € 2500

* Prachtig *Gesamtkunstwerk* van C.A. Lion Cachet, die de band (verguld en GEBATIKT!) ontwierp, de schutbladen en de overige boekversiering, waaronder de geheel gelithografeerde inleiding van Van Deyssel, zowel de kaders (door Lion Cachet) als de tekst (waarschijnlijk door Dijsselhof). Eén van de weinige titels uit de Nederlandse Art Nouveau die werden gebonden in gebatikt perkament. De nieuwprijs van dit boek was indertijd maar liefst 80 gulden.

Braches 000608. Braches, *Nieuwe kunst Documentatie*, 352 en 934:1. Het Nederlandse Boek 89. Van Koolwijk 104.

203 (MALTHA, Frans J.). GELDER, G.M. de De mensch en de techniek. Haarlem, Tjeenk Willink, 1936. Geniet. 24 p. 1e druk. Goed exemplaar. € 25

* Filosofisch werk van de ex-Bolland-aanhanger Guy Marius de Gelder (1900-1969) met zeer fraai fotomontage-omslag in rood en blauw van Frans J. Maltha.

204 MARÉE, Piet Linoleumsnede. Handleiding tot het zelf snijden en afdrukken van linoleumsneden. Baarn, Bosch & Keuning, [1937]. Libellen-serie nr. 258. 19 x 17 cm. Origineel omslag (Piet Marée). 32 p. Rijk geïllustreerd door de auteur. 1e druk. Net exemplaar. € 35

* Prachtig boekje, door Marée (1903-1999) op zijn bekende frisse en originele manier geïllustreerd en verduidelijkt.

PUZZELLEN IN DE OORLOG

205 (MOHR, B.). LEEUWEN, A.P. van Het groote puzzle-boek. Zijnde een reeks woord- en cijferraadsels van allerlei aard, rebussen, paardensprongen, verborgen wijsheden, scherpzinnigheidsproeven en andere onderhoudende problemen van allerhande soort, benevens vijftig kruiswoordraadsels. Samengesteld en verzameld door A.P. van Leeuwen. Amsterdam, Becht, [1941]. Karton met stofomslag (ontwerp B. Mohr). 240 p. Geïllustreerd. Met als bijlage een inliggend geniet katern *50 afdrukken van de kruiswoordraadsels behorende bij het Groote Puzzle-boek*. 1e druk. Omslag aan de achterkant wat grauw en met vlekjes. Naam op schutblad. Enkele letters in de puzzles van de bijlage ingevuld met potlood. € 30

* Van de schrijver van $2 \times 2 = 5$ en van *Peinzen en piekeren. Frivole wiskunde*. Met illustratie over twee pagina's van Eduard Hellendoorn (1912-1941), een van de *Achttien Dooden* van Jan Campert. Hellendoorn was gearresteerd bij de Februaristaking en werd in maart 1941 gefusilleerd.

GESCHIEDENIS VAN DICHTBIJ

206 (NEDERLAND). (TROELSTRA, Pieter Jelles). HAHN jr., Albert Troelstra in de karikatuur. (Met een voorwoord van P.J. Troelstra). Amsterdam, Boekh. en Uitg. Mij 'Ontwikkeling', 1920. Linnen geïllustreerd met opgeplakte foto van Troelstra. 180 p. 1e druk. Foto heeft wat krasjes. Titelpagina verbruind. € 125

* Met Friestalige opdracht van Troelstra op het schutblad aan de uitgever H. Uden Masman. Het amusante boekje bevat veel prenten van Louis Raemaekers, en natuurlijk van Albert Hahn en diens stiefzoon Albert Hahn jr., maar ook van Braakensiek, Van Geldorp, Jordaan en Sluyters.

207 (NEDERLAND). COLIJN, Hendrik Handgeschreven correspondentiekaart met gedrukt adres aan 'Waarde heer Bos', gedateerd '22-10-'32'. Oblong 11,4 x 17,0 cm. Recto en verso. 11 regels, ondertekend 'H. Colijn/ en echtgenoot.' € 40

* Colijn condoleert Bos met het overlijden van diens bejaarde moeder: 'Ze was van God begenadigd met een hartelijk geloof en daaruit voortspruitende geloovige berusting. Lang mocht ge haar bij U houden. Dat was een voorrecht. Te weten, dat zij naar haar Heer en Heiland ging nog grooter.' Colijn was in 1932 fractievoorzitter van de ARP in de Tweede Kamer. Van 1925-1926 en van 1933-1939 was hij de Nederlandse minister-president.

208 (NEDERLAND). DREES, W. Zestig jaar levenservaring. Amsterdam, De Arbeiderspers, 1962. Linnen met stofomslag (ontwerp Jeannette Kossmann). 346 p. 1e druk. Kneep gebroken. Exlibris op achterzijde voorplat. € 65

* Gesigneerd door Drees op het schutblad: 'van: W. Drees/ Kerstmis '62'. Daaronder een ingeplakt visitekaartje van minister-president Drees, die oproept om 'in elk geval vandaag te gaan stemmen', afgedrukt in diens handschrift. Een persoonlijk boek van een staatsman.

209 (NEDERLAND). KONINGIN JULIANA 21 negatieven in originele envelop gemaakt tijdens het bezoek van Juliana en Bernhard aan San Francisco, 17-19 april 1952. 21 verschillende negatieven. 12,5 x 10,0 cm. Opschrift (getypt): 'Holland - Queen Juliana - S.F. Visit - at palace Hotel - Mayor Elmer Robinson' Naam van de fotograaf moeilijk te lezen, mogelijk 'Needham'. Goede kwaliteit. € 150

* Afkomstig uit het archief van het Amerikaanse dagblad *The San Francisco Examiner*. Foto's van Juliana en Bernhard, van burgemeester Elmer Robinson en van het rijkelijk toegestroomde publiek.

210 NEDERLANDSCH PANOPTICUM Catalogus van de verschillende beelden en groepen met geschiedkundig overzicht. [Amsterdam, Nederlandsch Panopticum, tussen 1891 en 1894]. Origineel omslag. 32 p. Illustraties. Kwetsbaar omslag bijna doormidden en aan de randen licht beschadigd. € 35

* Uitgebreide beschrijving van het beroemde Panopticum, met opsommingen van vorsten, politici, helden (o.a. van Atjeh en Lombok) moordenaars en folklore. Het laatst genoemde jaartal is 1891, en Alexander III is nog tsaar van Rusland, dus deze brochure dateert uit 1891-1894. Omslag bedrukt in goud, rood en blauw, met aardige reclames. Niet in de NCC; oudere uitgaven in UvA en VU.

211 NEDERLANDSCH PANOPTICUM Catalogus van de verschillende beelden en groepen met geschiedkundig overzicht. [Amsterdam, Nederlandsch Panopticum, circa 1912]. Origineel omslag. 32 p. Illustraties. Kwetsbaar omslag heeft enkele heel lichte beschadigingen. € 35

* Uitgebreide beschrijving van het beroemde Panopticum, met opsommingen van vorsten, politici, schurken, reuzen en andere Bekende Wereldbewoners. Het laatst genoemde jaartal is 1911, en Taft is nog president van Amerika, dus deze brochure dateert uit 1911-1913. Roze omslag bedrukt in blauw en bruin, met aardige reclames. Niet in de NCC.

212 (NIEUWE GIDS, De) Prospectus voor De Nieuwe Gids. Den Haag, Electriche Drukkerij Luctor et Emergo, 1911. 14 x 10,5 cm. Geniet. 16 p. met omslag. Rugje doormidden.

€ 25

* Zeer aantrekkelijke prospectus: *De Nieuwe Gids* op miniformaat! De voorzijde van het omslag van het nummer van januari 1911 is tot de helft verkleind tevens de voorzijde van deze reclamefolder. Met voorwoord van de uitgeefster, afbeeldingen van ingebonden jaargangen, de geschiedenis in 't kort, persstemmen bij het 25-jarig bestaan en een intekenbon.

213 (PLATVOET, Nan). METAALBEWERKERSBOND Wij vieren feest [omslagtitel]. Aan de werkers(sters) in de metaalindustrie en aanverwante bedrijven. [Amsterdam], Algemene Nederlandse Metaalbewerkerbond, [1939]. Geniet. 8 p. Geïllustreerd. 1e druk. Fris exemplaar.

€ 45

* Prachtige, opvallende typografische vormgeving van Nan Platvoet. Omslagtekening Bach Schuurmans. Gedrukt in geel, rood, paars en twee kleuren blauw.

214 (RIEMERSMA, Ella). AMMERS-KÜLLER, Jo van De appel en Eva. Amsterdam, Meulenhoff, 1932. Versierd linnen met zeer opvallend ontwerp van Ella Riemersma. 320 p. 1e druk. Rug heel licht verbruind, maar een prima exemplaar met ongerepte bandversiering.

€ 25

* Prachtig, effectief bandontwerp. De Opstandigen deel 3.

215 (RIEMERSMA, Ella). ZOOMERS-VERMEER, J.P. Muggendans. Amsterdam, Holkema & Warendorf, [1932]. Versierd linnen met zeer opvallend bandontwerp van Ella Riemersma. 344 p. 1e druk. Wit op de rug iets vervaagd.

€ 45

* Een van de mooiste bandontwerpen in zijn soort.

216 (SOETENS, Cornelis) Asphalt-sporen door geheel Nederland, in verband met de eerste sluiting der geldleening ten behoeve van het asphalt-spoor tusschen Amsterdam en Haarlem. Amsterdam, P.M. van Cleef jr., [1847]. Halffinnen bibliotheekbandje. Origineel omslag (voor- en achterzijde) meegebonden, aan de achterzijde met een afbeelding van de asfaltspoorkoets. 48 p. 1e druk. 19e- en 20ste-eeuwse bibliotheekstempels (o.a. 'Gouverneur van Zuidholland').

€ 125

* Over een variant van de paardentram. Uitvoerig, hartstochtelijk pleidooi voor dit alternatief van de spoorwegen: 'Het wordt thans door elk' onbevooroordeelden, luide erkend, dat IJzerbanen [spoorrails] voor Nederland niet geschikt zijn, en dat de streken waar IJzerbanen komen te liggen, daarvan geene voordeelen genieten, terwijl de bestaande straatwegen met derzelver weleer bloeiende steden, dorpen en gehuchten, door het stelsel van monopolie en isolering tot eenen totalen ondergang gedoemd zijn.' 'Sedert dat eene drukkende monopolie U met uwe weleer zo bloeiende dorpen, bekoorlijke landgoederen en heerlijke straatwegen in derzelver ijzeren armen knelde, hebben wij zonder ophouden ... getracht om u eenmaal aan dien gedwongen toestand te ontrukken.' De auteur van dit pamflet, Cornelis Soetens, pleit voor een spoorweg bestaande uit twee asfaltbanen van zo'n anderhalve meter breed, waarover een door paarden getrokken koets rijdt, met drie

klassen. Deze zelfbedachte vorm van de paardentram was gepland tussen 'de wieg van Laurens Koster' ofwel Haarlem tot aan de Dam in Amsterdam. Helaas voor Soetens en zijn financiers kwam er niets van het asfaltspoor terecht...

217 SUE, Eugène De Joodsche wandelaar. Naar het Fransch van Eugène Sue, schrijver van De Verborgenheden van Parijs. Amsterdam, M.H. Binger, 1844-1845. 7 delen in 4 banden. (Meegebonden:) Het verhaal nopens den Joodschen wandelaar, geschiedkundig ontwikkeld, met dergelijke fabelen vergeleken en oordeelkundig toegelicht, door J.G.Th. Gräse, Bibliothecaris van Z.M. den Koning van Saxen. Uit het Hoogduitsch vertaald door den schrijver der wederlegging van de grondstellingen der Roomsch-Katholieke Kerk [= J.P. van der Meer de Wijs]. Amsterdam, J.M.E. Meijer, 1844. Halfinnen met gemarmerde platten en lederen rugschildjes (midden 19e eeuw). (2), 256; (4), 222; (4), 222; (4), 236; (4), 184; (4), 246; (4), 252 en XII, 72 p. Met 21 litho's van Moritz Calisch. 1e druk. Van het eerste deel ontbreekt een stuk van het marmer op het achterplat. Heel lichte slijtage, maar een net exemplaar van deze complete set met toelichtende aanvulling. € 145

* Deze eerste Nederlandse vertaling verscheen in dezelfde jaren als het origineel.

218 WILDENBRUCH, Ernst von Invidia. Eene vertelling. Leiden, A.H. Adriani, [1902]. Gedecoreerd linnen. (4), 192 p. Met frontispice. 1e druk. Wat roest, maar een mooi exemplaar. € 40

* Vertaling van *Neid* (1900). Zeer opvallende omslagtekening met apart rug- en achterplatontwerp. Frontispice van 'AD'.

219 ZONDERVAN, J.P. Linoleumsnijden. Handleiding voor snijden en drukken. Franeker, Telenga's Drukkerij, (ca. 1960). Origineel omslag in groen, rood en zwart op geel papier naar ontwerp van de auteur. (56) p. Met veel illustraties, lino'snedes van de auteur, veelal in zwartwit maar sommige met kleur. 1e druk. Rugje bruin. € 25

* Mooi uitgevoerde, schaarse cursus.

220 (ZONNEVELD, Arie). COOPER, Lettice Ulpha Het schip der waarheid. Geautoriseerde vertaling door Elisabeth Zernike. Utrecht, Erven J. Bijleveld, 1930. Linnen met stofomslag (lino'snede over voorplat, rug en achterplat van Arie Zonneveld). 316 p. 1e druk. Zeer fris exemplaar in prima staat. € 50

* Indrukwekkend stofomslag.

TREASURES AND CURIOSITIES

221 BAUDELAIRE, Charles Les Fleurs du Mal, suivies des Épaves. Paris, Éditions de Cluny, 1946. 24 x 15 cm. Full morocco. 364, (64) pp. Top gilt. Uncut. With 32 etchings by Élie Grekoff. Of an edition of 350 numbered copies, printed in red and black, this is one of 40 on vélin de Rives, with an extra suite. Bookplate. The FINE binding has a few tiny imperfections. Some slight foxing spots. € 450

* A splendidly bound book in fiery red morocco with eerie illustrations. Full deluxe morocco binding by J. Brandt & Zoon with intricate gilt monogramme supralibros of W.C.A.M. van Spaendonck, designed by J. van Krimpen.

222 BAUM, Vicki Stud. chem. Helene Willfüer. Der Roman eines jungen Mädchens unserer Zeit. (Publisher's advertising folder). Berlin, Verlag Ullstein, (1927/1928). Square format: 25 x 25 cm. 4 p. Large front photo. Excellent condition. € 45

* Large (but unblemished) book prospect for Baum's first bestseller, about a university educated woman in the hostile man-dominated world of chemistry. Penetrating look followed by blurb in large type and reviews of three less well-known novels, *Hell in Frauensee*, *Feme* and *Bubenreise*.

223 (BAYROS, Franz von). SEMERAU, Alfred Venus-Rosenkränzlein. Für die galante Welt gedruckt zu Cythere im Jahre, da gut zu lieben war. [München, self-published, 1907]. 19 x 13 cm. Richly gilt full leather with slipcase. (10), 312 p. Aquatint frontispice and title page, vignettes by Franz von Bayros. Printed in 600 numbered copies each with a facsimile signature of Semerau. First edition. Slipcase slightly worn, spine discolored. Old catalog listing tipped-in on last page. € 65

* Erotic poetry purporting to be from a unique work of about 1800. An exquisite item!

224 BORGIA, Lucrezia, & Pietro BEMBO Messer Pietro Mio. Letters between Lucrezia Borgia and Pietro Bembo. Translation & Preface Hugh Shankland. Wood engravings by Richard Shirley Smith. (Marlborough), Libanus Press, 1985. Original morocco-backed gilt boards. With a cloth slipcase. (2), 46, (66) p. Uncut. Printed in dark and light ochre and black on Barcham Green in 135 numbered copies (of a total of 150), signed by Smith. First edition. Fine copy, slipcase has a few tiny spots. € 140

* First English translation of this famous Renaissance love correspondence. Excellent edition with serene wood engravings.

225 CREVEL, René Babylone. Paris, Simon Kra, 1927. Original wrappers. 200 p. Uncut. First edition. Spine a bit browned. € 275

* Crevel, after a particularly trying youth, was one of the leading men of the surrealist movement, trying to combine surrealism and socialism. However, he was excluded from the surrealist movement in 1923 because of his homosexuality. Crevel, who suffered from tuberculosis, committed suicide in 1935 by putting his head in the kitchen stove, only 34 years old. This copy was INSCRIBED by him: 'À Maurice Courtois-Suffit/ amical souvenir/ (signed).' Maurice Courtois-Suffit was a bibliophile physician, author of several books on literary and medical subjects.

226 EGYPTIAN CIGARETTES Als Sie 17-18 Jahre alt waren... (Advertising folder for Queen Cigarettes). [Frankfurt], Nestor Gianacis, (about 1930). 4 p. Die cut crown with crescent moon on front cover. With three stylish and colorful advertisements in German with Egyptian symbols. € 25

* Drawings by Max Bittrof (1890-1972). Nice sans-serif lettering.

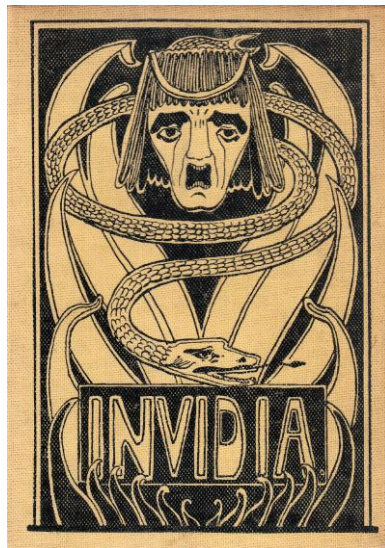
227 EULENBURG, Philipp zu Autograph Letter Signed to 'Verehrteste gnädige Frau'. On smooth writing paper with printed letterhead 'Kaiserlich Deutsche Botschaft/ III. Metternichgasse 3/ Wien'. 20,9 x 13,4 cm. One folded leaf, written on page 1 and 2. Dated '15 März 97'. Signed 'P. Eulenburg'. 19 lines. In German. Folded horizontally. € 250

* Count (later Prince) Eulenburg (1847-1921) was ambassador for Germany in Vienna from 1894-1903, years before he, as an intimate friend of Emperor William II, was accused as being homosexual. This initiated a major political conflict in Germany, called the Harden-Eulenburg affair.

Eulenburg thanks his unknown lady friend effusively for all the good things she had given. Because of a cold, he was unable to thank her in person in her box during the performance of Wagner's Walküre. He hopes she was cured of her own cold.

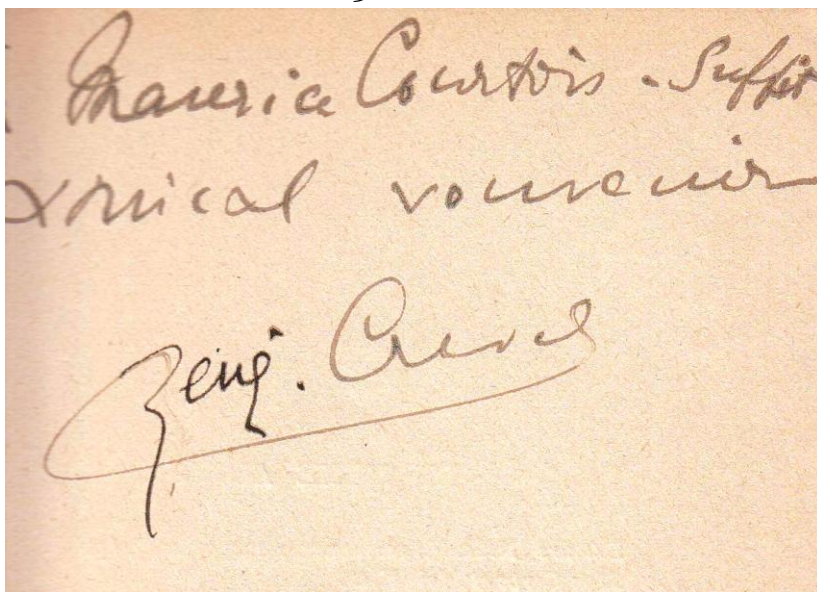
213

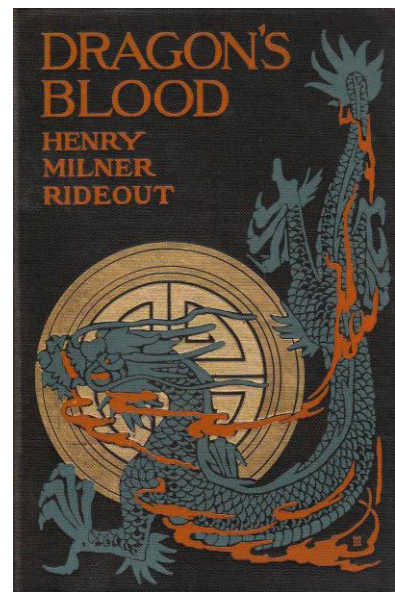
218

220

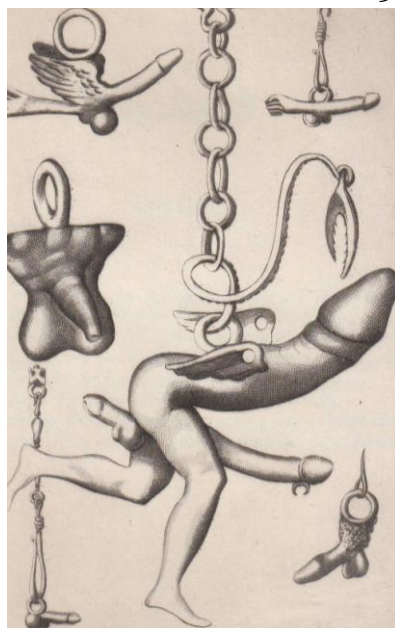
225

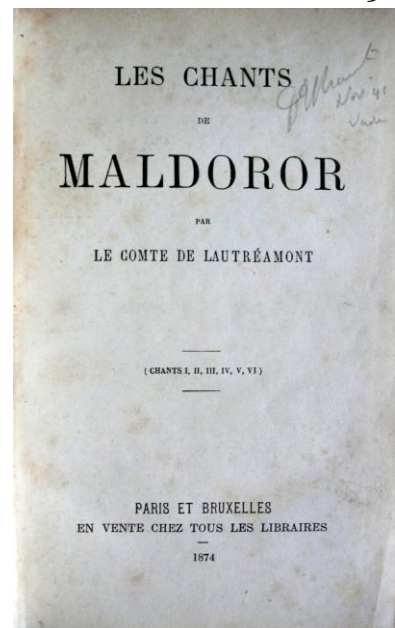
251

257

249

242

PLATONIC

228 GESNER, Jean-Matthias Socrate et l'amour Grec. (Socrates sanctus παιδεραστης). Paris, Isidore Liseux, 1877. 15 x 10 cm. Original wrappers. 124 p. Uncut. Both Latin and French. Long introduction and short index. First edition of the French translation. Cover worn along the edges and a bit soiled. Loosening. € 100

* Curious 18th century text about platonic love and homosexuality by a German bibliothecary and pedagogue.

229 GONCOURT, Edmond de Germinie Lacerteux. Précédée d'un prologue et suivie d'un épilogue. Tirée du Roman d'Edmond et Jules de Goncourt. Paris, G. Charpentier et Cie., 1888. Cloth-backed marbled boards. (8), X, 136 p. First edition. Cover slightly worn. Some foxing. € 180

* With autograph dedication of the author 'au Saint-Cyrien Gauthier/ Edmond de Goncourt'. A *Saint-Cyrien* is a pupil of the École spéciale militaire de Saint-Cyr, the foremost French military academy.

230 GRZESINSKI, Albert Im Zeppelin nach Amerika. Notizen aus dem Tagebuch des preussischen Ministers des Innern Albert Grzesinski. Berlin, Gersbach & Sohn, 1929. 19 x 13 cm. Original stiff wrappers. 116 p. Illustrated. First edition. Small label on upper cover. Some foxing. Last page a bit loose. € 65

* Account of his trip to America with Zeppelin LZ 127 in October, 1929, when Grzesinski (1879-1948) was Minister of the Interior in Germany. With AUTOGRAPH DEDICATION by the author to a 'Frau Landsberg', signed and dated Berlin, 19.7.30.

231 HAHN-HAHN, Ida Autograph Letter Signed to 'Herrn Hofrath Falkenstein' in Dresden. Letter in German on thin paper with narrow embossed edges and rounded corners, pasted to a piece of paper (maybe part of a letter collecting book), signed 'Ida Hahn-Hahn'. 4 pages. 13,0 x 10,2 cm. 17 lines. Folded as a small envelope. Original tiny black closing label. Dated 'Febbrajo 16/ Ida Cont. Hahn-Hahn' and addressed to 'Herrn Hofrath Falkenstein/ 4. Lüttichastr. 3 Tr.' Probably from the early 1840's. € 140

* Friendly letter from the author Countess Ida Hahn-Hahn (1805-1880) to Konstantin Karl Falkenstein (1801-1855), who was senior librarian of the royal Saxon Library (now Saxon State Library) in Dresden, where Countess Hahn also lived. She was confined at home with measles: 'noch Zimmergefangene, kann mich aber etwas beschäftigen', and asks for a few books, one about the Knights Templar: 'eine Geschichte des Tempelordens, sowie ungefähr die des Malteser Ordens von Abbé Vertot', and also 'ein dramatisches Gedicht von Zacharias Werner: "Die Söhne des Thales".'

Hahn-Hahn and Falkenstein both figure in the diary of Hans Christian Andersen, when he visited Dresden in 1844.

232 HIRSCHFELD, Magnus, (Ed.) Jahrbuch für sexuelle Zwischenstufen mit besonderer Berücksichtigung der Homosexualität. Herausgegeben unter Mitwirkung namhafter Autoren im Namen des wissenschaftlich-humanitären Komitees. 6. Jahrgang. Leipzig, Max Spohr, 1904. Original cloth-backed boards. IV, 744 p. Illustrated. First edition. Binding a bit worn and loosening, first four pages loose. Two stamps and inscription in pencil. € 220

* Sixth Yearbook of the voluminous scientific series about (mainly) homosexuality, a real *Fundgrube*. In this volume among others the original version of 'The Uranian before the Church and the Holy Scripture' by Caspar Wirz, the result of very early statistical research by Magnus Hirschfeld of the percentage of homosexuals, medical research of 103 men with

a uterus and of 58 menstruating hermaphrodites; the preliminary presentation of a model of sex differences by L.S.A.M. von Römer, an important article about the psyche of August von Platen by elusive scientist Ludwig Frey, and last but not least the almost 200 pages of the bibliography of publications about homosexuality in the year of Our Lord 1903.

233 HIRSCHFELD, Magnus, (Ed.) Jahrbuch für sexuelle Zwischenstufen mit besonderer Berücksichtigung der Homosexualität. Herausgegeben unter Mitwirkung namhafter Autoren im Namen des wissenschaftlich-humanitären Komitees. 5. Jahrgang. Leipzig, Max Spohr, 1903. Two volumes. Contemporary bindings: three-quarter cloth with marbled boards, titles from original wrappers pasted on spines. (8), 706; (4, 664) p. Illustrated. First edition. Bindings rubbed. Slight traces of use. € 325

* With nice bookplate of the Dutch physician Louis Heijermans (1873-1938), author of several medical and sexological books, and a brother of the author Herman Heijermans. This Fifth Yearbook is one of the most extensive and interesting of the 23 Jahrbücher with large contributions by Hirschfeld himself, Lucien von Römer (his well-illustrated and extensively researched 'About the Androgynic Idea of Life'), Ferdinand Karsch-Haack, Franz Neugebauer and Numa Praetorius (Eugen Wilhelm).

PRINTED ON VELLUM BY A.A.M. STOLS

234 (HOMER). SHELLEY, Percy Bysshe Six hymns of Homer. The English Translation by Percy Bysshe Shelley facing the original Greek. (Collection of three different copies). (Maastricht), The Halcyon Press, 1929. Printed in 481 numbered copies. € 4000

* 1. One of six copies PRINTED ON VELLUM. Bound in full gilt and blindstamped red morocco with marbled flyleaves, top gilt, in marbled slipcase (publisher's binding by L. Malcorps). Exlibris on first flyleaf. Some unobtrusive natural browning on a few vellum pages.

2. One of 25 copies printed on Imperial Japanese paper. Bound in full gilt and blindstamped red morocco with marbled flyleaves, top gilt (publisher's binding by L. Malcorps).

3. One of 450 copies printed on Pannekoek Dutch mould-made paper. Original red cloth. Striking typography by J. van Krimpen. The Halcyon Press 5. Van Dijk 183.

235 (HUYSMANS, J.K.). Léon DEFFOUX J.-K. Huysmans sous divers aspects. Notes, textes oubliés, references et bibliographie. Avec quatre lithographies d'Odilon Redon. Paris, Éditions G. Crès & Cie., 1927. Original wrappers. (8), 148 p. Uncut. Of an edition of 575 numbered copies, this is one of 550 on vélin de Sorel-Moussel. First edition. Cover a bit worn, backstrip browned. Loosening. € 90

* One of the Redon prints is in colors, three are in black-and-white.

236 HUYSMANS, J.K. A vau l'eau. (With an etched portrait of the author by A. Delâtre). Paris, Tresse & Stock, 1894. 14 x 9,5 cm. 3/4 morocco, spine with 5 ribs, top gilt. Original wrappers bound in (Louis MALCORPS). Uncut. 144 p. Partly a bit discolored, some foxing. Bookplate of Bob Luza. € 600

* INSCRIBED by Huysmans to the famous Dutch 'Tachtiger' poet Willem Kloos (1869-1938). A curious detail: Willem Kloos didn't like Huysmans at all, as testifies his famous tongue-lashing sonnet 'Tegen J.K. Huysmans', in *Verzen* (1894). The first edition of *À vau l'eau* was published by Henri Kistemaekers in Brussels, 1882. This inscribed copy is not mentioned in the auction catalogue of Kloos's monumental library or in the catalogue of Bob Luza's extensive book collection. A remarkable dedication copy in an attractive, classical bookbinding by Louis Malcorps!

237 HUYSMANS, J.K. La Bièvre. Avec vingt-trois dessins et un autographe de l'auteur. Paris, L. Genonceaux, 1890. Original paper wrappers. (2), 46 p. With illustrations by various artists. First edition. Backstrip somewhat worn, binding a bit loose. € 125

* Poetic monography with various old pictures of the little river Bièvre that flows into the Seine in Paris (near the Gare d'Austerlitz).

238 HUYSMANS, J.K. Un dilemme. Paris, Tresse & Stock, 1887. 14 x 10 cm. Richly gilt 3/4 leather binding with gilt marbled paper. (4), 144 p. Original upper and lower wrappers plus backstrip bound in, upper wrapper repaired. First edition. First and last page browned. With two owner's stamps 'Ex libris Maurice Miller'. Excellent condition. € 190

* Rare first edition of this novelette in a deluxe binding, a gem of a book.

239 KINGSLEY, Charles Autograph Letter Signed and dated 'Feb 27/[18]60' from Chelsea. 17,5 x 11,0 cm. Written on one side only, pasted to a larger piece of paper. 13 lines. Twice folded. € 50

* Kingsley permits the editor of a magazine the inclusion of some pages of one of his books. He never gave such a permission before, but 'your magazine is so good, & the children like it so much that I am forced to consent'. Not easy to read. Charles Kingsley (1819-1875) was the author of many famous books like *Westward Ho!* (1855) and *The Water Babies* (1863).

240 LAPORTE, André Les naufrages aériens. Paris, Théodore Lefèvre et Émile Guérin, [1880]. 23 x 14 cm. Richly gilt and decorated publisher's cloth (Engel). (6), 268 p. All edges gilt. With 23 finely wood-engraved plates and an illustration on the title page. First edition. Upper corners bumped, cover very lightly worn. Book block bit uneven. € 140

* History of ballooning and parachutes with special attention for the frequent accidents. With dramatic illustrations. An attractive book!

241 LARBAUD, Valery Questions militaires. Lithographies de Piet Worm (coloured by hand). [The Hague], A.A.M. Stols, [1944]. Cloth-backed boards with illustrated title ticket. (28) p. Printed in 250 numbered copies. Lower cover a bit foxed. € 130

* Printed in secret during the Nazi occupation of the Netherlands. The attractive illustrations were printed in lithography for 50 deluxe copies and in offset for 200 ordinary numbered copies, but all copies are colored by hand. Signed by publisher A.A.M. Stols. De Jong 485. Van Dijk 641.

MALDOROR 1874

242 LAUTRÉAMONT, Comte de (= Isidore Ducasse) Les Chants de Maldoror. (Chants I, II, III, IV, V, VI). Paris/ Brussels, [anonymous - printed by E.Wittman], 1874. Rebound in full leather. 336 p. First edition, second issue. Binding discolored and scratched. Some light foxing at the beginning and the end. € 1500

* Of this epochal work, the first edition was printed in 1869. About ten copies of this edition are known today. In 1874, four years after the gifted author died (only 20 years old), the Belgian bookseller Jean-Baptiste Rozez bought the remaining stock, and brought it into circulation with new wrappers, halftitle and title, bearing the year 1874. This is such a copy (without the wrappers), possibly bound about 1900.

243 LE GALLIENNE, Richard Prose Fancies (second series). London/ Chicago, John Lane/ H.S. Stone & Co., 1896. Cloth. (8), 196, (20) p. Uncut. First Edition. Cover partly discoloured and a bit worn at the edges. € 50

* Inscribed with a nice 6-line AUTHOR'S DEDICATION to 'Miss "Molly" Johnson', dated 'Sep., 1900', in which he calls himself 'a certain asthmatic'.

244 MERLET, Janine Vénus et Mercure. Paris, Éditions de la Vie Moderne, 1931. Original wrappers. 236 p. Illustrated. First edition. With yellow belly band: 'Le plus sensationnel document sur la prostitution.' € 30

* A detailed description of prostitution, especially in Paris, with many revealing illustrations, not so much of nude ladies, but of the circumstances in which prostitutes lived. Very interesting is one of few existing detailed and illustrated descriptions of Magnus Hirschfeld's Institute for Sexual Science in Berlin, which was founded in 1919 and in 1933 destroyed by the Nazis on Book Burning Day.

245 (MOLL, Albert). Occultismus. Siegismund's Vademecum der gesammten Litteratur über Occultismus. Alphabetische und systematische Zusammenstellung der litterarischen Erscheinungen in deutscher Sprache auf dem Gebiete der Mystik, Magie, des thierischen Magnetismus, Somnambulismus, Hypnotismus, Spiritismus, Spiritualismus, Psychismus, sowie verwandter Fächer von 1800 bis Anfang 1888. Vorräthig und zu beziehen durch Karl Siegismund Buchhandlung - Antiquariat - Verlag. Spezial-Buchhandlung für Litteratur über Occultismus. Berlin, Karl Siegismund, 1888. Cloth-backed marbled boards. 112 p. Original upper cover bound in. With 16 p. advertisements. First edition. Binding a bit rubbed and with a library ticket. € 180

* Large and important catalogue with about 3500 titles about occultism. From the library of the sexologist and psychiatrist Dr. Albert Moll with two signatures, an attractive 4-color bookplate (showing a sphinx and palm tree over his motto 'Cogniti veri fortiter tenax') and some small marginalia. Moll published several books about occultism.

246 MONTHERLANT, Henry de L'Étoile du Soir. Lithographies de Goor. Paris, Henri Lefèbvre, 1949. Loose in wrappers in decorated boards and slipcase (as issued). (4), 132 p. With 12 fine lithographs by Gaston Goor. Of an edition of 1112 numbered copies, this is one of 100 deluxe copies on vélin pur chiffon des Papeteries du Marais, with an extra suite of the lithographs in its original crystal paper cover (unopened). First edition. Slipcase with some stains. Book and lithographs in perfect condition. € 140

247 MONTORGUEIL, Georges L'Année féminine (1895). Les Déshabillés au théâtre. Illustrations de Henri Boutet. Paris, H. Floury, 1896. Leather-backed marbled boards. Original wrappers (upper cover, lower and backstrip) bound in. (4), 124 p. Uncut. First edition. With 8 original etchings/ drypoints in colors and many vignettes by Henri Boutet. Very slight wear around the spine. Bookplate. € 75

* Dainty and humorous depictions of nymphs and satyrs and more down to earth French women (looking for a flea or drying after a bath). Oh la la! anno 1896. Elegant - and a little naughty.

248 P.E.N. Souper offert par la Ville de Stockholm. Signed Menu of the 18th International Congress of P.E.N. Association of Writers, 1946. A card, printed on both sides in grey. 15,0 x 10,0 cm. Dated in print '6 juin 1946'. Signed on recto by Prince Wilhelm and on verso by F.V. Toussaint van Boelaere, Desmond MacCarthy, Hermon Ould, Henri Membré, Denis Saurat and Carl Albert Andersson. € 28

* Prince Wilhelm, Duke of Södermanland was the younger brother of king Gustav Adolf VI, Carl Albert Andersson was the chairman of the Stockholm City Council.

249 PRIAPEIA Les Priapées. Traduites du latin par A. t'Serstevens. Cinq planches sur cuivre gravées par Georges Gorvel d'après les modèles antiques. Dessins originaux de M. Bousquet. Paris, Éditions du Trianon, 1929. Original French wrappers. 242 p. Of an edition of 565 numbered copies, this is one of 500 on vélin de Rives. Uncut. First edition. Cover a bit worn at the edges. € 60

* Charming book with nice typography and humorous priapic vignettes plus five delicate extratext copper engravings after ancient cult images and paintings.

250 PÉLADAN, Joséphin Oedipe et le Sphinx. Tragédie en trois actes. Texte conforme à la représentation du 1er août 1903 au Théâtre Antique d'Orange. Paris, Mercure de France, 1903. Original wrappers. (2), 70, (4) p. Uncut. First edition. Text paper a bit browned, but an acceptable copy. € 190

* Inscribed by the author in large handwriting: 'A Monsieur/ Baylet/ son compatriote/ Péladan'. On the front cover the author wrote 'M. Baylet' as well.

251 RIDEOUT, Henry Milner Dragon's Blood. Boston/ New York, Houghton Mifflin, 1909. Decorated cloth. (12), 272 p. Illustrated in duotone by Harold M. Brett. Second edition. Fresh and flawless copy. € 55

* Chinese adventure novel by an American author (1877-1927), who used to document himself thoroughly for his books. Very fine publisher's binding: a blue dragon bursting forth with orange flames against a Chinese disk in gold. This binding has been designed by The Decorative Designers of Lee and Henry Thayer, as the tiny monogram DD shows.

252 (ROYCROFTERS). HUBBARD, Elbert Time and Chance. A Romance and a History: being the Story of the Life of a Man. East Aurora, NY, Roycrofters, 1899. 19,5 x 12 cm. Suede-backed boards with gilt title. (2), 298; (10), 288, numbered 299-582 (+ 4) pp. Uncut. With 3 photogravure illustrations: nice portraits of Ruth Crosby, Elbert Hubbard and John Brown. Attractively printed in red and black on laid paper. Boards a bit stained and slightly discoloured. First Edition. € 55

* Fresh and lively novel about the abolitionist John Brown (1800-1859). With a humorous typed letter (printed Roycroft letterhead on yellow paper) tipped in, dated 'Nov. I, '99.': 'Thank you very much for the check. We have recorded your name in illumined colors on the Great Roster of Immortals, so the Philistine Magazine will now be sent you regularly for 99 years (but no longer).' Handsigned 'The Roycrofters'.

253 SECUNDUS, Janus (as:) Jean SECOND Les Baisers. Traduction nouvelle par Victor Develay. Avec un frontispice de Charles Eisen et un portrait. Paris, Librairie des Bibliophiles, 1872. Three-quarter cloth with marbled boards and a title ticket. (2), 118 p. Printed on Chinese paper. Second impression. Original cover (containing the Eisen frontispice) bound in. Some foxing, especially on title page. € 35

* French translation from the Latin of the *Basia* ('Kisses') by Secundus. The colophon mentions 25 numbered copies on Chinese paper and 25 on vergé, but this copy has not been numbered. Attractive binding.

254 SECUNDUS, Janus (as:) Jean SECOND Baisers et élégies de Jean Second, avec le texte latin, accompagnés de plusieurs morceaux de Théocrite, d'Anacréon, de Guarini, et du Tasse, traduits en vers français, suivis de quelques Baisers inédits par P.-F. Tissot. Paris, Fain & Debray, 1806. Full gilt treecalf with title ticket. (4), XXXII, 196 p. Very good condition. € 125

* French translation from the Latin of the *Basia* and *Elegiae* by Secundus. A pretty little book.

255 SPADDY Dévergondages. Bruxelles, Au dépens d'un amateur, 1948. Richly gilt three-quarter morocco. (2), 158 p. Uncut. With 16 colored lithographs of an explicit nature. One of 234 copies on Rives (total edition 250 exx.), but this copy not numbered. Some text pages inked irregularly. Part of original paper wrapper pasted on a blank. € 220

* Rather erotic French novel, published for the first time in 1937. According to some, 'Spaddy' is one of the pseudonyms of Renée Dunan. Humorous illustrations. Handsome binding. This Brussels edition not in Worldcat.

PERFECT IN MINIATURE

256 (TALL or SMALL). GENERAL MITE Original CDV photo of General Mite. [London], Brown Barnes & Bell Photographers, about 1881. Recto: Photograph of a little man between a Victorian table and chair. Verso a text: 'General Mite, 17 years old, weighs nine pounds. He is bright, smart and intelligent, and a perfect man in miniature'. 10,2 x 6,1 cm. Tiny piece of lower right corner missing. € 35

* 'General Mite' was the name Francis Joseph Flynn (New York 1872 - Australia 1898) used as a showman. He started to be famous at the age of four, when his miniature size was already apparent. Flynn attained a maximum height of only 27 inches, or 69 cm. His family claimed that he was born in 1864, but modern research found his real day of birth to be September 16, 1872.

257 (TALL or SMALL). GENERAL TOM THUMB Collection 1. Sketch of the Life, Personal Appearance, Character and Manners of Charles S. Stratton, the Man in Miniature Known as General Tom Thumb, and His Wife, Lavinia Warren Stratton, including the History of Their Courtship and Marriage, With Some Account of Remarkable Dwarfs, Giants, & other Human Phenomena, of ancient and modern times. Also, songs given at their public levees. (Booklet).

2. Original CDV photo of Lavinia Warren.

3. Original business card of General Tom Thumb in French.

1. New York, Wynkoop, Hallenberg & Thomas, 1863. 16 x 10 cm. Original front wrapper present, but backstrip and lower wrapper missing. 48 p. 15 illustrations, most of these full-page. Page 9-16 misbound. Illustrated. Some marginal tears and wear, some damage, foxing spots throughout.

2. CDV photo on card of Lavinia Warren, probably from about 1890. Card measures 18 x 9 cm, the photo is much smaller and oval: 9,0 x 4,6 cm.

3. Business card of General Tom Thumb, in French, a diminutive 'porcelain card' probably made in Belgium between 1844 and 1865. 1,8 x 3,3 cm (measuring half of my own thumb).

€ 125

* Delightful rare booklet about the marriage of little persons (both under 90 cm) General Tom Thumb (1838-1883) and Lavinia Warren (1841-1919), a major event of 1863. The bridal cake and many of the marriage gifts are depicted. With a description of the ceremony and the text of many joyful wedding songs. The Carte de Visite photo shows Lavinia standing on an elaborate chair with a long dress. The business card, a minuscule 'porcelain card', is in French: *Le Général Tom Pouce*. The 'Carte porcelaine' was produced chiefly in Belgium after 1830, using white lead to attain a special lustre, and set a fashion especially for business cards and advertising. Because of the dangerous manufacturing process, making porcelain cards was forbidden in 1865.

8 FT. 11 (272 CM)

258 (TALL or SMALL). WADLOW, Robert P. Autograph note with signature. Sheet of paper (29 x 15 cm) on which a newspaper photo has been pasted, with signature of the tallest man in history. The sheet and clipping are a bit damaged, not affecting the note. Signed 'Sincerely, Robert Wadlow, Alton, Ill.' with many flourishes. Dated in another hand '6-24-39'. € 175

* Robert Wadlow (1918-1940), who lived in Alton, Illinois, was the tallest man in history about whom there is irrefutable evidence. At his death (only a year after signing this), he measured 272 cm and, though slender, he weighed 220 kg.

259 TAYLOR, George (= Adolf Hausrath) Antinous. Historischer Roman aus der römischen Kaiserzeit. Mit dem Bildniss des Antinous. Leipzig, S. Hirzel, 1883. 3/4 original gilt calf with marbled boards. VIII, 376 p. Marbled edges and endpapers. With copper engraving by A. Weger after a bust of Antinous (tissue paper and title foxed). Fourth printing (first: 1881). Spine and edges slightly rubbed. € 50

* Edition in the original German. The story of Antinous and Hadrian, written in an eloquent, almost effusive style, in its original, attractive binding.

260 THACKERAY, W.M. Thackeray Calendar for 1899. Floral die cut embossed and gilt calendar with color portrait of Thackeray, his London house on 2, Palace Green and the dates of the twelve months of the year in an intricate frame of purple violets and rococo motifs. 27 x 19 cm. Probably printed in the United States. Some glue traces at the unprinted verso of the calendar, otherwise in fine state. € 75

* An elaborate, delightful papercraft calendar honoring William Makepeace Thackeray (1811-1863), who in the 19th century was a much beloved novelist.

WILLIAM MAKEPEACE MARVELS

261 THACKERAY, W.M. Vanity Fair. A novel without a hero. New York, Thomas Y. Crowell, (copyright 1893). Luxembourg Illustrated Library. Decorated cloth. VI, 358; IV, 342 p. Illustrated by Frank T. Merrill. Resplendent copy! € 90

* Radiantly beautiful publisher's binding: peacock feathers in blue-grey and gold on olive-green cloth. This binding has been made in the first years of the 20th century by Lee Thayer (1874-1973), who had founded with her husband Henry Thayer the design firm The Decorative Designers (1895-1931). Not signed, but the design has been pictured in an article about the 'DD' in *The Printing Art*, 1915.

262 VERHAEREN, Emile Svítaní. Druhé, opravené vydání. Praha, Odeon, 1925. Original cloth-backed decorated boards. 104 p. Second, revised edition. Fine copy. € 50

* This Czech translation (by Stanislav Kostka Neumann) of *Les Aubes* was first published in 1905. Typography of this second edition by Karel Teige. Fine modernist title page.

THE END

263 VOX, Maximilien Petit testament d'un typographe. Brussels, Willy Godenne, 1961. Oblong 26 x 15 cm. Original wrappers. (40) p. Printed in red and black on cream laid paper. Of an edition of 300 (unnumbered) copies, this is one of 50 deluxe copies. Fine copy. € 65

* Fifteen memorial quatrains (devilishly smart ones) by typographer Maximilien Vox (Samuel Monod, 1894-1974), printed in noble typography with large type. A copy of the 250 ordinary copies on Alfa anglais maybe obtained for 35 euros. *Graphie* 4.

antiquariaat
FOKAS HOLTHUIS

Postbus 18604
2502 EP Den Haag
070 – 346 6020

www.fokas.nl
fokas@fokas.nl

www.paulbooks.nl
paul@fokas.nl